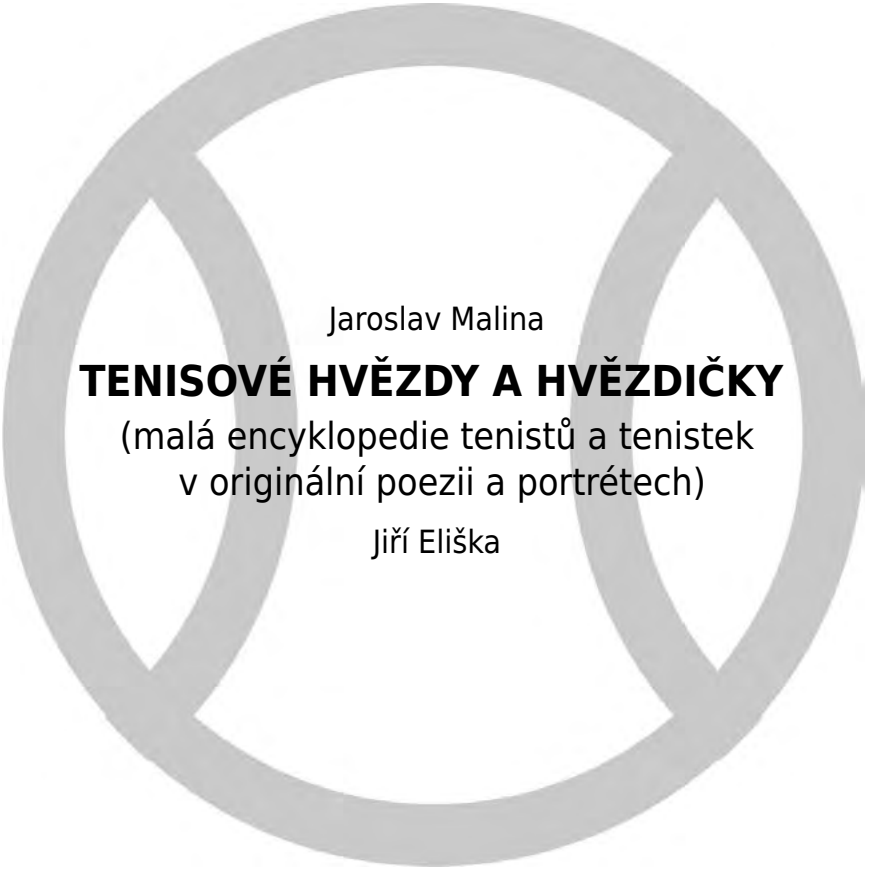
Tenisové hvězdy a hvězdičky

Jaroslav Malina

TENISOVÉ HVĚZDY A HVĚZDIČKY

(malá encyklopedie tenistů a tenistek
v originální poezii a portrétech)

Jiří Eliška

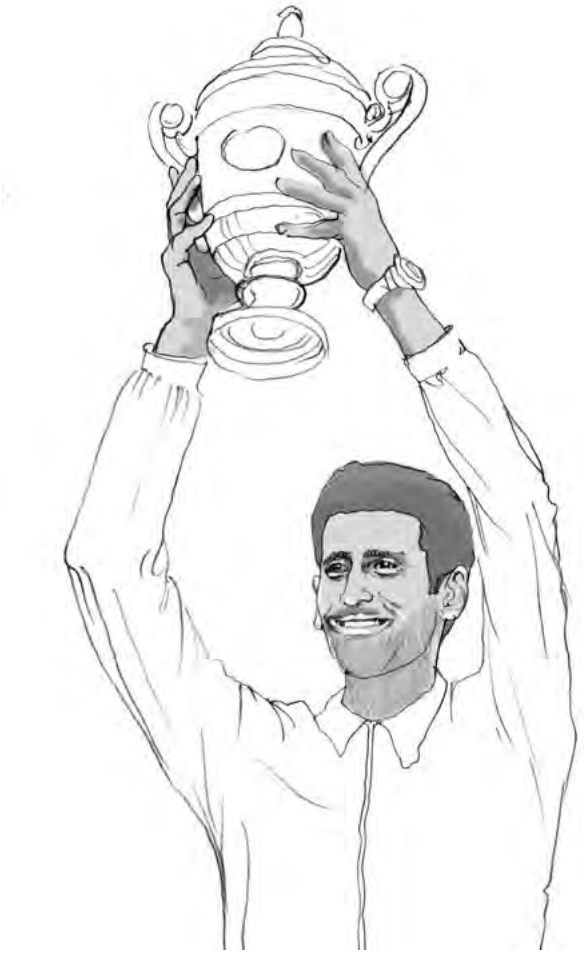
Text © Jaroslav Malina, 2023
Typografie, sazba, kresby © Jiří Eliška, 2023
Recenzenti: PhDr. Jan Filipský, CSc.,
doc. PhDr. Václav Soukup, CSc.,
PhDr. Jaroslav Štěpaník, 2023
Vydala © Nadace Universitas v Brně, 2023
Tisk: Ing. Vladislav Pokorný – LITERA BRNO

ISBN 978-80-908838-1-9

Tato kniha ani jakákoli její část nesmí být přetiskována, kopírována
či jiným způsobem rozšiřována bez výslovného povolení vydavatele.

Obsah

Prolog Jana Filipského.....7
Autoři.....8
Tenisté a tenistky (A–Ž).....12
Epilog.....282
Tenis vědce v kostce.....284
Tennis Stars and Starlets (Summary).....287

Novak Djoković s wimbledonskou trofejí 14. července 2019.
Téměř ve všech sportovních zápoleních po určitém odehraném čase je zřejmé, kdo vyhraje a kdo prohraje. V tenise to neplatí: způsob počítání (získané a ztracené body) umožňuje utkání „obrátit“. Vzpomeňme úchvatný pětisetový zápas ve finále Wimbledonu 2019, v němž vítězný Novak Djoković za stavu 7:8 čelil dvěma mečbolům Rogera Federera a v celém zápase získal o pět her méně než jeho soupeř – 25:30. A to z tohoto sportu dělá fascinující podívanou. Ostatně podobně je to i v lidském bytí – také naše životy jsou v podstatě tenisová utkání.

Novak Djokovic with the Wimbledon trophy on July 14, 2019.
In almost all sporting events, after a certain amount of time has been played, it is obvious who will win and who will lose. In tennis, this is not the case: the method of counting (points gained and lost) allows the match to be “reversed”. Let us recall the breathtaking five-set match in the 2019 Wimbledon final, in which the victorious Novak Djokovic faced two match points by Roger Federer at 7:8 and won five games less than his opponent in the whole match – 25:30. And that makes this sport a fascinating spectacle. After all, it is similar in human existence – our lives are also essentially tennis matches.

Prolog Jana Filipského

Tenisové literatury, včetně encyklopedických přehledů s biogramy hvězdných hráčů a hráček, je na knižním trhu i v knihovních regálech již téměř nepřeberné množství. Navíc se vesměs jedná o osvědčené autory, profesionální praktikanty „bílého sportu“, sportovní zpravodaje s důvěrnou znalostí tenisové scény či nadšence zkoumající tenis jako vědu i umění.
Vnucuje se proto otázka: co nabízí tento knižní titul nového, neotřelého, jakou přidanou hodnotu, jež mu získá nové čtenáře a místo v jejich knihovnách a srdcích?
Na první pohled se jeví malá encyklopedie *in spe* jen jako další z mnoha stručných encyklopedických přehledů tenistů a tenistek, kteří/které zazářili na světovém tenisovém nebi jako jasné hvězdy či blikotavé hvězdičky, obohacený poetickou charakteristikou a uměleckými portréty. Co tedy opodstatní její *raison d’être*, aby se třeba jen zběžné prolistování textu nejevilo jako plýtvání časem, ale smysluplně vynaložený čas?
V zájmu nestranného zodpovězení nastolených otázek posuzovateli postačí zvážit obsah a rozsah (137 hesel tenistů a tenistek různé provenience, 147 biogramů, téměř 300 stran), způsob zpracování, osobnost autora jako garanta kvality a inovativního přístupu.
Stačí se hlouběji ponořit do obsahu a dokonce i nelaskavý čtenář sezná, že antropolog, amatérský tenista a badatel v oboru tenisologie prof. Jaroslav Malina při tvorbě předkládaného díla sledoval mnohem vyšší cíl než pouze rekapitulovat životní a profesní dráhu promyšleně zvolených subjektů, ale dobrat se celostního pochopení osobnosti, herní techniky, slabůstek i silných stránek každé z popisovaných postav. Jak s potěšením shledáme, J. Malina, přáteli láskyplně přezdívaný Yaryk, do svého encyklopedicko-poetického textu vtělil, podobně jako Hamletův Yorick, „nekonečný vtip a nejskvělejší fantazii.“ Nejde mu však jen o samoúčelné vtipkování, ale o vtipnou básnickou zkratku, jež spolu s možná někdy frivolně znějícími, ale vesměs hlubokomyslnými přezdívkami nabízí objevný vhled pod povrch barvotiskových ikonických zjevů hvězd či hvězdiček, ve výsledku prezentovaných jako lidské bytosti.
Předkládaný spis podle recenzentova soudu znamenitě splňuje stanovená kritéria – spolehlivě poučí, literárně obohatí, povznese eticky i esteticky. O estetický zážitek se nemalou měrou zasloužil též ilustrátor doc. Jiří Eliška, jenž dokázal z portrétních fotografií různorodé kvality vydestilovat výraznou galerii nezapomenutelných podob.

V Praze dne 19. dubna 2023 PhDr. Jan Filipský, CSc.

Malina, Jaroslav (11. 4. 1945, Dolní Bučice), antropolog, archeolog, spisovatel, básník, editor; spoluzakladatel, profesor a první ředitel Ústavu antropologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně, zakladatel a předseda správní rady Nadace Universitas. Vedle úctyhodné řádky vědeckých a vědecko-naučných prací má v jeho tvůrčích aktivitách významné místo tvorba beletristická. Ve svém díle uplatňuje bohaté životní zkušenosti, aniž pozbývá mladého zaujetí pro hledání pravdy o člověku. Jeho texty, zdařile dotvářející poetický komentář k naší realitě, propojují tvorbu vědeckou a básnickou. Výsledný celek snoubí funkci didaktickou, společenskou i estetickou, a tím autora právem pasuje na zakladatele originální „kognitivní poezie“ (viz zejména *Anti-Encyklopedie Anti-Antropologie*, 2013, *Světoví géniové v chajjámovských čtyřverších*, 2014, *Ctnosti a Neřesti, Radosti a Strasti*, 2016, *Hlava v makarónské poezii*, 2017, *Hlava XXXI: Hlava v originálních úslovích a obrazech od A do Ž*, 2017, *Úvod do caputologie: Hlava I – mírné ∞. Cyklus charakterizující v básnické a výtvarné nadsázce intelektuální, a/sociální a profesní rysy člověka*, 2019, *Hvězdopravné nebe zvěrokruhu nad námi, provázené originálními texty, malbami a sochami*, 2019, *Fíkové listy „cudnosti“ z doby křížových výprav*, 2021, *Portréty Dvanáctera tenisových hvězd*, 2021, *Poslední výroky známých (ne)smrtelných*, 2021, *Nekorektní epigramy korektní doby 1*, 2022, *Tenis v Mikulkově State Louis*, 2022, *Tenisová raketa ve výtvarných a básnických variacích*, 2022*)*. Inspirativní je také jeho činnost encyklopedická (viz studenty

i širší veřejností vydatně užívané elektronické encyklopedie: *Encyklopedie antropologie: První interaktivní mezinárodní encyklopedie antropologi*e, 2011 – *https://is.muni.cz/ do/sci/UAntrBiol/el/encyklopedie/index.html; Člověk-Auto-Encyklopedie*, 2011 – *https://is.muni.cz/do/sci/UAntrBiol/el/clovek-auto/index.html; Encyklopedie sexuality, erotiky a lásky všech kultur světa*, 2012 – *https://is.muni.cz/do/sci/UAntrBiol/el/encykl-sexuality/index.html; Umění světa slovem a obrazem v antropologickém kontextu od paleolitu po současnost*, 2018 – *https://is.muni.cz/do/sci/UAntrBiol/el/umeni_sveta/encyklopedie.html)*. Vydal také vědecko-naučné a umělecko-naučné knihy obracející se k záhadám dávné minulosti a lidské tvořivosti: *Vzpomínky na minulost aneb Experimenty odhalují tajemství pravěku*, 1982, 2., přepracované a doplněné vydání 1992, *Zasáhli mimozemšťané a katastrofy do vývoje lidstva?*, *1988*, *Obdivuhodný člověk: Úvahy o lidské tvořivosti*, 1991, *Dvacet nejvýznamnějších archeologických objevů dvacátého století*, 1991, *Jak vznikly největší monumenty dávnověku*, 1994, *První císař: Tvůrce Číny a osmého divu světa*, *1994*, 2., přepracované a doplněné vydání 2004 *aj.* Zasahuje i za hranice vědecké a vědecko-naučné činnosti a projevuje se na poli beletrie: *Amor: Počítačový systém k automatickému generování milostných scén*, 1993, 2010, *První pozemšťan: Zpráva o archeologickém podvrhu století*, 1995, *Světová katastrofa a jiné povídky s neblahým koncem*, 1996, *Smrt profesora a jiné příběhy z univerzitního prostředí*, 1997, *Smrt profesora je Světová katastrofa a jiné příběhy s neblahým koncem*, 2010, *Mluvící prahrnec a jiné prapříběhy*, 2012, *Vraždy v tiebreaku*, 2020 aj. Dlouhodobě spolupracuje s významnými výtvarníky, jejichž díla reprodukuje ve svých knihách a na výstavách a publikuje jejich životopisné monografie *(Adolf Born*, 1995, *Olbram Zoubek*, 1996, *Zdena Höhmová*, 2001, *Alois Mikulka*, 2001, 2022, *Vincenc Makovský*, 2002, *Vladimír Preclík*, 2002, *Miroslav Netík*, 2004, *Zdeněk Macháček*, 2005, 2021, *Bohumír Matal*, 2006, *Vladimír Svoboda*, 2008, *Vladimír Drápal*, 2010, *Alice Kopečková*, 2019, *Miroslav Štěpánek*, 2020 aj.). Významné jsou též jeho aktivity editorské a organizační v oblasti vědy a umění. V rámci Nadace Universitas, jejímž je předsedou, založil knižnice *Heureka*, *Miscellanea*, *Osobnosti*, *Scientia a Scintilla*, kde bylo pod jeho editorským vedením publikováno na sto padesát svazků. V letech 1993 až 2005 vydával časopis *Univerzitní noviny – List Masarykovy univerzity a Nadace Universitas.* V roce 2010 založil oborový časopis *Anthropologia Integra – Časopis pro obecnou antropologii a příbuzné obory* a v návaznosti na zmíněné periodikum edici *Anthropologia Integra – Series Monographica;* oba tituly vycházejí dodnes. Malinovy vědecké, vědecko-naučné a beletristické knihy vyšly u nás i v zahraničí v počtu přesahujícím dva miliony výtisků a získaly řadu ocenění.

Eliška, Jiří (19. 11. 1948, Bratislava), grafický designer, pedagog (Masarykova univerzita v Brně, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně); Věnuje se grafickému designu, kresbě, figurální kresbě a malbě, portrétům, ilustraci, počítačové grafice, kaligrafii a typografii (např. tato kniha, *Alois Mikulka, Poslední výroky známých (ne)smrtelných, Státoprávní dějiny ČR v datech, Rodinné podniky ve světovém vinařství, Dionýsos je na vině, že zalíbílo se nám ve víně, Víno v proudu času, Baby 1...* Pro studenty psal odborné texty a metodické příručky (pouze v PDF – *Grafický design v kulturních souvislostech, Obrazový slovník vizuální komunikace, Grafický design – historie, Grafický design – písmo, Grafický design – osobnosti, Grafický design – barva).* Po skončení pedagogické činnosti je všechny z fakultních webů, moodle a svůj web smazal. Ilustroval publikace *Historia populi (700 kreseb)* 2018*, Dějiny v datech I a II (1500 kreseb)* 2019*,* 2020*. Epigramy 1, Baby 2, Fíkové listy cudnosti z doby křížových výprav, Zoja Mikotová – režisérka...* Ve volné tvorbě nikdy neopustil motivy žen, jen se měnila výtvarná forma. Kresba ve své proměnlivosti poskytuje autorovi (už od 70. let) vytvářet artistní podoby ženského těla. V 80. letech používal radikální formu obrazového sdělení, vrstvením rastrů a prefabrikátů, spolu s agresivní barevností lesklých laků na lesklém podkladu dosáhl intenzity streetartu. V dalších dvou dekádách stačila autorovi jen tužka a karton. Přetvořil technologické danosti fotografie (zrno fotopapírů, vytvrzování polotónů, zastavený čas, gesto zachycené setinou vteřiny, difúzní proces Sabatiérova efektu atd.). Jeho současná portrétní tvorba kombinuje charakteristiku fotografického obrazu transformovanou do klasické kresby, se stylizací typickou pro grafický design. Ve svém kresebném rukopisu používá vlastní lineární schémata rastrů, odkazuje na řádkováním monitorů, displejů a obrazovek. V poslední dekádě vytváří portrétní cyklus osobností, které považuje za vyjímečné (cca 100 portrétů). A ženy na jeho obrazech se poněkud změnily... překvapivé je to, co vlastně na jeho obrazech vidíme... normální ženy, dívky, slečny, madony, modelky, nevěsty... se pozvolna mění v kyborgy. *(Všichni jsme tak trochu kyborgové... máme kardiostimulátory, endoprotézy, umělé zuby, prsní a jiné implantáty, tetování, piercing, kontaktní čočky, nové čočky místo šedého zákalu a jsme pevně připojení ke svým smartphonům...).* Třebaže si tváře žen vymýšlí, stává se, že některé z nich potká. Současnou tvorbu prezenzuje na Instagramu.

Adee
(Quarterback)

Tenista na kurtu i quaterback v americkém fotbale mají rozdílnou roli,
jeden je chráněný sítí, druhý se pohybuje v „minovém“ poli.
Adee se posléze chytře rozhodl pro tenisová klání,
proti agresivitě soupeře síť přece jen líp chrání.

Adee, George (4. 1. 1874, Stonington, Connecticut, USA – 31. 7. 1948, Manhattan, New York, USA), americký fotbalista, tenista a tenisový funkcionář. Během studií na slavné Yaleské univerzitě hrál ve školním týmu amerického fotbalu na pozici quarterbacka. V roce 1894 byl vybrán do celouniverzitního College Football All-America Teamu. Po absolutoriu sloužil v armádě; zúčastnil se španělsko-americké války a později první světové války. Jako tenista hrál mezi lety 1903–1909 šestkrát US Open. V letech 1916–1919 působil ve funkci prezidenta Tenisového svazu USA, byl také členem Davis Cupu a Komise pro amatérský tenis. V roce 1964 byl za své zásluhy o rozvoj tenisu uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy.
quarterback [kwo:təbæk] (z americké angličtiny), jeden z nejdůležitějších postů v americkém fotbale, tvůrce hry, mozek útoku. Patří k nejlépe placeným hráčům, protože na něm spočívá značná část odpovědnosti za úspěch či neúspěch týmu.

Agassi

(Hříšník)

Wimbledonská bílá barva mu neobyčejně slušela,
euforie a mentální síla z něj při zápasech jenom sršela.
U diváků oblíbený, energický, pohledný, nikdy neměl nouzi o ženy.
Z jeho upřímné zpovědi však vyplynulo, že býval i z pervitinu „zhulený“.
O vlasy přišel, ale jeho tenisová aura nezmizela...

Agassi, Andre (29. 4. 1970, Las Vegas, Nevada, USA), americký tenista; bývá považován za jednoho z nejlepších tenistů historie. Vyhrál všechny čtyři grandslamové turnaje (Wimbledon 1992, US Open 1994, 1999, Australian Open 1995, 2000, 2001, 2003, French Open 1999), v týmu USA dvakrát zvítězil v Davis Cupu (1990, 1992), získal zlatou olympijskou medaili v Atlantě (1996) a v roce 1990 vyhrál Turnaj mistrů. Dále vyhrál 17 turnajů nejvyšší kategorie ATP World Tour Masters 1000, hrál celkem čtyřiadevadesátkrát ve finále turnajů ATP a z toho 61 vyhrál. Šestkrát se stal světovou tenisovou jedničkou a celkem vedl světový tenisový žebříček mužů ve dvouhře 101 týdnů. Je jedním ze sedmi tenistů, kterým se podařilo zvítězit ve všech čtyřech turnajích Grand Slamu. Byl jediným tenistou historie, jenž držel Golden Slam, což je označení pro zisk Grand Slamu a olympijského vítězství ve dvouhře (druhým se stal v roce 2010 Rafael Nadal). Jedna ze dvou žen, která Golden Slamu dosáhla, je jeho manželka Steffi Grafová (1969), s níž má dvě děti. V roce 2011 byl uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy. Ve své autobiografii (*Open: An Autobiography*, 2009 česky *Open: Otevřená zpověď*, 2010) přiznal, že během kariéry užíval syntetickou drogu metamfetamin (slangově *péčko, perník, pervitin, peří, piko*); popisuje v ní také drsné podmínky v Tenisové akademii Nicka Bollettieriho.

Alcaraz

(Mladíček)

Celé mládí tenisu věnoval,
i na lásku kvůli němu rezignoval.
Jeho hra se podobá hře D. Novaka,
svými dovednostmi nejen tenisového fanouška naláká.

Alcaraz, Carlos (5. 5. 2003, El Palmar, Španělsko), španělský tenista. Ve své dosavadní kariéře na okruhu ATP Tour vyhrál sedm turnajů včetně US Open 2022; na challengerech ATP a okruhu ITF získal sedm titulů. V září 2022 se stal v devatenácti letech světovou jedničkou ve dvouhře jako nejmladší tenista v historii.

Amritrádžové
(Dynastie)

Tenisová dynastie Amritrádžů
je snad mocnější než dynastie Maurjů.
Vždyť Ašóka Tamilnádu nikdy nedobyl,
kdežto Ašók Amritrádž se tam dokonce narodil.

Ánandův syn Stephen se nebál risknout
sňatek s americkou tenistkou Riskeovou,
aby byl ve Spojených státech *in*, nikoli *out*,
a mohl USA k Indické republice navěky připoutat.

Douška indologa a tamilisty Jana Filipského:

Pomíjivost bytí přivádí nás k pláči,
v Indii však *amrta* či *amrit* nesmrtelnost značí;
kdo pak sluje Amritrádž či božského „nektaru vládce“,
koloběhem životů i tenisových žebříčků proplouvá hladce.

Amritrádž, Ánand (*Amritrádž*, „nektaru vládce“, *Ánand*, „blaho, radost, potěšení“; 20. 3. 1951, Madrás [od roku 1996 pod tamilským názvem Čennai], Indie), indický tenista a podnikatel; otec tenisty Stephena Amritrádže. Na žebříčku ATP byl nejvýše ve dvouhře klasifikován v listopadu 1974 na 74. místě. Významné úspěchy zaznamenal se svým bratrem Vidžajem Amritrádžem ve čtyřhře (semifinále čtyřhry na US Open aj).
Amritrádž, Ašók (*Ašók*, „neznající zármutek“; 22. 2. 1956, Madrás [od roku 1996 pod tamilským názvem Čennai], Tamilnádu, Indie), indický tenista a americký filmový producent. Největší tenisový úspěch zaznamenal v roce 1974, kdy se stal finalistou juniorského turnaje ve Wimbledonu.
Amritrádž, Prakáš (*Prakáš*, „světlo“; 2. 10. 1983, Los Angeles, USA), indický tenista; syn Vidžaje Amritrádže. Na žebříčku ATP byl nejvýše ve dvouhře klasifikován v říjnu 2009 na 119. místě.
Amritrádž, Stephen (28. 3. 1984, Los Angeles, USA), americký tenista indického původu, který reprezentoval Indii. Na žebříčku ATP byl nejvýše ve dvouhře klasifikován v červnu 2007 na 973. místě. V červenci 2019 se oženil s americkou tenistkou Alison Riskeovou
Amritrádž, Vidžaj (*Vidžaj*, „vítězství“, 14. 12. 1953, Madrás [od roku 1996 pod tamilským názvem Čennai] Indie), indický tenista, podnikatel a filantrop; profesionálními tenisty byli i jeho bratři Ánand Amritrádž, Ašók Amritrádž a Prakáš Amritrádž. Vyhrál šestnáct turnajů ve dvouhře a třináct ve čtyřhře, jeho nejlepším umístěním na žebříčku ATP bylo 16. místo, získal Cenu ATP pro hráče s nejlepším zlepšením roku v roce 1973. V bondovce *Octopussy* (Chobotnička, 1983) hrál vedlejší roli indického agenta.
Riskeová, Alison (3. 7. 1990, Pittsburgh, Pensylvánie, USA), americká tenistka. Na okruhu WTA Tour vyhrála dva singlové turnaje, když triumfovala na Tianjin Open 2014 a Libéma Open 2019; v rámci okruhu ITF získala devět titulů ve dvouhře a jeden ve čtyřhře. Na žebříčku WTA byla nejvýše ve dvouhře klasifikována v květnu 2017 na 36. místě a ve čtyřhře pak v dubnu 2019 na 60. místě.

Ánand

Vidžaj

Ashe

(Černobílý)

Arthur Ashe nebyl žádná šedá myš,
nechoval se podlézavě k strýčku Samovi
jako Uncle Tom, natož Uncle Tomish!
Naopak, podařilo se mu jako černochovi,
vítězit v bělošském „bílém sportu“
a odstraňovat ideologii apartheidu.

Ashe [æši], Arthur (10. 7. 1943, Richmond, Virginie, USA – 6. 2. 1993, New York, USA), americký tenista. Vyhrál 33 turnajů ATP ve dvouhře, z nichž jsou nejvýznamnější jeho grandslamová vítězství: US Open (1968), Australian Open (1970) a Wimbledon (1975). V roce 1963 byl prvním tenistou tmavé pleti, který nastoupil za daviscupový tým Spojených států amerických, tedy v době, kdy v USA stále ještě přežívala ideologie apartheidu. Po vítězství na US Open v roce 1968 mu z důvodu barvy pleti nebyl umožněn vstup do Jihoafrické republiky na tam pořádaný mezinárodní turnaj; to vedlo k jeho angažovanosti v boji proti apartheidu a vůbec všem formám útisku černochů. Zemřel na komplikace spojené s chorobou AIDS třináct let poté, co byl nakažen při krevní transfúzi. V roce 1985 byl Arthur Ashe uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Uncle Sam [aŋklsæm] (z angličtiny) (hovorově), strýček Sam (zosobnění Spojených států amerických nebo jejich vlády; jednotlivý Američan). Postava strýčka Sama je založena na reálné osobě obchodníka Samuelu Wilsona (1766–1854), jenž za britsko-americké války (1812–1815) dodával americké armádě hovězí maso v kovových sudech označených zkratkou U.S. (*United States*, „Spojené státy“; přeneseně *Uncle Sam*). Dnešní podobu strýčka Sama (v oděvu, který obsahuje prvky z americké vlajky – cylindr s červenobílými pruhy, bílé hvězdy na modrém pásu a červenobílé pruhované kalhoty) vytvořil americký kreslíř a karikaturista Thomas Nast (1840–1902); Nast je rovněž autorem symbolů Demokratů (osel) a Republikánů (slon).

Uncle Tom [aŋkltom] (z angličtiny), (často hanlivě) strýček Tom (pokorný, odevzdaný černoch).

Uncle Tomish [aŋkltomiš] (z angličtiny) (hovorově), podlézavý, servilní.

Austinová

(Lolita)

„V Americe máme stovky takových hráček,“
řekla Tracy o Steffi, jež byla tehdy třináct roků „stará“.

Ukázalo se, že ta sentence má háček,
když po čase Steffi „nadělila“ Tracy dvojnásobného „kanára“.

Austinová, Tracy (*Tracy Ann Austin-Holtová*, 12. 12. 1962, Palos Verdes, Kalifornie, USA), americká tenistka; jedna z nejlepších hráček historie. Pocházela z „tenisové rodiny“, její čtyři sourozenci Pam, Jeff, Doug a John byli také profesionálními tenisty. Sama byla jedním z největších talentů historie ženského tenisu. Doposud drží rekord jako nejmladší vítězka turnaje na okruhu WTA, když při zisku titulu v Portlandu (1977) jí bylo jen 14 roků a 28 dnů. Největších úspěchů dosáhla na US Open, který dvakrát ve dvouhře vyhrála (1979, 1981). Stále zůstává i nejmladší vítězkou US Open v jeho historii, když jí při prvním titulu roku 1979 bylo teprve 16 let a 9 měsíců. Je také vítězkou smíšené čtyřhry ve Wimbledonu (1980), kterou vyhrála se svým bratrem Johnem Austinem (*1957). V roce 1982 sehrála na turnaji ve Stuttgartu pamětihodný zápas s tehdy debutující teprve třináctiletou německou tenistkou Steffi Grafovou (14. 6. 1969), kterou porazila ve dvou setech (6:4, 6:0). Na pozápasové tiskové konferenci Tracy Austinová řekla: „V Americe máme stovky takových hráček.“ Grafová „returnovala“: „Do tří let tě porazím.“ V roce 1994 se obě hráčky opět střetly na turnaji v Indian Wells; Steffi Grafová, tehdy už světová jednička, zvítězila dvakrát šest nula. Tracy Austinová celkově vyhrála 35 turnajů (30 ve dvouhře, 4 ve čtyřhře a 1 v mixu). V roce 1980 byla světovou tenisovou jedničkou. Svou profesionální kariéru musela předčasně ukončit kvůli řadě opakujících se zranění. Pokusila se obnovit svou kariéru v sezoně 1988–1989, kdy nastoupila do osmi turnajů ve čtyřhře a dvou ve dvouhře. Tento návrat byl však ukončen těžkou autonehodou. Podruhé se objevila na ženském okruhu WTA v letech 1993–1994, ale i tento návrat byl neúspěšný. V roce 1992 byla Tracy Austinová uvedena do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Becker

(Hráč)

Boris Becker už jako sotva ochmýřený mladíček
dal leckteré tenisové kapacitě vítězný políček.
Žel, věnoval se pouze tenisu,
nemyslel na „zadní kolečka“ a „Dědovu mísu“.
Majetek promrhal v podnikání a pokeru,
běda ti, slavný Borisi Beckerů!

Becker, Boris (22. 11. 1967, Leimen, Německo), německý tenista a tenisový trenér; jeden z nejlepších hráčů tenisové historie. Za svou kariéru vyhrál celkem 49 turnajů ATP ve dvouhře, z toho 6 grandslamových turnajů. Mezi těmito úspěchy vyniká trojnásobné vítězství ve Wimbledonu, kde se stal v roce 1985, ve svých sedmnácti letech, nejmladším šampionem v jeho historii. V roce 2003 byl uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy. Po skončení tenisové kariéry se věnoval podnikání, pokeru a dalším hrám. V těchto aktivitách nebyl úspěšný, upadl do velkých dluhů, jejichž umoření řeší i prodejem svých tenisových trofejí.

Bejlek

(Princezna)

Zatím princezna, vždyť je tak mladičká,
za pár let z ní může být královnička.

Bejlek, Sára (31. 1. 2006, Hrušovany nad Jevišovkou), česká tenistka. V anketě Zlatý kanár 2020 byla za své výkony vyhlášena dívčím talentem roku. Na okruhu ITF vyhrála čtyři turnaje ve dvouhře a jeden ve čtyřhře. Na juniorském French Open 2022 získala s Lucií Havlíčkovou (*2005) titul ve čtyřhře a zahrála si semifinále. Na nejvyšší grandslamové úrovni se dvakrát probojovala do prvního kola (US Open 2022 a Australian Open 2023). Na juniorském kombinovaném žebříčku ITF nejvýše figurovala během ledna 2022, kdy jí patřilo 43. místo. Na žebříčku WTA byla ve dvouhře nejvýše klasifikována v lednu 2023 na 162. místě a ve čtyřhře v srpnu 2022 na 671. místě.

Sára, hebrejské rodné jméno s významem „princezna“. Podle *Starého zákona*, Gn 11–25, byla Sára manželkou praotce Abrahama a matkou Izáka, kterého porodila ve vysokém stáří. Byla tedy dlouho bezdětná, z jejího popudu se stala egyptská otrokyně Hagar druhou manželkou Abrahama a porodila mu syna Izmaela (příběh je uveden ve *Starém zákoně* i v *Koránu*). Sára prý zemřela ve věku 127 let a byla pohřbena v hrobce Abrahamovy rodiny v Makpele u Chebrónu (Gn 25, 10).

Berdych

(Premiér)

Za panování Nadala, Djokoviće a Federera
nastala v tenise předlouhá éra,
kdy lze věčně čtvrtého TB
označit za jejich premiéra.

Berdych, Tomáš (17. 9. 1985, Valašské Meziříčí), český tenista; jeden z nejlepších našich hráčů na mezinárodní scéně. S tenisem začal v pěti letech, v sedmnácti byl už v první stovce žebříčku ATP. Na okruhu ATP Tour získal třináct titulů ve dvouhře, včetně vítězství na pařížském turnaji série Masters BNP Paribas Masters 2005, a dva tituly ve čtyřhře. Pozoruhodné výsledky zaznamenal zejména v sezoně 2010: Brisbane International (semifinále), Sony Ericsson Open v Miami (finále), French Open (semifinále), Wimbledon (ve finále podlehl světové jedničce Rafaelu Nadalovi, když ve čtvrtfinále porazil Rogera Federera a v semifinále Novaka Djokoviće). Na Turnaji mistrů 2011 podlehl v semifinále Jo-Wilfriedu Tsongovi. Účastí mezi poslední čtyřkou hráčů na US Open 2012 a Australian Open 2014 je vedle Ivana Lendla druhým českým tenistou v historii, který postoupil do semifinále dvouhry na všech čtyřech Grand Slamech. V žebříčku ATP pro dvouhru byl nejvýše klasifikován v květnu 2015 na 4. místě. Výrazné úspěchy zaznamenal pro Českou republiku v týmových soutěžích. Za daviscupové družstvo poprvé hrál v roce 2003. V roce 2012 byl jedničkou týmu, který vyhrál Davisův pohár, když v pražském finále porazil Španělsko 3:2. Výhrou v deblu ve finálovém duelu se s Radkem Štěpánkem stali historicky nejúspěšnější českou dvojicí v soutěži. V následujícím ročníku 2013 s českým týmem daviscupovou trofej obhájil, když v bělehradském finále proti Srbsku (s Novakem Djokovićem) získal první bod proti Dušanu Lajovićovi a s Radkem Štěpánkem poté zvládli i čtyřhru. Společně s Petrou Kvitovou vyhrál Hopman Cup 2012. Tomáš Berdych se kvůli dlouhotrvajícím zdravotním potížím rozloučil s aktivní kariérou 16. listopadu 2019 v Londýně u příležitosti konání Turnaje mistrů. Tohoto turnaje se aktivně účastnili i jeho velcí soupeři, které dokázal několikrát porazit: Rogera Federera šestkrát, Rafaela Nadala čtyřikrát a Novaka Djokoviće třikrát. Londýnskou arénou přitom zněla píseň irské „rockové“ skupiny The Script *Standing in the Hall of Fame* (Stát v síni slávy) https://www.youtube.com/watch?v=t618KFLRzo8

Betzová

(Kuřačka)

Přestože i na tenisovém kurtu cigarety kouřila,
nad svými soupeřkami zpravidla hladce vítězila,
aniž by byla rozhodčím napomínána,
natož penalizována!

Svět byl tehdy ještě v pořádku.

Dnes je, bohužel, politicky korektní éra –
kouřit si troufl jedině senátor Jaroslav Kubera.

Betzová Addieová, Pauline May (6. 8. 1919, Dayton, Ohio, USA – 31. 5. 2011, Potomac, Maryland, USA), americká tenistka; jedna z nejlepších hráček tenisové historie. Mezi americkými tenistkami byla na 1. místě v letech 1942, 1943, 1944 a 1946. První grandslamový titul ve dvouhře získala na US Championships (1942), přestože v rozhodujícím setu semifinálového zápasu za stavu 3:5 odvrátila mečbol. Následující rok triumfovala na turnaji Tri State v Cincinnati (Ohio), když ve finále zdolala Catherine Wolfovou 6:0, 6:2, aniž v prvním setu ztratila jediný míček (zlatý set). V roce 1946 vyhrála ve dvouhře Wimbledon bez ztráty setu; v tomto roce byla také klasifikována na 1. místě světového žebříčku v ženské dvouhře (klasifikace za druhé světové války v letech 1940–1945 nebyla vytvářena). Skvělý americký tenista a organizátor tenisového hnutí Jack Kramer (1921–2009) o ní prohlásil, že byla po své krajance Helen Willsové Moodyové (1905–1988) druhou nejlepší tenistkou, kterou viděl hrát. V roce 1965 byla Pauline Betzová uvedena do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Kubera Jaroslav (16. 2. 1947, Louny – 20. ledna 2020, Ústí nad Labem), český politik a amatérský tenista; od listopadu 2018 předseda Senátu Parlamentu České republiky, člen Občanské demokratické strany. V letech 1994–2018 stál nepřetržitě v čele města Teplice (nejprve starosta, od roku 2001 primátor). Jako politik vystupoval aktivně, byl proslulý humornými výroky, bonmoty a úvahami často útočícími proti všudypřítomné politické korektnosti, pro něž byl řazen mezi nejzajímavější a nejvýraznější členy parlamentu. Znám i jako náruživý kuřák, bez cigarety se neobešel ani na tenisovém kurtu.

Bím

(Tenisofil)

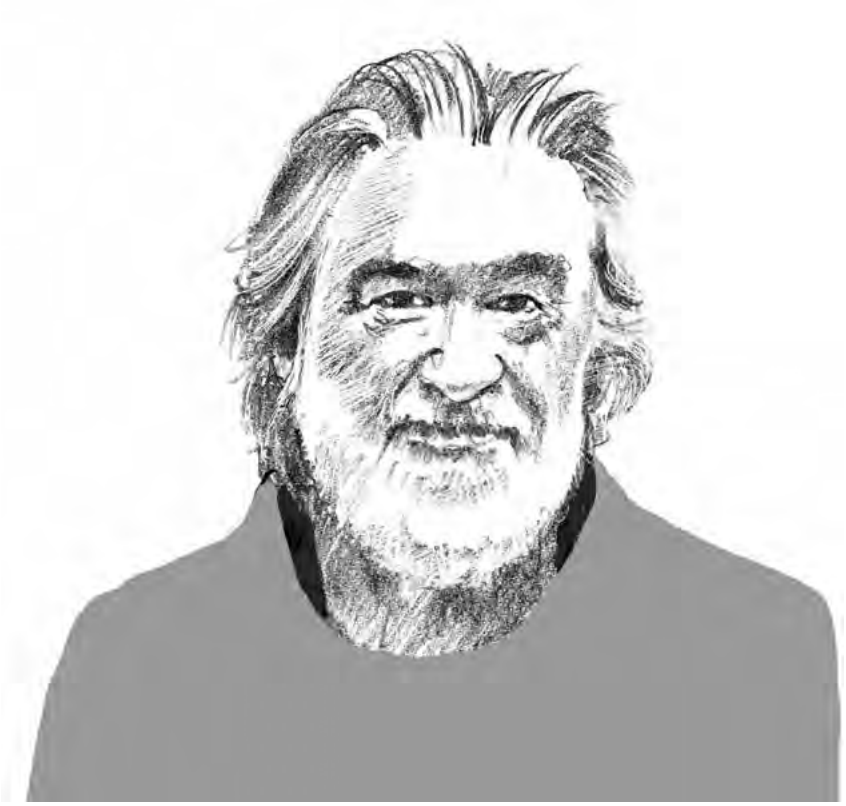
Staroslavný německý Osnabrück
proslul dvěma světodějnými událostmi:

Vestfálským mírem,
jímž zde byla třicetiletá válka ukončena,
a Tomášem Bímem,
jímž zde byla jeho tenisová malba zahájena.

Za své zásluhy o výtvarný rozvoj tenisu
byl po zásluze uveden do tenisové síně slávy.
Té mezinárodní?
Ne, té slavnější, starorežné, prostějovské, národní.

Vnímavý umělče, Tomáši Bíme,
díky tobě o kráse tenisu zase víc víme.

Bím, Tomáš (12. 11. 1946, Praha), malíř, grafik, ilustrátor. V roce 1965 absolvoval Odborné polygrafické učiliště v Praze; je členem Grafické asociace a Sdružení českých umělců grafiků Hollar. Bímův výtvarný projev bývá řazen k precizionismu, původně americkému výtvarnému směru, který se inspiruje poezií světa změněného civilizací. Námětově však často čerpá i z atmosféry sportovního (často tenisového) nebo milostného zápolení, zpravidla pojednaného s humorným nadhledem. Proslul zejména cyklem obrazů z tenisového prostředí, a to ve světovém měřítku. První obraz z tohoto cyklu namaloval v Osnabrücku díky tamějšímu stipendiu. V roce 2017 byl za své zásluhy o rozvoj tenisu uveden do symbolické Síně slávy prostějovského tenisu. Bím je též autorem oceňovaných exlibris a plakátů, jeho malířská a grafická tvorba je zastoupena v řadě uměleckých sbírek po celém světě.
TK Agrofert Prostějov, tenisový klub založený v roce 1990 spolu s oddíly I. ČLTK Praha a Sparta Praha jako jedno ze tří středisek Národního tenisového centra – s názvem Národní tenisové centrum Morava. Zakladatelem je tenisový odborník a manažer PhDr. Miroslav Černošek, Ph.D. (doktorskou práci o tenisové problematice obhájil na Fakultě sportovních studií Masarykovy univerzity v roce 2012, v roce 2016 se zde habilitoval; pro své úspěchy na tenisovém poli je přezdíván „český Bollettieri“). Prostějovské středisko slouží pro trénink a výchovu českých tenisových talentů a předních tenistů (vyrůstal zde Tomáš Berdych, Petra Kvitová nebo Radek Štěpánek). Generálním partnerem klubu je Agrofert, jehož jméno je součástí názvu. V areálu je jedenáct otevřených antukových kurtů a jeden dvorec s umělým povrchem. Centrální dvorec má zatahovací střechu, sky boxy a kapacitu 1 075 diváků. V areálů se nachází také Hotel Tennis club, v jehož zázemí jsou tři kryté umělé tenisové dvorce a sedm squashových kurtů. Od roku 1994 je klub dějištěm challengeru Moneta Czech Open.

Bingleyová

(Třinácterka)

Blanche Bingleyová rozhodně netrpěla triskaidekafobií,
když se stala jednou z tenistek 1. ročníku Wimbledonu.
Možná poprosila všechny svaté a zvláště Madonu –
a ta jí pak pomohla ve Wimbledonu k třinácteru dobrých výkonů.

Bingleyová, Blanche (3. 11. 1863. Greenford, Ealing, Anglie – 6. 8. 1946, Londýn, Anglie), anglická tenistka. V roce 1884 byla jednou ze třinácti hráček, které se zúčastnily dvouhry 1. ročníku turnaje ve Wimbledonu. První ze svých šesti wimbledonských titulů získala o dva roky později (1886), když ve finále porazila dvojnásobnou obhájkyni Maud Watsonovou (1864–1946). Kromě šesti vítězství se ještě probojovala do dalších sedmi finále. Celkový počet třinácti finálových utkání ve čtrnácti ročnících zůstal do současnosti turnajovým rekordem, i když do roku 1901 byl Wimbledon otevřen jen pro britské tenisty. Byla druhou nejlepší hráčkou své doby, lepších výsledků dosáhla pouze její krajanka Charlotte Dodová (1871–1960), která ji ve wimbledonských finále porazila pětkrát. Ve třiceti sedmi letech se naposledy probojovala do wimbledonského finále a na turnaji startovala až do roku 1912, kdy jí bylo téměř devětačtyřicet let.

triskaidekafilie (z řeckého *treiskaídeka*, „třináct“ a *fília*, „láska, náklonnost, přátelství“), afinita k číslu 13; vyznavači jsou fixování na číslo 13 jako na dobré znamení pro jejich počínání; vyhledávají kontext s tímto číslem – 13. hodina nebo 13. den v měsíci jsou pro ně šťastnými entitami, zásadně bydlí v hotelovém pokoji s tímto číslem apod.

triskaidekafobie (z řeckého *treiskaídeka*, „třináct“ a *fobos*, „strach, úděs, hrůza“), chorobný strach z čísla 13; postižení se obávají jakékoliv přítomnosti čísla třináct – 13. den v měsíci je pro ně nešťastný, nemohou bydlet v hotelovém pokoji s tímto číslem apod.

Bollettieri

(Pedant)

Jen talent a peníze nestačí, je třeba potkat ty správné lidi.
Na Roland Garros se nedostaneš z pláže Riviéry,
když tuhý režim a každodenní dril ti chybí,
bez něho je těžké stát se šampionem v časech otevřené éry.

Tak to viděl hvězdný kouč a trenér Nick Bollettieri:
Na slunnou Floridu, prolít litry potu,
dřít více než ostatní, jen tak zahraješ na vítěznou notu!

Bollettieri, (Nicholas James) Nick (31. 7. 1931, Pelham, New York, USA – 4. 12. 2022, Bradenton, Florida, USA), americký tenisový trenér. V roce 1978 založil Tenisovou akademii Nicka Bollettieriho (anglicky *The Nick Bollettieri Tennis Academy*, zkratka NBTA), středisko pro výuku tenisových talentů a pro trénink hráčů se sídlem v Bradentonu (Florida, USA). V roce 1987 sice akademii prodal společnosti International Management Group (IMG), ale zachoval si zde vedoucí trenérské a řídící postavení. Systém je postaven na kombinaci náročné tenisové přípravy a plnění školní docházky. Důraz se klade na disciplínu, osobní odpovědnost a ctižádost studentů, aby dosahovali co nejlepší výsledky jak v tenise, tak mimo něj. Akademie využívá 35 dvorců s tvrdým povrchem, 16 antukových kurtů (1 dvorec s červenou, ostatní se zelenou antukou) a 4 halové dvorce. Je považována za nejslavnější tenisovou akademii na světě; například v roce 1987 se hlavní soutěže ve Wimbledonu zúčastnilo dvaatřicet žáků či absolventů akademie, na US Open pak startovalo sedmadvacet z nich. Akademií prošla řada špičkových hráčů a hráček: Andre Agassi, Boris Becker, Jim Courier, Martina Hingisová, Maria Šarapovová nebo Serena a Venus Williamsovy.

Borg

(Viking)

Šestka je prý číslo ďáblova vtělení,
a Borg měl hned tři v datu zrození.
Dosud tenisové odborníky souží pře,
zda mu rarach nepomáhal i v jeho ďábelské hře.
Sexuologové mají jasno: ani v manželském loži nelení.

Borg, Björn (6. 6. 1956, Södertälje, Švédsko), švédský tenista; jeden z nejlepších hráčů tenisové historie. Techniku obouručného bekhendu přivedl k dokonalosti a učinil z ní svoji největší zbraň. Za svou kariéru vyhrál 64 turnajů ATP ve dvouhře, z toho 11 grandslamových. Na grandslamových turnajích začal vítězit od svých osmnácti let. Vynikal fyzickou i psychickou nezdolností. Tyto vlastnosti osvědčil také v osobním životě. V roce 1980 se Borg oženil s rumunskou tenistkou Marianou Simionescu, v roce 1984 se však rozvedli. Jeho partnerkou pak byla švédská modelka Jannike Björling. V letech 1989 až 1993 byl ženat s italskou zpěvačkou Loredanou Berté. V roce 2002 se oženil potřetí s Patricií Östfeldt. V roce 1987 byl uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Bryanovi

(Gemini)

Když i levá ruka je ta pravá,
to se to pak dvojčatům tenis hrává.
Bryanovic hoši si zlatou příčku v čtyřhře střeží,
ne jako Dioskúrové, co zlaté rouno najdou stěží...

Bryan, Robert „Bob“ Charles (29. 4. 1978, Camarillo, Kalifornie, USA), americký tenista. Na turnajích hraje se svým pravorukým dvojčetem Mikem Bryanem, s nímž byl opakovaně klasifikován na čele deblového žebříčku ATP. Do listopadu 2017 vyhrál 114 turnajů ATP World Tour ve čtyřhře. Asociace tenisových profesionálů jej s bratrem vyhlásila nejlepším párem první dekády třetího tisíciletí.
Bryan, Michael „Mike“ Carl (29. 4. 1978, Camarillo, Kalifornie, USA), americký tenista. Na turnajích hraje se svým levorukým dvojčetem Bobem Bryanem, s nímž byl opakovaně klasifikován na čele deblového žebříčku ATP. Od července 2018 je světovou jedničkou ve čtyřhře, když se na vrchol vrátil ve čtyřiceti letech a 78 dnech jako nejstarší světová jednička ATP v historii. Ve dvanácti předchozích obdobích strávil na prvním místě klasifikace 454 týdnů, což představuje absolutní tenisový rekord. Na okruhu ATP Tour drží rekord 119 vyhraných deblových turnajů a 178 finále. Asociace tenisových profesionálů jej s bratrem vyhlásila nejlepším párem první dekády třetího tisíciletí. S Bobem Bryanem zvítězili na 116 deblových turnajích.

Budge

(Nepřekonatelný)

Dona Budge už nikdo nikdy nepřekoná,
byl první, kdo získal kariérní Grand Slam –
Rod Laver a Novak Djoković už mu jen kryjí záda,
zařazen mezi tenisovou elitu, tak bude po věky znám.

Budge, John Donald „Don“ (13. 6. 1915, Oakland, Kalifornie, USA – 26. 1. 2000, Scranton, Pensylvánie, USA), americký tenista; jeden z nejlepších hráčů tenisové historie. Narodil se do rodiny skotského imigranta a bývalého fotbalisty. Studoval na Kalifornské univerzitě v Berkeley a před tenisem zkoušel úspěšně i jiné sporty (baseball, basketbal). Tenis hrál nejdříve za amatéry, poté přešel k profesionálům. Vynikal celodvorcovým pojetím a výborným pohybem. V roce 1937 získal ve Wimbledonu všechny dostupné tituly (ve dvouhře, v mužské čtyřhře a mixu). V roce 1938 dobyl čistý Grand Slam (vyhrál všechny čtyři grandslamové turnaje ve dvouhře v jedné sezoně), a stal se tak prvním hráčem historie, kterému se zdařil tento mimořádný triumf (po něm se to zatím podařilo jen Rodu Laverovi a Novaku Djokovićovi). Ve své době opakovaně porážel nejkvalitnější soupeře, jako byli Brit Bunny Austin (1906–2000), Němec Gottfried von Cramm (1909–1976) nebo jeho krajan Ellsworth Vines (1911–1994). Budge pět let v řadě proto figuroval na 1. místě světového žebříčku. V letech 1937 a 1938 byl vyhlášen Nejlepším sportovcem USA. V roce 1964 byl uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Buxtonová

(Jude)

Pro nepřijetí na tenisové školy se našel pádný důvod –
Angela Buxtonová měla židovský původ.

Avšak nejen Jahve, i křesťanský bůh by ocenil její povahu anděla –
pomáhala všude tam, kde nepravost a nelidskost viděla.

Buxtonová, Angela (16. 8. 1934, Liverpool, Anglie – 14. 8. 2020, Fort Lauderdale, Florida, USA), anglická tenistka a tenisová odbornice. Pocházela z židovské rodiny (její prarodiče emigrovali do Anglie z Ruska). Angela Buxton začala hrát tenis v dívčím internátu v severním Wallesu. Díky svému talentu a tréninkové píli vyhrála několik juniorských turnajů. Ve snaze zkvalitnit další tenisový růst přihlásila ji matka do prestižního londýnského tenisového klubu, nebyla však přijata. Totéž se opakovalo i v americkém klubu v Los Angeles, kam s matkou v roce 1952 odcestovala. Příčinou obou odmítnutí byl zřejmě její židovský původ, neboť vedení obou klubů bylo v zajetí antisemitismu. Trénovala proto jen na veřejně přístupných kurtech, ale po čase se jí ujal jako trenér Bill Tilden (1893–1953), jeden z nejlepších hráčů tenisové historie a znamenitý tenisový odborník. Její největší tenisový sukces (vítězství ve wimbledonské čtyřhře s Afroameričankou Altheou Gibsonovou v roce 1956) byl zároveň úspěchem společenským a politickým, neboť nastavil zrcadlo odpudivým ideologiím antisemitismu a rasové segregace. Tímto triumfem se Angela Buxtonová navíc stala první židovskou vítězkou (včetně mužů) ve Wimbledonu. V roce 1957 však musela kvůli chronickému onemocnění ruky (tendovaginitida – zánět šlachy a jejího pouzdra) závodní činnost ukončit. Naplno se pak věnovala tvorbě příruček o tenisové hře (*Tackle Tennis This Way,* 1958 – Jak se správně učit tenisu; *Winning Tennis and Doubles Tactics* [s Clarencem Medlycottem Jonesem], 1980 – Tenisová vítězství a taktika čtyřhry aj.) a organizování tenisového života, zejména v Izraeli (stala se jednou ze zakladatelek programu Izraelských tenisových center). V roce 1981 byla uvedena do Mezinárodní síně židovské sportovní slávy.

Capriatiová

(Alkoholička)

Ve čtrnácti obdivovaná tenisová hvězdička,
pak, očekávaně, tenisová jednička, načež, neočekávaně, alkoholička.
Alkohol a drogy do sportu, a toho bílého zvláště, nepatří,
s Jackem Daniel'sem, s Tullamore Dew či Moëtem tenisté se nebratří…
Alkoholy zmíněných i dalších věhlasných značek
mohou se na kurtu objevit jen jako reklamy, když klubu přinesou pár „kaček".

Capriatiová, Jennifer (29. 3. 1976, New York, USA), americká tenistka. V mládí patřila mezi mezi největší osobnosti světového tenisu: v roce 1990 se ve čtrnácti letech stala nejmladší hráčkou, která do té doby hrála semifinále grandslamového turnaje French Open, jako šestnáctiletá vyhrála dvouhru na Letních olympijských hrách 1992 v Barceloně. Na okruhu WTA získala čtrnáct titulů (ve finále porazila například Martinu Hingisovou nebo Moniku Selešovou). V říjnu 2001 se stala světovou tenisovou jedničkou. Záhy poté „utopila" svou hvězdnou kariéru v alkoholu a drogách.

Cîrsteaová

(Morana II.)

Sorana od mládí za tenisovým míčkem běhá od večera do rána,
přesto jí zatím uniká slavná tenisová „Dvorana“.
Co není, může být, vždyť po třicítce ničí soupeřky jak Morana.

Cîrsteaová, Sorana (7. 4. 1990, Bukurešť, Rumunsko), rumunská tenistka. Na okruhu WTA Tour získala dva singlové a pět deblových titulů, v rámci okruhu ITF vyhrála devět turnajů ve dvouhře a devět ve čtyřhře. Na žebříčku WTA byla ve dvouhře nejvýše klasifikována v srpnu 2013 na 21. místě a ve čtyřhře pak v březnu 2009 na 35. místě. Ve čtvrtfinále turnaje v Miami (2023) porazila světovou dvojku Arynu Sabalenkovou (*1998); zaujala přitom svojí až „zázračně“ stoupající formou. Patří k nejsličnějším tenistkám současnosti.

Morana (kmotřička, smrtka, smrt), personifikace smrti, postava vystupující v legendách, písních a pohádkách. Smrt v tomto pojetí není beztvará a nekonečná, čímž do určité míry usnadňuje vyrovnání se s faktem lidské smrtelnosti. V pohádkách bývá mocná, hrozivá, neústupná a krutá, ale obvykle také spravedlivá a mnohdy ji lze obelstít, oddálit její příchod nebo se s ní spřátelit. Poslední varianta se u nás velmi často vyskytuje jako pohádka o „kmotřičce Smrti“, která člověku pomáhá a naučí ho léčit nemocné. Naše lidová tradice zobrazuje smrt jako stařenu, kostlivce, ženu či muže, kteří mohou být oblečeni do bílého nebo černého oděvu a jejichž nejčastějším atributem bývá kosa. Smrt může ale vypadat i jako mladá dívka, žena sedící v blátě, žnec nebo skupina ženců, nevěsta v bílých šatech, střelec, lovec, stín nebo stvoření složené z lidských a zvířecích rysů. Lidové příběhy mnohdy přinášejí odůvodnění významu smrti pro fungování světa, vysvětlují lidskou neschopnost předpovědět vlastní smrt.

Connollyová

(Nepřekonatelná)

Malá vzrůstem, velká tenisovým výkonem –
Maureen Connollyovou už nikdo nikdy nepřekoná,
byla první ženou, která získala kariérní Grand Slam –
Margaret Courtová a Steffi Grafová už jí jen kryjí záda.
Ač velmi mladá, přesto jedna z největších tenisových dam.

Connollyová Brinkerová, Maureen Catherine (přezdívaná *Little M*o, „Malá Mo“, 17. 9. 1934, San Diego, Kalifornie, USA – 21. 6. 1969, Dallas, Texas, USA), americká tenistka; jedna z nejlepších hráček tenisové historie. V dětství se věnovala jízdě na koni, ale matka nebyla schopna hradit finanční náklady na tento sport, a proto si zvolila „levnější“ tenis. Se závodním tenisem začala jako žákyně ve věku deseti let. Prvním trenérem byl Wilbur Folsom, který jí přeorientoval držení rakety z levé ruky na pravou (u Rafaela Nadala je tomu obráceně). Stala se výbornou hráčkou od základní čáry, se silným bekhendem a přesností úderů. Ve čtrnácti letech již vyhrála 56 za sebou jdoucích zápasů ve dvouhře a následující rok se stala nejmladší vítězkou juniorky na US Championships v historii. Ve věku šestnácti let (1951) pak vyhrála ženskou dvouhru na US Championships, a stala se tak historicky nejmladší šampionkou tohoto grandslamu. V sezoně 1953 jako první tenistka vůbec získala ve dvouhře všechny čtyři Grand Slamy. Tento triumf po ní zopakovaly Američanka Margaret Courtová (1970) a německá tenistka Steffi Grafová (1988). Conollyová zvítězila ve dvouhře na posledních devíti grandslamových turnajích, do kterých nastoupila s padesáti výhrami v řadě. V období 1951–1954 také startovala za americký tým ve Wightman Cupu (každoroční zápas mezi ženskými tenisovými týmy USA a Velké Británie), kde vyhrála všech sedm zápasů ve dvouhře. Její výsledky z ní udělaly „miláčka amerických médií“ a jednu z nejpopulárnějších osobností (třikrát v řadě se stala Nejlepší sportovkyní USA – 1951, 1952, 1953). V roce 1954 obhájila tituly na French Championships a ve Wimbledonu. Dva týdny po zisku třetího titulu v řadě na nejslavnějším turnaji světa došlo k nehodě, která pro ni znamenala konec krátké, ale vynikající tenisové kariéry. Při projížďce na koni (díky svým příjmům se mohla vrátit k zálibě z dětství) se střetla s nákladním autem, které ji vážně poranilo pravou nohu. Svou kariéru byla nucena ukončit již v devatenácti letech. V roce 1955 se provdala za amerického olympionika v jezdectví Normana Brinkera (1931–2009). Z manželství se narodily dvě dcery. Rodina žila v Texasu, kde manželé založili nadaci pro rozvoj tenisových talentů „Maureen Connolly Brinker Foundation“. V roce 1966 byl Connollyové diagnostikován karcinom žaludku. Po neúspěšné léčbě zemřela předčasně ve věku čtyřiatřiceti let. Její životní příběh byl zfilmován v televizním snímku *Little Mo* (premiéra 5. 9. 1978 na stanici NBC), v němž ji ztvárnila americká herečka Glynnis O’Connorová (1956). V roce 1969 byla Maureen Conollyová *in memoriam* uvedena do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Connors

(Rekordman)

V dětství pomerančovou mísu vítězstvím naplnil,
později skalpy věhlasných tenistů doplnil…
Jimmy Connors byl prostě klasa.

Connors, James Scott „Jimmy“ (2. 9. 1952, East St. Louis, Illinois, USA), americký tenista; jeden z nejlepších hráčů tenisové historie. V letech 1974–1983 se celkem devětkrát stal světovou jedničkou na žebříčku ATP; z toho poprvé na nepřetržitě více než tři roky (1974–1977). Díky své dlouhé a úspěšně kariéře drží Connors tři prestižní rekordy: získal 109 titulů ve dvouhře (je první ze dvou hráčů, kteří se dostali přes 100), odehrál 1 535 zápasů a také z toho 1 256 dokázal vyhrát. Mezi jeho tituly patří osm grandslamů (pětkrát US Open, dvakrát Wimbledon a jednou Australian Open) a jeden triumf z Turnaje mistrů.

Junior Orange Bowl (Juniorská pomerančová mísa), jeden z nejprestižnějších juniorských tenisových turnajů na světě, byl založen v roce 1947, závěrečná kola se konají v Coral Gables na Floridě. Prošla jím řada tenisových velikánů: Andre Agassi, Jimmy Connors, Chris Evertová, Roger Federer, Steffi Grafová, Andy Murray, Gabriela Sabatiniová nebo Maria Šarapovová.

Courtová

(Dokonalá)

Margaret, v době válečné zrozená,
věděla, že vítězství někdy znamená
kolena na courtu sedřená až do krve.
Však radost z toho „bílého sportu“ byla vždycky silnější,
jenom o málo tenistkách lze říct, že byly v tréninku pilnější...

Courtová, Margaret (rozená Smithová; také známá jako Margaret Smithová Courtová) (16. 7. 1942, Albury, Nový Jižní Wales, Austrálie), australská tenistka; jedna z nejlepších hráček tenisové historie. Před otevřenou érou (od roku 1968) vyhrála 35 grandslamových turnajů. Jako světová jednička se v roce 1970 stala první hráčkou v otevřené éře, která získala čistý Grand Slam (vyhrála všechny čtyři velké turnaje v jedné sezoně). Po ní pak čistý grandslam získala ještě Němka Steffi Grafová (1969). V otevřené éře získala Margaret Courtová 27 grandslamových titulů, z toho 11 ve dvouhře, 10 ve čtyřhře a 6 v mixu, což ji v rámci otevřené éry řadí na 3. místo za Martinu Navrátilovou (1956) a Serenu Williamsovou (1981). V roce 1979 byla uvedena do Mezinárodní tenisové síně slávy s prohlášením: „Za dokonalý herní projev a výkon, kterému se nevyrovnal žádný jiný tenista.“

Cramm

(Elegán)

Skvělý tenista, švihák, elegán,
ač dvakrát ženat, zůstal svobodný pán,
pro svou hru a fair play byl ctěn a uznáván.

Sotva se dnes narodí takoví džentlmeni,
vždyť dnešní doba je už ani neocení…

Cramm, Gottfried Alexander Maximilian Walter Kurt svobodný pán von (7. 7. 1909, Nettlingen, Německo – 8. 11. 1976, Káhira, Egypt), německý tenista; jeden z nejlepších hráčů tenisové historie. Byl třetím ze sedmi synů dolnosaského šlechtice Burgharda von Cramma. Během studia práv se stal akademickým mistrem Německa v tenise a rozhodl se pro profesionální kariéru. Cramm proslul elegantní hrou a aristokratickým vystupováním. Ačkoli se nacisté pokoušeli jeho úspěchy propagandisticky využít, odmítl vstoupit do NSDAP a Adolfa Hitlera označoval za pouhého malíře pokojů. V roce 1938 byl v Německu půl roku vězněn pro obvinění z homosexuálních styků. Na Wimbledonu 1939 nesměl startovat, protože podle pravidel museli mít všichni účastníci čistý trestní rejstřík (v Anglii byla homosexualita také trestným činem; ještě v roce 1952 byl ze sexuálního deliktu [gross indecency] obviněn a čelil soudnímu procesu slavný matematik a logik Alan Turing). Cramm vyhrál dvouhru na French Open (1934, 1936), třikrát v řadě hrál finále Wimbledonu (1935–1937). V roce 1937 se stal světovou jedničkou ve dvouhře. Ve čtyřhře vyhrál v roce 1937 French Open i US Open, smíšenou čtyřhru vyhrál ve Wimbledonu (1933). V německé daviscupové reprezentaci debutoval roku 1932 a udržel se v týmu přes dvacet let (s počtem 82 vítězství je německým rekordmanem). Pomohl týmu ke čtyřem prvenstvím v Evropské zóně po sobě (1935–1938). Proslavil se svým činem fair play v mezizónovém finále v roce 1935 proti USA: rozhodčí už vyhlásil Němce vítězi čtyřhry, ale von Cramm ho upozornil, že rozhodující míček se do zázemí odrazil od jeho vlastní rakety, a přiměl ho změnit verdikt, v zápase se tak pokračovalo a Němci nakonec prohráli. Do dějin vešla také jeho pětisetová bitva s Američanem Donem Budgem (1915–2000) v mezizónovém finále 1937, kterou prohrál, i když ovládl první dva sety a v posledním vedl 4:1. Za druhé světové války byl von Cramm nasazen na východní frontě a vysloužil si Železný kříž. Po válce se vrátil k tenisu, v letech 1947 a 1948 byl vyhlášen nejlepším sportovcem Německa, v roce 1954 ještě vyhrál Stuttgart Open. Po ukončení kariéry pracoval jako obchodník s bavlnou, byl dvakrát ženatý: s baronkou Elisabeth von Dobeneck (1930–1937) a americkou multimilionářkou Barbarou Huttonovou (1955–1959). Zemřel při autonehodě na služební cestě v Egyptě. Britský dramatik John Peacock napsal o Crammově životě rozhlasovou hru *Playing for His Life*, která byla v roce 2011 uvedena na BBC. V roce 1977 byl Gottfried von Cramm uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Čapov

(Gurmán)

Chirurg, gurmán kulinářského, tenisového a výtvarného umění,
den co den vytváří radostné ukijo, což i kalné dny v radost promění.
Je vynálezcem „čapovaného čopu“, jež zahraje s chirurgickou přesností,
tento bonviván s motýlkem nemá snad vůbec žádných lidských nectností…

Čapov, Ivan „Goran“ (30. 6. 1955, Vsetín), chirurg, gurmán kulinářského, tenisového, fotbalového (fanoušek klubu Chelsea) a výtvarného umění; profesor Masarykovy univerzity a přednosta I. chirurgické kliniky Fakultní nemocnice u svaté Anny v Brně. Soustředěním, přesností a invenčními postupy vyniká nejen na operačním sále (aplikuje moderní miniinvazivní a robotickou chirurgii), ale i v kuchyni (autor dvou knih – *První česko-moravská chirurgická kuchařka*, 2012, *Druhá česko-moravská chirurgická kuchařka*, 2016) a zejména na tenisových kurtech všech povrchů (jeho hlavním úderem je originální „čapovaný čop“, kterým celodvorcově ničí své soupeře; vždy je však přátelsky připraven poskytnout soupeři „první pomoc“; kvůli své vysoké postavě a tenisovému umění je přezdíván „Goran“ – po chorvatském tenistovi Goranu Ivaniševićovi). Čapov patří mezi výrazné postavy soudobé české a moravské chirurgie se zkušeností z mnoha zahraničních pracovišť. Kromě Ceny města Brna pro rok 2013 je laureátem prestižní Petřivalského ceny za rozvoj chirurgie. V roce 2019 byl uveden do Síně tenisové slávy Ústavu antropologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity „za vynález čapovaného čopu“.
ukijo (z japonského *ukijo*, „prchavý svět“), japonsky „uplývající svět“, v buddhistickém smyslu pomíjivý svět bolesti a strasti či smutku, obdoba křesťanského „slzavého údolí“. V japonském kontextu městské kultury, zejména v období Edo (Tokugawa, 1600–1868), byl však tento pojem transformován do opačné podoby: rozšířil se ve smyslu světa radostí, kterých je třeba užívat, dokud to uplývající život dovoluje; inspiroval literaturu i výtvarné umění (*ukijoe*).

Čilić

(Dlouhán)

Po nařčení z dopingu byl Čilić tenisově brzy zase čilý,
s postavou jako „obr“ Drásal a taky díky vlastní píli.
Velmi se čilý Čilič číli, jen když se v servise zmýlí.

Čilić, Marin (28. 9. 1988, Međugorje, Bosna a Hercegovina), chorvatský tenista. Svou útočnou hru zakládá na servisu, který je díky jeho takřka dvoumetrové výšce velmi účinný a nezřídka končí esem. Ve své dosavadní tenisové kariéře vyhrál na okruhu ATP World Tour osmnáct turnajů, na challengerech ATP a okruhu Futures získal čtyři tituly ve dvouhře a jeden ve čtyřhře. Na nejvyšší grandslamové úrovni vyhrál mužskou dvouhru na US Open (2014). V roce 2013 zbrzdila Čilićovu kariéru dopingová aféra: test z mnichovského turnaje detekoval v jeho organismu stimulans niketamid; po zjištění, že jej vzal nevědomky v tabletách s glukózou, mu byl zákaz startu stanoven na čtyři měsíce (nicméně po této pauze klesl na 47. místo žebříčku ATP). V roce 2018 se zasloužil o vítězství chorvatského týmu v Davis Cupu, v posledním ročníku hraném klasickým formátem světové skupiny. Na žebříčku ATP byl ve dvouhře nejvýše klasifikován v lednu 2018 na 3. místě.

Drásal, Josef (4. 7. 1841, Chromeč na Šumpersku – 15. 12. 1886, Holešov), „moravský obr“, ve své době jeden z nejvyšších mužů na světě, předpokládá se, že dosáhl výšky asi 240 cm, vážil 186 kg. Příčinou nadměrného Drásalova vzrůstu byla hormonální porucha zvaná *gigantismus*, kterou zapříčiňuje zvýšená produkce růstového hormonu předního laloku podvěsku mozkového (*hypophysis cerebri*) v dětském věku. Díky předvádění své obrovské postavy na veřejnosti navštívil Josef Drásal řadu zemí, kde proslul jako „moravský obr“. Již ve svých pětačtyřiceti letech však zemřel na tuberkulózu. O tělo „moravského obra“ projevilo zájem Britské muzeum a Londýnská akademie, podle svého přání byl však Josef Drásal pohřben v Holešově. Kopie Drásalovy kostry je vystavena v Anatomickém muzeu profesora Karla Žlábka na Anatomickém ústavu Lékařské fakulty Masarykovy univerzity.

del Potro

(Delpo)

Delpovy dlouhatánské štíhlé paže jako by objímaly celý kurt,
bylo skoro nemožné ho prohodit či přelobovat,
žel, byl často zraněn, jako by jeho kostra nesla řadu anomálií,
jako by trpěla arachnodaktylií.

---

arachnodaktylie (z řeckého *arachné*, „pavouk“, *daktylos*, „prst“), protáhlé končetiny se štíhlými „pavoučími“ prsty na rukou i na nohou, jeden z typických symptomů Marfanova syndromu (onemocněním trpěl například americký prezident Abraham Lincoln nebo egyptský panovník Achnaton).

del Potro, Juan Martín (přezdívaný *Delpo*, 23. 9. 1988, Tandil, Argentina), argentinský tenista. Na okruhu ATP World Tour vyhrál dvaadvacet turnajů ve dvouhře a jeden ve čtyřhře, na challengerech ATP a okruhu ITF získal šest titulů ve dvouhře a dva ve čtyřhře. Jediný grandslamový titul vybojoval na US Open 2009, když zdolal Rafaela Nadala v semifinále a Rogera Federera v pětisetové bitvě o titul. Stal se tak prvním tenistou, který oba hráče porazil na jediném Grand Slamu. Až do zisku Wawrinkova premiérového majoru na Australian Open v lednu 2014 byl jediným hráčem mimo takzvanou „velkou čtyřku“ (Novak Djoković, Roger Federer, Andy Murray, Rafael Nadal), který od roku 2005 dokázal vyhrát singlový grandslamový titul. V rozmnožení úspěchů mu bránila častá zranění, zejména zápěstí pravé ruky. Na žebříčku ATP byl ve dvouhře nejvýše klasifikován v srpnu 2018 na 3. místě a ve čtyřhře pak v květnu 2009 na 105. místě.

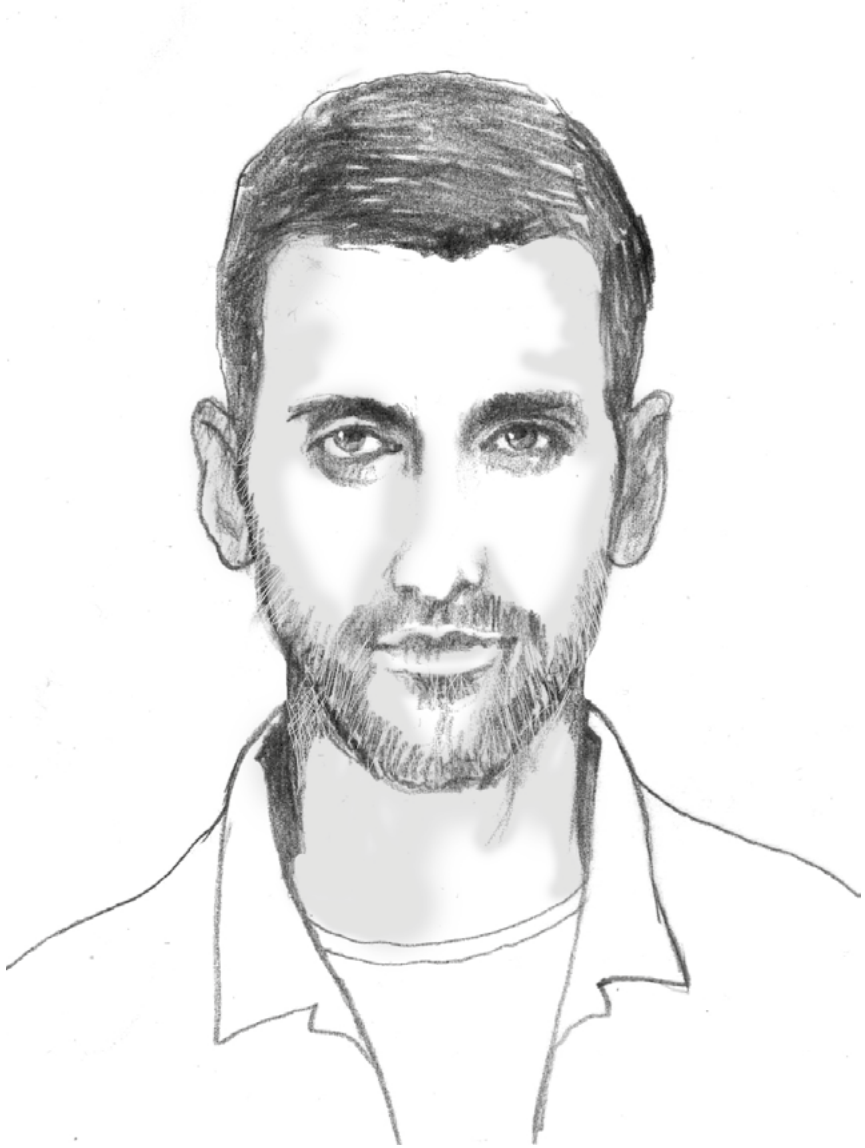

Djoković

(Djoker)

Kdykoli „účinkuje“ Novak Djoković,
tenisový svět je z jeho umění „celý pryč“.

Djoković, Novak (22. 5. 1987, Bělehrad, Srbsko), srbský tenista, bývá řazen mezi nejlepší hráče všech dob; rekordman v počtu týdnů (378 – 27. února 2023) strávených v žebříčku ATP na postu světové jedničky. Ve své dosavadní kariéře na okruhu ATP vyhrál třiadevadesát turnajů ve dvouhře a jeden ve čtyřhře. Na nejvyšší grandslamové úrovni získal dvaadvacet singlových titulů. V rámci zmíněné série drží rekord v získání deseti trofejí na Australian Open, sedm triumfů vybojoval ve Wimbledonu a tři na US Open. Vítězstvím na Roland Garros 2016 zkompletoval jako osmý tenista historie kariérní Grand Slam. Po americkém tenistovi Johnu Budgeovi (1915–2000) a australském tenistovi Rodu Laverovi (1938) se stal třetím mužem historie, který zvítězil na čtyřech *majorech* (Australian Open, French Open, Wimbledon, US Open) v řadě a jako první na třech různých površích. Ze série devíti tenisových turnajů (ATP Tour Masters 1000), které jsou součástí mužského profesionálního okruhu ATP World Tour, získal osmatřicet singlových trofejí, kdy jako jediný zkompletoval tzv. kariérní Golden Masters – tituly na všech devíti turnajích. V rámci zmíněné série drží rekord šesti trofejí získaných během jedné sezony (2015). Šestkrát ovládl závěrečný Turnaj mistrů, opakovaně byl vyhlášen nejlepším sportovcem Srbska. V sezonách 2011–2015 a v roce 2018 se v rámci Mezinárodní tenisové federace stal mistrem světa ve dvouhře a ATP jej šestkrát zvolila za hráče roku. Čtyřikrát (2012, 2015, 2016, 2019) získal světovou sportovní cenu Laureus pro nejlepšího sportovce světa. Mimo dvorec je znám svým humorem a imitací herního stylu svých spoluhráčů. Díky těmto charakterovým rysům získal přezdívku „Djoker“, vzniklou spojením prvního písmene jeho příjmení a anglického slova *joker*, „šprýmař“. Řadí se k členům klubu „Champions for Peace“, skupině světově významných sportovců, kteří se zavázali propagovat a šířit mír prostřednictvím sportu. K tomuto účelu založili v Monaku mezinárodní organizaci Peace and Sport. Vyznáním se hlásí k Srbské pravoslavné církvi; srbský patriarcha Irinej mu v roce 2011 za jeho náklonnost k církvi a podporu Srbů udělil nejvyšší církevní vyznamenání Řád svatého Sávy I. třídy.

Dodová

(Zázračná)

Zůstane Lottie Dodová alias Little Wonder
i po ročníku 2019 nejmladší šampionkou Wimbledonu,
nebo ji na trůnu vystřídá Cori Gauffová alias Big Wonder?

Pokud letos prudce nahoru tenisová hvězda CG vyletí,
stane se možná novým zázrakem příštích tenisových století.

Dodová, Charlotte „Lottie“ (24. 9. 1871, Bebington, Anglie – 27. 6. 1960, Sway, Anglie), anglická tenistka. Narodila se do bohaté středostavovské rodiny, takže se mohla bezstarostně věnovat svým sportovním zálibám (tenisu, golfu, pozemnímu hokeji a lukostřelbě). Stala se amatérskou mistryní Velké Británie v golfu, dvakrát nastoupila v pozemním hokeji za ženské reprezentační mužstvo Anglie, které spoluzakládala, a vybojovala stříbrnou olympijskou medaili v lukostřelbě na Letních olympijských hrách v roce 1908. Bývá považována za jednu nejvšestrannějších sportovkyň všech dob. První tenisový turnaj Northern Championships v Manchesteru odehrála ve dvanácti letech (byla však vyřazena v prvním kole). Na stejném turnaji v roce 1885 dosáhla prvního dobrého výsledku, když prohrála těsně ve finále s úřadující wimbledonskou vítězkou Maud Watsonovou (1864–1946); tento úspěch jí přinesl přezdívku *Little Wonder* (Malý zázrak). Do Wimbledonu poprvé nastoupila v ročníku 1887 a hned turnaj vyhrála (ve věku pouhých patnácti let a 285 dní); do současnosti zůstává nejmladší wimbledonskou vítězkou dvouhry. Celkově získala pět wimbledonských titulů. Byla jedním z prvních tenistů, kteří odehrávali míče hned po odskoku a také patřila mezi první, kteří praktikovali moderní držení rakety. Měla výborné údery od základní čáry, ovšem jako další hráčky podávala spodem. Za druhé světové války pracovala jako zdravotní sestra u Mezinárodního červeného kříže ve vojenské nemocnici; obdržela vyznamenání za více než tisíc hodin služby u této organizace. V roce 1983 byla *in memoriam* uvedena do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Gauffová, Cori (známá jako *Coco Gauff*, 13. 3. 2004, Delray Beach, Florida USA), americká tenistka. Narodila se do sportovní rodiny (v době univerzitních studií otec hrál basketbal, matka se věnovala lehké atletice). Tenis začala hrát ve věku sedmi let. Stala se nejmladší finalistkou juniorského turnaje na US Open a v roce 2018 vyhrála juniorku na French Open. Do čtvrtého kola Wimbledonu (2019) se Gauffová, 313. hráčka světového žebříčku, probojovala jako nejmladší tenistka od roku 1991, kdy to dokázala její krajanka Jennifer Capriatiová (29. 3. 1976); ta však svou slibně zahájenou tenisovou kariéru „utopila“ v alkoholu a drogách. Pokud by byla Gauffová v neděli 14. července 2019 ve Wimbledonu zvítězila, překonala by Lottie Dodovou a stala by se ve věku patnácti let a 122 dní nejmladší wimbledonskou šampionkou historie.

Dohertyové

(R&L)

Když k deblovému zápasu nastoupili bratři Laurie a Reggie,
rozpoutali na wimbledonském dvorci pravé orgie,
mladší z nich smeči a voleji, starší pak dokonalými bekhendovými údery,
které létaly po kurtu nečekaně tam i sem, sem i tam, prostě všemi směry...

Doherty, Hugh Lawrence „Laurie“ (8. 10. 1875, Wimbledon, Anglie – 21. 8. 1919, Broadstairs, Anglie), anglický tenista; mladší bratr Reggie Dohertyho, s nímž se řadí k nejlepším hráčům celé amatérské éry tenisu. Vystudoval kolej Trinity Hall na univerzitě v Cambridgi, kde hrál za Cambridge University Lawn Tennis Club. Byl mimořádně pohyblivý, vynikal zejména hrou na síti – smeči a voleji. Stal se dvojnásobným olympijským vítězem, v letech 1902–1906 vyhrál pětkrát v řadě dvouhru ve Wimbledonu a spolu s bratrem triumfovali osmkrát ve čtyřhře. Tenisu se vzdal v roce 1906 kvůli golfu, v němž také vynikal. Za první světové války sloužil u protiletecké obrany Královského námořnictva, ze kterého byl propuštěn pro špatný zdravotní stav; Lawrence i jeho bratr měli respirační problémy, oba zemřeli v mladém věku. V roce 1980 byl Lawrence Doherty posmrtně uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Doherty, Reginald „Reggie“ Frank (14. 10. 1872, Wimbledon, Anglie – 29. 12. 1910, Kensington, Anglie), anglický tenista; starší bratr Lawrence Dohertyho, s nímž se řadí k nejlepším hráčům celé amatérské éry tenisu. Vystudoval kolej Trinity Hall na univerzitě v Cambridgi, kde hrál za Cambridge University Lawn Tennis Club. Vynikal zejména dokonalým provedením bekhendu. V roce 1980 byl Reginald Doherty posmrtně uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Drobný

(Faraon)

Trénovat i královskou dceru bylo v jeho moci,
vyhrát pro Egypt prestižní Wimbledon,
to by ocenil i všemocný faraon Achnaton.
Ještěže jeho pozdního následníka, krále Farúka,
uchvátila Drobného tenisová „božská ruka“.

Drobný, Jaroslav (12. 10. 1921, Praha – 13. 9. 2001, Londýn, Anglie), tenista a hokejista českého původu. Jako hokejista působil mezi lety 1936 a 1949 v klubu I. ČLTK Praha. Hrál také za československou reprezentaci, zúčastnil se hokejového mistrovství světa v roce 1939 a v roce 1947, kdy pomohl mužstvu získat první zlatou medaili; startoval na Zimních olympijských hrách 1948, kde Čechoslováci vybojovali stříbro. V roce 1997 byl uveden do Síně slávy Mezinárodní federace ledního hokeje a posléze i do Síně slávy českého hokeje (2010). V tenise reprezentoval Československo v Davis Cupu, kde dosáhl jedenácti vítězství ve čtyřhře. V roce 1954 vyhrál Wimbledon, v letech 1951 a 1952 také French Open. Od roku 1949 do roku 1959 byl egyptským občanem, poté v roce 1959 získal britské státní občanství. Ve Wimbledonu hrál pod čtyřmi různými národními identitami. V roce 1938, tedy ve věku šestnácti let, hrál poprvé za Československo. O rok později, po německé invazi a okupaci Československa, oficiálně reprezentoval Protektorát Čechy a Morava. Po druhé světové válce hrál ve Wimbledonu opět jako československý občan. Po komunistickém převratu v roce 1948 emigroval. Neúspěšně se pokoušel získat občanství Švýcarska, Spojených států a Austrálie. Až egyptský král Farúk I. jej pozval na turnaj do Alexandrie, který Drobný vyhrál. Začal trénovat královu dceru a obdržel egyptské státní občanství. V letech 1950–1959 tak reprezentoval Egypt, pro nějž získal wimbledonskou trofej v roce 1954; jde dosud o jediného egyptského občana, který vyhrál tenisový grandslam. Při svém posledním vystoupení ve Wimbledonu v roce 1960 již hrál za svoji novou vlast Spojené království. V roce 1983 vstoupil do Mezinárodní tenisové síně slávy, v roce 2012 mu byla na pražské Štvanici slavnostně odhalena pamětní deska.

Džabúrová

(Arabka)

„A nechť spustí závoje své na ňadra svá“ (24:31),
přikazuje Pečeť proroků Muhammad,
Ons však zůstala svá.

Džabúrová, Ons (28. 8. 1994, Ksar Hellal, Tunisko), tuniská tenistka; finalistka Wimbledonu 2022 a US Open 2022. V juniorském tenise se v roce 2010 probojovala do finále, o rok později turnaj ovládla. Na okruhu WTA Tour vyhrála tři turnaje ve dvouhře. Triumfem na Viking Classic Birmingham 2021 se stala historicky první Arabkou a Tunisankou, která dokázala zvítězit na turnaji WTA. V rámci okruhu ITF získala jedenáct titulů ve dvouhře a jeden ve čtyřhře. Na žebříčku WTA byla ve dvouhře nejvýše klasifikována v červnu 2022 na 2. místě a ve čtyřhře v únoru 2020 na 116. místě. V říjnu 2021 se stala prvním arabským tenistou, který pronikl do první desítky světového hodnocení. Na Australian Open 2020, kde ji vyřadila vítězka turnaje americká tenistka Sofia Keninová (*1998), se stala první Arabkou v osmifinále i čtvrtfinále dvouhry na grandslamu a prvním africkým tenistou v této fázi turnaje od úspěchu Maročana Hišáma Arázího (*1973) na Australian Open 2004.

Edberg

(Útočník)

Edberg, potomek severských Normanů, silná a odolná osobnost,
hrál perfektně, nebojácně, tenisových poct získal víc než dost.
Vynikal hlavně v koncovkách a vyhrál zápas téměř prohraný,
stylem „servis-volej“ hrál jako o život, dokud zápas neměl vyhraný.

Edberg, Stefan (19. 1. 1966, Västervik, Švédsko), švédský tenista, jeden z nejlepších hráčů tenisové historie. Edberg vynikl už v juniorském věku: v roce 1983 vyhrál všechny čtyři juniorské grandslamové tituly a jako první hráč v otevřené éře získal „juniorský kalendářní Grand Slam“ (dosud zůstává s tímto triumfem osamocený). Později tentýž rok si připsal svůj první titul mezi dospělými, ve čtyřhře na turnaji v Basileji. Rok 1983 by byl pro Edberga dokonalý, nebýt nešťastné události na US Open: nepřesným podáním zasáhl čárového rozhodčího Dicka Wertheima, který byl sražen ze sedadla, udeřil se hlavou o tvrdý povrch kurtu a na následky zranění o pět dní později zemřel. Během své desetileté profesionální tenisové kariéry (1985–1996) získal šest grandslamových titulů ve dvouhře a tři v mužské čtyřhře. Zvítězil také na Turnaji mistrů v roce 1989 a čtyřikrát byl členem vítězného švédského týmu v Davis Cupu. Celou dekádu patřil mezi desítku nejlepších tenistů světa, v elitní pětce strávil devět let a z toho byl celkem dvaasedmdesát týdnů světovou jedničkou. Od vzniku žebříčku ATP jsou Stefan Edberg a Američan John McEnroe (1959) jediní dva hráči, kteří se stali světovou jedničkou ve dvouhře i ve čtyřhře. Edberg je považován za nejlepšího hráče své éry vyznávajícího útočný styl „servis-volej“. Tento způsob hry mu umožnila jeho vynikající fyzická kondice a také psychická odolnost: dokázal vyhrát řadu grandslamových utkání, i když v pátém rozhodujícím setu ztratil své podání. Edberg byl dětským hrdinou Rogera Federera (1981), jehož pak v letech 2014–2015 trénoval. V roce 2004 byl Stefan Edberg uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Evertová

(Přebornice)

Předmanželské a manželské peripetie
se nevyhnuly ani tenistce plné energie:

S Jamesem Scottem Connorsem v mixu jiné páry drtili,
našli v sobě zalíbení, ale plánovanou svatbu na poslední chvíli zrušili.

Potom v manželstvích drtivým obouručným bekhendem si pořádek přivodila –
třikrát neschopné manžele Christine Marie z ložnice vyhodila…

Connors, James Scott „Jimmy“ (2. 9. 1952, East St. Louis, Illinois, USA), americký tenista; jeden z nejlepších hráčů tenisové historie. V letech 1974–1983 se celkem devětkrát stal světovou jedničkou na žebříčku ATP; z toho poprvé na nepřetržitě více než tři roky (1974–1977). Díky své dlouhé a úspěšně kariéře drží Connors tři prestižní rekordy: získal 109 titulů ve dvouhře (je první ze dvou hráčů, kteří se dostali přes 100), odehrál 1 535 zápasů a také z toho 1 256 dokázal vyhrát. Mezi jeho tituly patří osm grandslamů (pětkrát US Open, dvakrát Wimbledon a jednou Australian Open) a jeden triumf z Turnaje mistrů.
Evertová Christine Marie „Chris“ (21. 12. 1954, Fort Lauderdale, Florida, USA), americká tenistka; jedna z nejlepších hráček tenisové historie. Byla světovou tenisovou jedničkou po dobu 260 týdnů (v období 1975–1985), což je historicky třetí nejdelší období. V průběhu své kariéry vyhrála 18 grandslamových turnajů ve dvouhře, z toho rekordních sedm na French Open, šest na US Open, tři ve Wimbledonu a dva na Australian Open. K roku 2010 drží rekord ženského okruhu WTA v procentuální úspěšnosti poměru proher–výher ve dvouhře 1 309–146, za Martinou Navrátilovou je na 2. místě v absolutním počtu vítězných utkání s 1 304 výhrami a 154 turnajovými tituly ve dvouhře. Její styl hry byl založen na přesných úderech od základní čáry s drtivým obouručným bekhendem. V roce 1995 byla uvedena do Mezinárodní tenisové síně slávy. V 70. letech byla zasnoubená se slavným tenistou Jimmy Conorsem (1952), se kterým hrála smíšenou čtyřhru na grandslamech; plánovaná svatba byla v roce 1974 odvolána. V roce 1979 se provdala za britského tenistu Johna Lloyda a změnila jméno na Chris Evertová-Lloydová; k rozvodu došlo v roce 1987. Podruhé se vdala roku 1988 za amerického olympionika, alpského lyžaře Andyho Milla, s nímž má tři syny. V roce 2006 se manželé rozvedli. Potřetí se vdala v roce 2008 za australského golfistu Grega Normana, k rozvodu došlo v roce 2009.

Federer

(Laureát)

Baccalaureatus, laureát laureátů, jeho čelenka je jako laureola,
kam vstoupí, rozzáří se nad ním okamžitě → nimbus – gloriola – aureola ↑☼.

Laudemus viros gloriosos,
je však třeba dbát na barevný soutisk,
jinak místo svatozáře vznikne bledý otisk!

---

aureola (z latinského *aureola* od *aureolus*, „zlatý“ k *aurum*, „zlato“), 1. (výtvarné umění) svatozář (obklopující hlavu Krista, svatých), gloriola, nimbus; 2. (polygrafie) nežádoucí světlý kruh kolem otisku při nesprávně upravené tiskové barvě; 3. (astronomie) barevný nebo bílý kruh kolem Měsíce nebo Slunce vznikající ohybem světla na vodních kapkách.
baccalaureatus (z latiny), vavřínem ověnčený; původně označoval na středověké univerzitě akademický stupeň, jehož student dosáhl po absolvování trivia, které tvořila dialektika, gramatika a rétorika. Později se tento titul získával po absolvování artistické fakulty (fakulta svobodných umění) a umožňoval vstup na ostatní fakulty univerzity.
Federer, Roger (8. 8. 1981, Basilej, Švýcarsko), švýcarský tenista; bývá považován za jednoho z nejlepších hráčů v historii tenisu. Na okruhu ATP Tour vyhrál 101 turnajů, získal 20 grandslamových titulů. Jako jediný muž osmkrát vyhrál Wimbledon; pařížským titulem z French Open 2009 zkompletoval jako šestý hráč historie kariérní Grand Slam. Je držitelem mnoha dalších titulů a ocenění: pětkrát se stal mistrem světa ITF ve dvouhře mužů, ATP Tour jej pětkrát vyhlásila nejlepším tenistou, stejně jako hráčem prvního desetiletí třetího milenia, pětkrát převzal cenu pro nejlepšího sportovce Evropy, čtyřikrát obdržel sportovní cenu *Laureus* pro nejlepšího sportovce světa…
Laudemus viros gloriosos (z latiny), Chvalme slavné muže (*Starý zákon,* Sír, 44,1).
laureát (z latinského *laureatus*, „vavřínem ozdobený, ověnčený, vítězný“), 1. ve starověku i později vítěz v závodech nebo slavný básník, vyznamenaný, ověnčený vavřínovým věncem; 2. umělec, vědec, sportovec poctěný za svou činnost, dílo, výkon nějakým veřejným oceněním.
laureola (z latiny), vavřín, vavřínový věnec, vavřínová ratolest.

Fruhvirtová Brenda

(Sestra II)

Ukáže-li se jméno Brenda
být prozíravé *nomen omen,*
čeká jeho nositelku tenisová prebenda.

Fruhvirtová, Brenda (2. 4. 2007, Praha), česká tenistka; mladší sestra tenistky Lindy Fruhvirtové (*2005). Na okruhu ITF získala devět titulů ve dvouhře a jeden ve čtyřhře, v rámci WTA Tour úspěch zatím postrádá. Na žebříčku WTA byla ve dvouhře nejvýše klasifikována v listopadu 2022 na 128. místě a ve čtyřhře v lednu 2023 na 549. místě. V juniorském kombinovaném žebříčku ITF nejvýše figurovala v březnu 2022 na 3. místě.

Fruhvirtová Linda

(Sestra I)

Starší sestra to má s jménem obtížnější,
zatím se však ukazuje, že to je problém vedlejší.

Fruhvirtová, Linda (1. 5. 2005, Praha), česká tenistka; starší sestra tenistky Brendy Fruhvirtové (*2007). Na okruhu WTA Tour vyhrála jeden singlový turnaj (Chennai Open 2022). V rámci okruhu ITF získala tři tituly ve dvouhře a dva tituly ve čtyřhře. Na juniorském okruhu ITF vybojovala jeden singlový a dva deblové tituly. Na žebříčku WTA byla ve dvouhře nejvýše klasifikována v březnu 2023 na 50. místě a ve čtyřhře v únoru téhož roku na 221. místě. Na juniorském kombinovaném žebříčku ITF nejvýše figurovala v lednu 2020 na 10. místě. Sestry Fruhvirtovy patří k velkým nadějím českého ženského tenisu; podle respektovaného francouzského tenisového trenéra Patricka Mouratogloua připomínají americké legendy Venus a Serenu Williamsovy.

Fryová Irvinová

(Dáma)

Fryová Irvinová –
tenistka byla opravdová,
v ženské opozici
k Nejsvětější Trojici.

Fryová Irvinová, Shirley June (30. 6. 1927, Akron, Ohio, USA – 13. 7. 2021, Naples, Florida, USA), americká tenistka; jedna z nejlepších hráček tenisové historie. Patří do exkluzivní skupiny sedmnácti tenistů a tenistek, kteří získali všechny grandslamové tituly ve dvouhře, jsou jimi: Maureen Connollyová, Margaret Courtová, Steffi Grafová, Doris Hartová, Billie Jean Kingová, Martina Navrátilová, Chris Evertová, Serena Williamsová, Don Budge, Rod Laver, Fred Perry, Roy Emerson, Andre Agassi, Roger Federer, Rafael Nadal, Novak Djokovič. V roce 1970 byla uvedena do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Gibsonová

(Afroameričanka)

Althey Gibsonové životní osudy
jsou pro „bílou civilizaci“ cejchem ostudy.
I když se několika sportům oddala zcela,
pro černou barvu kůže si mnohé vytrpěla.

Z židovského nebe snesl se naštěstí soucitný anděl
v podobě Angely B.,
a zaopatřená AG tak mohla odejít do sportovního nebe…

Gibsonová, Althea (25. 8. 1927, Silver, Jižní Karolína, USA – 28. 9. 2003, East Orange, New Jersey, USA), americká tenistka; jedna z nejlepších hráček tenisové historie, první Afroameričanka na tenisovém okruhu. Narodila se v Silveru v Jižní Karolíně do afroamerické rodiny pachtýře bavlníkové plantáže, dětství však prožila v newyorském Harlemu. Projevovala všestranné nadání – pro studium, sport i umění, ale obtížně se srovnávala se školskou disciplínou („Taťka mě řezal,“ vzpomínala. „A nemám na mysli nějaké plácání.“). Záhy opustila domov a kromě tenisu se věnovala golfu, jezectví, košíkové a stolnímu tenisu. V roce 1946 začala trénovat v severokarolínském tenisovém centru ve Wilmingtonu. Následující rok již vyhrála první z deseti za sebou jdoucích titulů národního mistrovství USA ve dvouhře, turnaje pořádaného Americkou tenisovou asociací pro Afroameričany. Až v roce 1950 jí byla poskytnuta příležitost startovat na US Championships, kde byla překonána rasová segregace. Vrátila se ke studiu a v roce 1953 absolvovala Florida A&M University a přestěhovala se do Jefferson City v Missouri, kde pracovala jako sportovní trenérka na místní Lincolnově univerzitě. Poté co jí bylo umožněno hrát turnaje i pro „bílé tenisty“, vyhrála v roce 1956 Mezinárodní mistrovství Itálie. V dalším roce získala svůj první grandslamový titul ve dvouhře i v ženské čtyřhře spolu s Angelou Buxtonovou (1934) na French Championships. (Angela Buxtonová kvůli svému židovskému původu prošla podobnou diskriminací.) Jejich společný triumf byl průlomový, odrazil se i v názvu reportáže uveřejněné v soudobém anglickém tisku *Minorities Win* (Menšiny zvítězily). Gibsonová pak ve wimbledonské dvouhře vyhrála v letech 1957 a 1958, je tak prvním vítězem s africkými kořeny a prvním hráčem černé pleti. V roce 1957 prohrála finále dvouhry na Australian Championships se svou krajankou Shirley Fryovou Irvinovou (1927), které podlehla i ve finále předešlého grandslamu US Championships 1956. Po předčasném ukončení kariéry Angely Buxtonové ve dvaadvaceti letech, kvůli vážnému zranění ruky, vytvořila s Fryovou Irvinovou deblový pár, který v Austrálii roku 1957 triumfoval. Po zisku dvou grandslamů sezony 1957 byla na konci roku poprvé hodnocena na 1. místě mezi tenistkami ve dvouhře a stala se také *Nejlepší sportovkyní USA*. Světovou jedničkou zůstala i v roce 1958, kdy obhájila singlový titul ve Wimbledonu, na kterém zároveň získala třetí deblové vítězství v řadě. Opět se stala *Nejlepší sportovkyní USA.* V roce 1958 opustila amatéry, kde nebyly výsledky finančně honorovány, a protože neexistovala ženská profesionálníé soutěž jako u mužů, začala hrát exhibice. Roku 1963 se stala první afroamerickou ženou, která nastoupila do profesionální golfové soutěže Ladies Professional Golf Association. Po ukončení kariéry vydala svůj životopis a v roce 1959 natočila hudební album *Althea Gibson Sings* (Písně Althey Gibsonové); také si zahrála ve filmu *The Horse Soldiers* (Kavaleristé). Nestala se však zajištěnou rentiérkou: po šedesátce, dvou rozvodech a dvou mozkových příhodách, které ji vyčerpaly tělesně i finančně, zůstala bez prostředků. Tehdy zasáhla jako anděl spásy její soupeřka a partnerka ve čtyřhře Angela Buxtonová, která pro ni uspořádala finanční sbírku… V roce 1971 byla Althea Gibsonová uvedena do Mezinárodní tenisové síně slávy. Její památku trvale připomíná také její bronzová plastika v životní velikosti v Newarku (New Jersey), která ji zachycuje při forhendovém úderu. Stala se idolem sester Venus a Sereny Williamsových, jež pak inspirovaly novou vlnu afroamerických tenistek, k nimž patří Sloane Stephensová, Madison Keysová nebo Cori Gauffová.

Giorgiová

(Elegance)

Na kurtu naturalisticky jako na přehlídkovém molu,
inu Italka, nadto s kapkou židovské krve,
námět jako stvořený pro Émila Zolu.

Giorgiová, Camila (30. 12. 1991, Macerata, Itálie), italská tenistka. Na okruhu WTA Tour získala čtyři tituly ve dvouhře včetně National Bank Open 2021 z kategorie WTA 1000, z okruhu ITF vlastní pět titulů ve dvouhře. Na žebříčku WTA byla ve dvouhře nejvýše klasifikována v říjnu 2018 na 26. místě. Na okruhu patří k nejelegantnějším a nejlépe oblékaným tenistkám (sportovní oblečení jí navrhuje její matka Claudia Giorgiová, která je módní návrhářkou).

Zola, Émile (2. 4. 1840, Paříž, Francie – 29. 9. 1902, Paříž, Francie), francouzský prozaik; zakladatel a vůdčí představitel takzvané naturalistické školy. První román v duchu naturalismu *Thérèse Raquin* (Tereza Raquinová) vydal v roce 1867. V předmluvě k jeho prvnímu vydání napsal: „Když jsem vytvořil silného muže a neukojenou ženu, měl jsem jen jedno přání, nalézt v nich živočicha, vrhnout je do prudkého dramatu a pečlivě zaznamenat pocity a činy těchto tvorů. Provedl jsem prostě na dvou živých tělech analytickou práci, kterou patologové dělají na mrtvolách.“ Tento citát vystihuje podstatu naturalismu, který se vyznačoval sledováním a detailním popisem denní reality, zaměřením na její drsné stránky, snahou pořídit dokument a v něm postihnout člověka ovládaného biologickými pudy a determinovaného dědičnými předpoklady. Roku 1898 se Zola proslavil otevřeným listem *J’accuse …!* (Žaluji …!) proti porušení lidských práv v antisemitské, takzvané Dreyfusově aféře.

Grafová

(Hraběnka)

Mít vynikajícího tenistu za manžela –
to aby Stefanie Graf pro trofeje hraběcí dům vystavěla!

Grafová, Stefanie Maria „Steffi“ (nepřechýleně Stefanie Graf, 14. 6. 1969, Mannheim, Německo), německá tenistka; jedna z nejlepších hráček tenisové historie. V roce 1988 vyhrála jako druhá žena otevřené éry po Margaret Courtové (1942) čistý Grand Slam a stala se také olympijskou vítězkou na Letních olympijských hrách v Soulu. Kombinaci těchto titulů, označovanou za Golden Slam, před ní nikdo nezískal. V ženském tenise na ni navázala v roce 2012 Serena Williamsová (1981). S počtem 22 grandslamů z dvouhry držela rekord otevřené éry, než ji překonala Američanka Serena Williamsová. Sedmkrát vyhrála Wimbledon (druhá za Martinou Navrátilovou), šestkrát French Open (druhá za Chris Evertovou), pětkrát US Open (druhá za Chris Evertovou) a čtyřikrát Australian Open (druhá za Serenou Williamsovou). Jejím manželem je bývalý americký tenista a také držitel Golden Slamu Andre Agassi (1970).

Groth

(Mr Servis)

Kdyby Sam se Sabinou utvořili deblový pár,
už jen svými podáními působili by soupeřům stres a zmar.

Groth, Samuel „Sam“ (19. 10. 1987, Narrandera, Austrálie), australský tenista. Vynikl především ve čtyřhře. Na žebříčku ATP byl ve dvouhře nejvýše klasifikován v srpnu 2015 na 53. místě a ve čtyřhře pak v únoru téhož roku na 24. místě. Do tenisové historie se zapsal jako autor nejrychlejšího podání v mužském tenisu, když mu byla na pusanském challengeru naměřena hodnota 263,4 km/h. Mezi ženami je rekordmankou německá tenistka Sabine Lisická (*1989) s hodnotou 210,8 km/h.

Gustav V.

(Mr G.)

Švédský král –
v politice neutrál,
v žití bisexuál,
v tenise kraloval.

Gustav V. (celé jméno švédsky *Oscar Gustaf Adolf,* 16. 6. 1858, Stockholm, Švédsko – 29. 10. 1950, Stockholm, Švédsko), švédský král v letech 1907–1950 (nejdéle panující král ve švédské historii) z dynastie Bernadotte. Za obou světových válek byl symbolem neutrality Švédska, během své vlády vždy respektoval konstituční systém. Gustav se narodil jako první ze čtyř synů švédského a norského krále Oskara II. a jeho manželky Žofie Nassavské. Jako dítě byl slabé tělesné konstituce, ale díky soustavné tělesné výchově vyrostl ve štíhlého muže atletické postavy, jenž se dožil vysokého věku. V roce 1880 se oženil s bádenskou princeznou Viktorií, s níž měl tři syny. Bylo však veřejným tajemstvím, že je homosexuál a často se to ani nepokoušel skrývat (v této době byla homosexualita nejen společensky nepřijatelná, ale i trestná). Gustav V. má velké zásluhy o rozvoj tenisu ve Švédsku, kde byl do té doby „popelkou“, ale díky královu příkladu se zde stal populárním sportem. Sám Gustav se naučil hrát tenis za svého pobytu ve Velké Británii v roce 1878 a po návratu do vlasti zřídil v zemi první tenisový klub, v roce 1936 pak založil Královský pohár (významný evropský halový turnaj). Sám byl vynikajícím tenistou: pod pseudonymem *Mr G.* (Pan G.) hrával až do pozdního věku (zejména na francouzské Riviéře), nejraději v mixu s tehdejšími hvězdami ženského tenisu – s Francouzkou Suzanne Lenglenovou (1899–1938) nebo s polskou tenistkou Jadwigou Jędrzejowskou (1912–1980); jeho partnery ve čtyřhře byli vynikající francouzští tenisté Jacques Brugnon (1895–1978), Henri Cochet (1901–1987) nebo Jean Lesueur (1910–1969). V době druhé světové války intervenoval u německé vlády za lepší zacházení s vězněnými tenisty Francouzem Jeanem Borotrou (1898–1994) a Němcem Gottfriedem von Crammem (1909–1976). V roce 1980 byl poctěn členstvím v Mezinárodní tenisové síni slávy.

Halepová

(Obranářka)

Zmenšení ženského prsu – mamma feminina,
Mamma Mia!, přivedlo Simonu až na samý vrchol tenisového žebříčku.
Redukce prsního dvorce však nepotěší milence a už vůbec ne budoucí mimina.

Halepová, Simona (27. 9. 1991, Constanța, Rumunsko), rumunská tenistka; jedna z nejlepších hráček současnosti. S tenisem začala ve čtyřech letech, když se chtěla vyrovnat staršímu bratrovi. Od šesti let trénovala denně, v šestnácti letech se přestěhovala do Bukurešti, aby se mohla lépe připravovat a rozvíjet svou hru založenou na fyzické odolnosti a skvělé obraně. V roce 2009 podstoupila zmenšení prsou, protože jí jejich větší objem ztěžoval hru a způsoboval bolesti zad. „Ta hmotnost mi dělala problémy. Během hry jsem se necítila dobře a nebyla jsem schopna rychle reagovat. Ani se mně nelíbí v běžném životě. Operaci bych podstoupila, i pokud bych nebyla sportovkyní." Po zákroku vystoupala ve světovém žebříčku o více než 450 míst. Na konci sezony 2012 už figurovala v elitní padesátce světové klasifikace. V roce 2013 ji Ženská tenisová asociace nejdříve vyhlásila tenistkou s největším zlepšením a v sezoně 2018 se pak stala hráčkou roku. Sezony 2017 a 2018 zakončila jako první hráčka světa; stala se první Rumunkou a celkově pětadvacátou hráčkou na čele světové klasifikace od jejího zavedení v roce 1975. Mezi největší úspěchy Simony Halepové patří triumfy na grandslamových turnajích French Open (2018) a ve Wimbledonu (2019), kde hladce porazila americkou tenistku Serenu Williamsovou.

Mamma Mia! (z italštiny), Pro kristapána!; Je to možné?

ženský prs (latinsky *mamma feminina*), různě vyčnívající, až převislá vyvýšenina na přední straně hrudníku v rozsahu 2.–5. žebra (někdy 3.–6. žebra). Na vrcholu prsu je pigmentovaný kruhový terč o průměru 3–5 cm – prsní dvorec –, jehož velikost individuálně kolísá. V barvě jsou značné rozdíly (růžové dvorce u blondýnek, tmavé u brunetek). V období těhotenství se pigmentace i celý dvorec zvětšuje. Uprostřed dvorce je bradavka, na ní vyúsťují drobnými otvůrky vývody mléčné žlázy. Prsní dvorec a bradavky představují pozměněnou kůži, která se liší větším množstvím pigmentu a vrstvou hladké svaloviny. Při chladovém, mechanickém a psychickém podráždění dochází k svraštění dvorce a k erekci bradavky (při kojení slouží erekce bradavky k lepšímu uchopení prsu kojencem).

Hantuchová

(Kočka)

Golovinová – Hantuchová – Kirilenková,
uprostřed září Doll, dle Paridova tenisového soudu
kvůli harmonické symetrii každého ženského oudu.

---

doll (z angličtiny), (slangově) 1. pěkná ženská, kocour, kočka, kost, kus (žena obdivovaná muži); 2. (slangově) pěkný chlap, elegán, švihák (muž obdivovaný ženami); 2. (dětská) panna, panenka; též přeneseně hovorově o půvabné, ale nepříliš inteligentní, marnivé ženě.

Hantuchová, Daniela (23. 4. 1983, Poprad, Slovensko), slovenská tenistka. Na okruhu WTA Tour vyhrála pět titulů ve dvouhře a devět ve čtyřhře, v rámci okruhu ITF získala tři tituly ve dvouhře a jeden ve čtyřhře. Na žebříčku WTA byla ve dvouhře nejvýše klasifikována v lednu 2003 na 5. místě a ve čtyřhře pak v srpnu 2002 také na 5. místě. Je jednou z mála hráček tenisové historie, kterým se podařilo získat ve smíšené čtyřhře Grand Slam, vyhrát všechny čtyři největší tenisové turnaje. Ve své době patřila k nejpůvabnějším tenistkám, což se odrazilo též v sérii *Volley of the Dolls* („Volej Koček“) v časopise *Sports Illustrated Swimsuit Issue,* obsahující fotografie tří sličných tenistek – Francouzky ruského původu Taťány Golovinové (*1988), Rusky Marie Kirilenkové (*1987) a právě Daniely Hantuchové.

Paridův soud, rozhodnutí trójského prince Parida, že nejkrásnější z trojice bohyní (Afrodíté, Athéna, Héra) je Afrodíté; bohyně krásy a smyslné lásky mu totiž slíbila Helenu, nejpůvabnější z žen, leč manželku spartského krále Menelaa. Po únosu Heleny Paridem vypukla dlouhá a krutá válka mezi Řeky a Trójany. Poučení: „Mějme na paměti – je neúnosné / mít cizí manželky za přenosné!“

Hartová

(Hvězda)

I přes neduhy v dětském věku
lze dosáhnout ve sportu úspěchu.
Dokázala to třeba Doris Hartová svou nezdolností.

Hartová, Doris (2. 6. 1925, St. Louis, Missouri, USA – 29. 5. 2015, Coral Gables, Florida, USA), americká tenistka; jedna z nejlepších hráček tenisová historie. V dětském věku trpěla osteomyelitidou (zánět kostní dřeně), která způsobila trvalé poškození pravé dolní končetiny; tenis začala hrát až v deseti letech. Její tenisová kariéra se odehrávala ve čtyřicátých a v první polovině padesátých let, tedy před „otevřenou érou“. Celkově získala 35 grandslamových titulů, z toho šest ve dvouhře, čtrnáct v ženské čtyřhře a patnáct ve smíšené čtyřhře. Řadí se ke třem tenistkám historie (Margaret Courtová, 1942, Martina Navrátilová, 1956), které vlastní kompletní sadu grandslamových titulů ze všech soutěží všech čtyř Grand Slamů. Profesionální kariéru ukončila v roce 1955 a stala se tenisovou trenérkou, přesto ještě v roce 1969 nastoupila do čtyřhry na US Open. V roce 1969 byla Doris Hartová uvedena do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Hewitt

(Nejmladší)

Lleyton Hewitt, ač dnes už dvaačtyřicetiletý,
byl dlouho nejmladší jedničkou v historii tenisové planety.

Hewitt, Lleyton (24. 2. 1981, Adelaide, Austrálie), australský tenista. Vyhrál třicet turnajů na okruhu ATP ve dvouhře (mezi nimi dominují grandslamové turnaje na US Open 2001 a ve Wimbledonu 2002); na prvním místě žebříčku ATP byl nepřetržitě od listopadu 2001 do června 2003. Byl nejmladší světovou jedničkou tenisové historie, když se jí stal ve dvaceti letech, osmi měsících a dvaceti šesti dnech; teprve 12. září 2022 jej na tomto postu vystřídal devatenáctiletý španělský tenista Carlos Alcaraz (5. 5. 2003).

Hingisová

(Multi-kulti)

Díky různým genům přínosného interkulturního mísení
byla krásná tenistka Martina Hingisová
vynesena až na tenisové výsluní.

A kokain? Svatá prostoto! Na rozdíl od antidopingových komisařů
sám velký Inka Manco Capac I., syn boha Slunce, jež jím hosty poctí,
považuje užívání tohoto alkaloidu za jednu z božských ctností.

Hingisová, Martina (30. 9. 1980, Košice, Slovensko), švýcarská tenistka pocházející z česko-slovenské smíšené rodiny (matka Melanie Molitorová je Češka, otec Karol Hingis má slovensko-maďarský původ). V tenise je držitelkou několika věkových rekordů, když se jako patnáctiletá stala historicky nejmladším vítězem zápasu i turnaje na grandslamu dospělých a již ve dvanácti letech nejmladším šampionem grandslamové juniorky. V šestnácti letech pak byla klasifikována jako nejmladší světová jednička v tenise. Na grandslamové úrovni vyhrála pět singlových titulů – třikrát Australian Open a jednou Wimbledon a US Open. V ženské čtyřhře přidala třináct trofejí. Ve smíšené čtyřhře pak triumfovala na Australian Open (2006, 2015), ve Wimbledonu (2015) na US Open (2015) a kariérní grandslam s indickým tenistou Leandrem Paesem (1973) zkompletovala na French Open (2016). Další dva mixové tituly přidala v roce 2017 z Wimbledonu a US Open s britským tenistou Jamiem Murraym (1986). V roce 1998 zvítězila na všech čtyřech deblových majorech a stala se čtvrtou tenistkou historie, jíž se podařilo vybojovat čistý grandslam v ženské čtyřhře. Získáním titulu z US Open (1998) zkompletovala kariérní deblový grandslam, jehož dosáhla jako sedmnáctá hráčka. Jako reprezentantka dovedla švýcarský tým do finále Fed Cupu (1998) a spolu s Rogerem Federerem vyhrála Hopmanův pohár (2001). Pro chronické poranění vazů obou hlezen poprvé přerušila profesionální kariéru na konci sezony 2002. Po několika operacích a rehabilitaci se na dvorce vrátila v roce 2006. Opět pronikla do první světové desítky (až na šestou příčku). V roce 2007 ukončila podruhé tenisovou dráhu v souvislosti s pozitivním testem na kokain. Mezi profesionálky se opět vrátila roku 2013 poté, co oznámila záměr hrát pouze čtyřhru. Mezi březnem 2015 a červencem 2016 nastupovala s indickou tenistkou Saniou Mirzaovou (1986), s níž vytvořila nejlepší světový pár, když obě členky v dubnu téhož roku figurovaly na prvních dvou příčkách žebříčku WTA ve čtyřhře. Tenisovou kariéru ukončila v roce 2017. V červnu 2011 ji časopis *Time* zařadil mezi „30 legend ženského tenisu: minulosti, současnosti a budoucnosti“, v roce 2013 byla přijata do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Manco Capac I., mytický zakladatel incké dynastie, první Inka (titul inckého vládce, odpovídající českému pojmu „král“, „panovník“), považovaný za syna Slunce a Luny. Spolu se svou sestrou a manželkou Mama Ocllo byl seslán na zemi, aby naučil lidi zemědělství a řemeslům. Údajně kolem roku 1200 založil Cuzco.

Hoad

(Sběrač)

Prý je jeho parťák a kamarád – Ken Rosewall
a postaví svému „tenisovému dvojčeti“
v zisku kariérního Grand Slamu
nepřekonatelný val!

Stalo se na US Open –
tam byl Hoadovi titul „uloupen“.

Hoad, Lewis Alan (23. 11. 1934, Glebe, Austrálie – 3. 7. 1994, Fuengirola, Španělsko), australský tenista; jeden z nejlepších hráčů tenisové historie. Pocházel z nemajetné rodiny a od dětství si vydělával jako sběrač míčků. Jeho talent rozeznal skvělý australský tenista Adrian Quist (1913–1991), který mu, čtrnáctiletému, zařídil smlouvu s firmou Dunlop Sport. V roce 1951 hrál Hoad svůj první grandslamový turnaj. Čtyřikrát vyhrál Davis Cup (1952, 1953, 1955 a 1956); jeho reprezentačním kolegou byl Ken Rosewall (1934), říkalo se jim „tenisová dvojčata“. Spolu také vyhráli sedm grandslamových titulů ve čtyřhře: Australian Open (1953, 1956, 1957), French Open (1953), Wimbledon (1953, 1956) a US Open (1956). Osmý titul ve čtyřhře získal Hoad ve Wimbledonu (1955) s krajanem Rexem Hartwigem (1929). Spolu s Američankou Maureen Connollyovou (1934–1969) také vyhrál smíšenou čtyřhru v Paříži (1954). V roce 1956 vyhrál mužskou dvouhru na Australian Open, French Open i ve Wimbledonu; v zisku kariérního Grand Slamu mu zabránil jeho kolega z australské reprezentace Ken Rosewall, jemuž Hoad podlehl ve finále US Open. V roce 1956 byl Hoad světovým hráčem číslo jedna. Kariéru ukončil kvůli chronickým bolestem zad v roce 1972. V roce 1955 se oženil s australskou tenistkou Jenny Staleyovou (1934); od konce šedesátých let žili ve Španělsku a provozovali zde tenisovou školu. Lew Hoad zemřel na leukémii ve věku 59 let. Ve své době patřil Hoad k nejpopulárnějším sportovcům a proslul útočným silovým stylem hry; v roce 1980 byl uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Chang

(Lukostřelec)

Chang byl první tenista s čínským jménem,
svůj grandslamový úspěch zřejmě dosáhl kouzelným šémem.

Kdyby se věnoval lukostřelbě a taky zde byl šampionem,
psali by bulvární žurnalisté triviálně: „nomen omen – jméno jmen!“

Chang, Michael (22. 2. 1972, Hoboken, New Jersey, USA), americký tenista čínského původu. (Chang se může česky přepisovat jako Čchang nebo Čang, jeden ze znaků je 張, který má význam „lukostřelec“; pak to může být výslovnost v hakka, ve standardní čínštině 鄭 Čeng podle starověkého státu; jiný je ve standardní čínštině 程 Čcheng s významem „opatření, regulace, míry“ apod.; může být i 常 Čchang s významem „konstanta, častý“ apod.) Michael Chang za svou kariéru vyhrál čtyřiatřicet turnajů ATP ve dvouhře, z toho jeden grandslamový turnaj (French Open, 1989); na žebříčku ATP byl nejlépe klasifikovaný na 2. místě (v září 1996). V roce 2008 byl uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy.
nomen omen (z latinského *nomen omen*, „jméno znamení“), pojmenování, které je příznačné pro jeho nositele.
šém (z hebrejštiny), (v židovské mystice) tabulka (kulička) s Božím jménem, kterou byl podle pověsti oživován golem.

Ivanišević

(Podmanitel)

Ivanišević navzdory divoké kartě
drtil soupeře tvrdým servisem,
jímž sázel eso za esem.

Ještě než ve Wimbledonu nastala jeho éra,
porazil „neporazitelného“, leč chladného Beckera.

---

divoká karta (sportovní slang), akt umožňující účast ve sportovní soutěži jednotlivcům nebo týmům, aniž by splnili předem stanovená (kvalifikační) kritéria. K přidělení „divoké karty“ dochází zpravidla rozhodnutím organizátora či pořadatele sportovní události.

Ivanišević, Goran (13. 9. 1971, Split, Chorvatsko), chorvatský tenista. Ivanišević byl vyznavačem útočného tenisu založeného na skvělém servisu (například v sedmi wimbledonských zápasech „nastřílel“ rekordních 207 es). Na okruhu ATP získal dvaadvacet titulů z dvouhry a devět ze čtyřhry. Do tenisové historie se zapsal v roce 1990 na French Open, kdy v prvním kole vyřadil „neporazitelného“ německého tenistu Borise Beckera (1967) a zejména svým vítězstvím ve Wimbledonu (2001), jehož dosáhl jako jediný tenista v historii turnaje startující na divokou kartu. Na žebříčku ATP pro dvouhru byl nejvýše klasifikován na 2. místě (1994).

Ivanovićová

(Kráska)

Luku a rodiče čekají problémy:
Jak vyřešit dilema – „fotbalista, nebo tenista“?
Doba už nepřeje ubikvistům typu Vlastimila Bubníka,
který byl vynikající hokejista, fotbalista i znamenitý tenista…

Bubník, Vlastimil (1931–2015), český hokejista, fotbalista a tenista; svou vlast úspěšně reprezentoval v hokeji i ve fotbale, skvěle hrál tenis. Od roku 1997 je členem Síně slávy Mezinárodní federace ledního hokeje, v roce 2008 byl uveden do Síně slávy českého hokeje.
Ivanovićová, Ana (6. 11. 1987, Bělehrad, Srbsko), srbská tenistka; jedna z nejúspěšnějších, nejpůvabnějších a nejsympatičtějších hráček na okruhu WTA. Na profesionální okruh vstoupila v srpnu 2003; historicky sedmnáctou světovou jedničkou ve dvouhře, od zavedení klasifikace WTA, se stala v červnu 2008 a do srpna téhož roku strávila na čele dvanáct týdnů. Ve své kariéře na WTA Tour vyhrála patnáct turnajů ve dvouhře. V rámci okruhu ITF získala pět singlových titulů. V letech 2005 a 2007 ji Ženská tenisová asociace vyhlásila Hráčkou s největším zlepšením, v roce 2007 získala Cenu Karen Krantzckeové za sportovní chování a roku 2009 se pak na okruhu stala humanitářkou roku. V roce 2016 se vdala za slavného německého fotbalistu Bastiana Schweinsteigera (1984), v březnu 2018 se manželům narodil syn Luka. Sportovní kariéru ukončila v prosinci 2016. V červnu 2011 ji časopis *Time* zařadil na seznam „30 legend ženského tenisu: Minulosti, současnosti a budoucnosti“.
ubikvist (z latinského *ubiquitas*, „všudypřítomný“), organismus, který se může vyskytovat kdekoli, ve velmi různém, odlišném prostředí.

Jankovićová

(„Jednička“)

Jako dítě ekonomů
ví, jak je důležitá „malá domů“.
Jelena ač nikdy grandslamové vítězství nedobyla,
dolarová odměna za hry její frustraci zcela utlumila…

Jankovićová, Jelena (28. 2. 1958, Bělehrad, Srbsko), srbská tenistka. Její rodiče Veselin a Snežana Jankovićovi, oba ekonomové, jí umožnili pobyt v prestižní Tenisové akademii Nicka Bollettieriho v Bradentonu na Floridě; díky tomu odstartovala svou kariéru vítězstvím na juniorském Australian Open 2001. Na okruhu WTA Tour pak vyhrála patnáct turnajů ve dvouhře, včetně Indian Wells (2010), dosáhla dvou triumfů na Rome Masters a také získala dva tituly ze čtyřhry v Birminghamu a Torontu. V rámci okruhu ITF vyhrála jeden singlový turnaj. Na žebříčku WTA byla ve dvouhře nejvýše klasifikována v srpnu 2008 na 1. místě a ve čtyřhře pak v červnu 2014 na 19. místě. Stala se třetí světovou jedničkou, která nastoupila na tenisový trůn bez výhry na grandslamovém turnaji ve dvouhře (v podobné situaci se ocitla naše tenistka Karolína Plíšková, která byla světovou jedničkou bez grandslamového vítězství mezi červencem až zářím 2017.

Javorský

(Velmistr)

Velmistr je Mistr nad Mistry, což prokázal doma i v cizině,
v té u nás tenisu nepřející době dokázal vyčnívat nad jiné.

Javorský, Jiří (9. 2. 1932, Praha – 16. 9. 2002, Heilbronn, Německo), český (československý) tenista; jeden z nejlepších hráčů české tenisové historie (třináct let kraloval na prvním místě celostátního žebříčku). V roce 1948 se stal československým dorosteneckým mistrem, následně získal devět seniorských mistrovských titulů ve dvouhře a jedenáct vítězství ve čtyřhře, a též ve smíšené čtyřhře. V letech 1957, 1959–60 a 1964 se stal navíc mezinárodním republikovým mistrem ve dvouhře, trojnásobným mezinárodním mistrem ve čtyřhře a šestinásobným ve smíšené čtyřhře. Na mezinárodní scéně dosáhl největších úspěchů ve smíšené čtyřhře spolu s Věrou Pužejovou-Sukovou (1931–1982): v roce 1957 získali grandslamový titul na French Open, do semifinále tohoto turnaje se probojovali ještě v roce 1960, v letech 1961 a 1962 dospěli do wimbledonského semifinále.

Karlović

(Obr)

Štěpánkovi nastřílel osmasedmdesát es,
přesto si vítězství nad českým lvem neodnes’.

Karlović, Ivo (28. 2. 1979, Záhřeb, Chorvatsko), chorvatský tenista. Zvítězil na osmi turnajích ATP ve dvouhře a ve dvou ve čtyřhře. S basketbalovou výškou (211 cm) byl nejvyšším tenistou, který kdy hrál na okruhu ATP (druhým nejvyšším je Američan John Isner s 208 centimetry). Karlović zužitkoval svou tělesnou konstituci v jednom z nejrychlejších a nejtvrdších podání (255 km/h), z něhož těžil přímé body. Je držitelem bývalého rekordu v počtu zahraných es během jednoho utkání – v památném zápase semifinále Davisova poháru 18. září 2009 nastřílel proti Radku Štěpánkovi 78 es, a přesto v pětisetové bitvě Štěpánkovi podlehl (7:6, 6:7, 6:7, 7:6, 14:16). Duel trval bez jedné minuty šest hodin; byl tak jen pět minut od rekordního zápasu mezi Horstem Skoffem a Matsem Wilanderem z roku 1989. Nejdelší tenisový zápas odehrály Američanky Vicki Nelsonová-Dunbarová a Jean Hepnerová, které na turnaji Virginia Slims strávily v roce 1984 na dvorci šest hodin a jedenatřicet minut. Zápas vyhrála Vicki Nelsonová-Dunbarová 6:4, 7:6 (13:11). Tie-break přitom trval 107 minut, přičemž míček při jedné z výměn přelétl síť 643 krát.

Kingová

(Královna)

Billie Jean King
milovala tradiční swing.

V tenise smetla mužskou nadvládu
jako newyorské WTC obrovitý King Kong.

V Bitvě pohlaví porazila i wimbledonského vítěze,
a své sexualitě vydobyla společensky přijatelné meze.

Kingová, Billie Jean (rozená Moffitová, 22. 11. 1943, Long Beach, Kalifornie, USA), americká tenistka; jedna z nejlepších hráček tenisové historie. Celkem vyhrála 175 turnajů WTA (67 ve dvouhře, 101 ve čtyřhře a 7 v mixu), což ji řadí na 3. příčku historického pořadí za Martinu Navrátilovou a Chris Evertovou. Měla velký podíl na vzniku Ženské tenisové asociace (WTA), jejíž se stala v roce 1973 první předsedkyní. Zasazovala se též o rovné postavení žen vůči mužům a bojovala proti sexismu ve sportu i ve společnosti. V této souvislosti proslul její zápas z roku 1973 nazvaný „Bitva pohlaví“, v němž porazila ve třech setech (6–4, 6–3, 6–3) bývalého wimbledonského vítěze Roberta Riggse (1918–1995), který patřil mezi nejlepší hráče 30. a 40. let. V roce 1965 se provdala za Lawrence Kinga; otěhotněla, ale rozhodla se pro potrat (1971), což zveřejnila ve svém životopise z roku 1981. Manželství bylo rozvedeno v roce 1987. Již od roku 1971 udržovala intimní vztah se svojí sekretářkou. V současnosti žije s jihoafrickou partnerkou Ilanou Klossovou (1956), také bývalou profesionální tenistkou. V roce 2006 získalo její jméno Národní tenisové centrum Billie Jean Kingové v New Yorku, dějiště grandslamu US Open.

Women’s Tennis Association (zkratka *WTA*), Ženská tenisová asociace; zájmová organizace profesionálních tenistek, která vznikla v roce 1973; první předsedkyní WTA se stala Billie Jean Kingová, po ní následovaly Chris Evertová, Betty Stoveová, Martina Navrátilová a další. V počátcích svého působení se zasazovala o zrovnoprávnění tenistek vůči mužům v otázce finančních odměn na turnajích, což vedlo po řadě let k úspěšnému výsledku. V roce 1976 zahájila WTA spolupráci s Mezinárodní tenisovou federací (International Tennis Federation) při sestavování mezinárodního sezonního tenisového kalendáře a v řízení mezinárodních soutěží prostřednictvím společné komise. Od roku 1977 vydává WTA čtrnáctideník s novými informacemi z ženského tenisu, který se nazývá *Inside Women’s Tennis.*

Kodeš

(Houžev)

Jahody se šlehačkou, v hledišti část královské rodiny,
to byly Kodešovy hvězdné wimbledonské hodiny –
everybody heard them chime: Velikán všech dob – GOAT,
do síně tenisové slávy se už tehdy chystal na obláčku plout.

---

everybody heard them chime (z angličtiny), každý je slyšel odbíjet (onen čas, který se nadčasově vepsal do historie).
GOAT [gout] (anakronym z anglického ***G****reatest* ***O****f* ***A****ll* ***T****imes*), Velikán všech dob.
Kodeš, Jan (1. 3. 1946, Praha), tenista a ekonom; jeden z nejlepších hráčů české tenisové historie. Jeho nejsilnějšími sportovními zbraněmi byly liftované až topspinové bekhendy, dobrá fyzická kondice a psychická odolnost. Díky tomu na nejvyšší úrovni celkově vyhrál osm turnajů ve dvouhře a na osmnácti dalších byl ve finále, ve čtyřhře zvítězil na sedmnácti turnajích a na dvaceti čtyřech byl ve finále. V roce 1973 zvítězil ve Wimbledonu; v památném finále ve třech setech porazil nejúspěšnějšího tenistu celé sovětské éry, hráče gruzínské národnosti Alexandra Iraklijeviče Metreveliho (1944) (tento ročník Wimbledonu však 81 hráčů sdružených v Asociaci profesionálních tenistů z politických důvodů bojkotovalo). Dvakrát se stal grandslamovým šampionem na French Open; byl členem vítězného družstva v Davisově poháru v roce 1980. Čtyřikrát se zúčastnil závěrečného Turnaje mistrů – Grand Prix (1970–1973), jednou závěrečného turnaje WCT (Světového mistrovství v tenise, 1974). Nejvýše postavený na žebříčku ATP pro dvouhru byl v září 1973 na 4. místě, ve čtyřhře pak na 12. místě (1979). V československém žebříčku byl v mužské dvouhře na 1. místě v letech 1966–1977. V roce 1990 byl uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy. V anketě Sportovec roku 2011 byl uveden mezi české sportovní legendy, když získal Cenu Emila Zátopka. V mezinárodní televizní anketě *100 Greatest of All Time* z března 2012, která měla za cíl uvést sto nejlepších tenistů historie, se umístil na 83. místě, v roce 2013 pak obdržel cenu Českého klubu fair play za celoživotní vystupování. V letech 1994–1998 zastával funkci prezidenta Českého tenisového svazu. Své zkušenosti z mezinárodní scény a vzdělání ekonoma využil v období 1994–2003, kdy byl jednatelem firem KP Fashion Group a Prague CZ Fashion, které prodávají výrobky firmy Hugo Boss. Zasedá v komisích pro udělování zlatého vyznamenání ITF/ITHF (Golden Achievement Award) a v nominační komisi (Enshrinee Nominating Committee) pro vstup do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Korda

(Roznožka)

Zvláště u protinožců se se soupeři nemazlil,
byl zdatně levoruký,
a když dobrý úder dal,
radostně nohama zastříhal.

Korda, Petr (23. 1. 1968, Praha), český tenista. Na profesionálních okruzích reprezentoval Československo v letech 1987–1992 a po jeho rozpadu Českou republiku v období 1993–2000. Na nejvyšší grandslamové úrovni vyhrál Australian Open 1998, po němž byl v únoru na singlovém žebříčku klasifikován na 2. místě. V této sezoně mu dvakrát chyběl jediný vítězný zápas k tomu, aby se stal světovou tenisovou jedničkou. Finále dvouhry si zahrál na French Open 1992. V následujícím roce získal titul na prestižním Grand Slam Cupu pro nejlepší hráče sezony v rámci hodnocení grandslamu. V roce 1994 vyhrál s Janou Novotnou (1968–2017) pro Českou republiku Hopmanův pohár. V populární kultuře proslul Korda častým stříháním nohou (takzvanou roznožkou) po vítězném úderu nebo zápase.
protinožci, obyvatelé protilehlých částí zeměkoule. V Evropě se za protinožce vesměs označují Australané.

Koželuh

(Humanista)

Karel Koželuh byl sportovní veleduch –
ve fotbale, hokeji a zejména v tenise
předváděl světu nápaditou českou kreativitu
a hlavně, jak na Fordově běžícím páse, humanitu…

Koželuh, Karel (7. 3. 1895, Praha – 27. 4. 1950, Klánovice), český tenista, fotbalista a hokejista; Československo reprezentoval úspěšně nejen v tenise, ale i v ledním hokeji a kopané. Narodil se do rodiny pekařského pomocníka Josefa Koželuha a jeho ženy Marie; měl šest bratrů a jednu sestru – všichni „vyrostli" na tenisových dvorcích LTC Praha, kde byl jejich otec správcem a kde si bratři přivydělávali jako sběrači míčků. Karel Koželuh se již ve čtrnácti letech stal tenisovým trenérem v Mnichově za 80 marek měsíčně, byt a stravu. Později trénoval i v Belgii, Francii, Maďarsku, Polsku a v dalších zemích. V roce 1925 se stal profesionálním mistrem světa a o sedm let později vyhrál Evropskou profesionální soutěž. Podobné tituly získával dále na mezinárodních mistrovstvích ve Francii (sedmkrát) a v USA (třikrát). Souběžně již také trénoval hráče v klubu I. ČLTK Praha, ačkoli se svojí životosprávou nemohl být pro ostatní příkladem. V letech 1947–1949 byl nehrajícím kapitánem československého daviscupového družstva. Do Spojených států amerických se dostal s fotbalovým klubem Teplitzer FK (celým názvem *Teplitzer Fußball-Klub* 1903) v roce 1922 a podruhé o šest let později jako tenista profesionál. V utkání s tehdejším mistrem světa Američanem Vincentem Richardsem (1903–1959) zvítězil 6:3, 3:6 a 6:3. Toto utkání jej proslavilo a od té doby byl do Ameriky zván na zápasy s Billem Tildenem (1893–1953), Donem Budgem (1915–2000) a dalšími špičkovými hráči světa. Události spjaté s tlakem nacistického Německa na Československo jej zastihly v USA; když se jako vlastenec přihlásil na velvyslanectví, byl požádán, aby zůstal jako trenér a hráč exhibičních zápasů ve prospěch Červeného kříže a československých jednotek v zahraničí. V Miami pak učil v prestižním klubu nejbohatší muže Ameriky jako Forda mladšího nebo Rockefellera; od Forda dokonce dostal za první lekci přepychový automobil. Po osvobození se i přes lákavé nabídky vrátil do vlasti a pracoval v tělovýchovném hnutí v různých funkcích. Vždy byl skromný, přátelský, byl ochoten pomoci, kde bylo třeba. Od roku 1922 pobýval často na Floridě, ale po druhé světové válce si postavil v Klánovicích podobný dům, jaký obýval v USA; při jednom z návratů do nového stálého sídla zemřel při autonehodě. V roce 2006 byl uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Kramer

(Trávníkář)

O Jacku Kramerovi se tvrdí po právu,
že byl velkým machrem „na trávu“.

Ne že by si umně jakés’ marihuanové jointy balil,
leč na trávě soupeřům servisem a forhendem náladu „kalil“.

---

joint [džoint] (v americké angličtině slangově), 1. cigareta z marihuany, marijánka; 2. injekční stříkačka (zejména pro narkomany); 3. basa, vězení.
Kramer, John Albert „Jack“ (1. 8. 1921, Las Vegas, Kalifornie, USA – 12. 9. 2009, Los Angeles, Kalifornie, USA), americký tenista; ve 40. letech 20. století patřil k nejlepším hráčům světa. K jeho nejsilnějším úderům patřily servis a forhend (díky své velké výšce praktikoval systém podání-volej, a to i po druhém podání). V letech 1946 a 1947 prohrál jediný důležitý zápas ve Wimbledonu (1946) s tehdy ještě neznámým českým hráčem Jaroslavem Drobným (1921–2001). Mezi jeho největší úspěchy patří tituly z dvouhry na grandslamových turnajích ve Wimbledonu (1947) a na U.S. Championships (1946, 1947) a tituly ze čtyřhry na grandslamových turnajích Wimbledon (1946, 1947) a U.S. Championships (1940, 1941, 1943, 1947 mužská čtyřhra, 1941 smíšená). Nejdříve hrál za amatéry, později přestoupil k profesionálům, kde od roku 1948 figuroval také na 1. místě. Byl spoluzakladatelem Asociace profesionálních tenistů (ATP) a v roce 1972 se stal jejím prvním výkonným ředitelem.V roce 1968 byl uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Krejčíková

(Blahoslavená)

Její projev na kurtu i mimo něj má ducha.
Jak by ji ztvárnil ivančický rodák Alfons Mucha?
Jistě by tam nechyběly atributy píle, skromnosti a víry,
k nimž Blahoslavova ivančická Bratrská škola nikdy nebyla hluchá.

Blahoslav, Jan (20. 2. 1523, Přerov – 24. 11. 1571, Moravský Krumlov), český gramatik a muzikolog; biskup Jednoty bratrské. Přeložil Nový zákon a inicioval překlad celé bible (*Bible kralická*). K jeho nejvýznamnějším dílům patří *Gramatika česká*, rozprava *Filipika proti misomusům* a spis *Vitia concionatorum, to jest Vady kazatelův.* Poslední období Blahoslavova života bylo naplněno zejména správou církve a spjato s Ivančicemi. Ivančice se především Blahoslavovou zásluhou změnily ve významné centrum Jednoty bratrské na Moravě. V roce 1562 zde založil tiskárnu a dohlížel na její provoz, vedl bratrskou školu, která se jeho přičiněním stala uznávanou vzdělávací institucí i za hranicemi Jednoty. Blahoslavovo jméno nese dnes ivančické gymnázium.

Krejčíková, Barbora (18. 12. 1995, Brno), česká tenistka. V letech 2014–2017 ji trénovala wimbledonská vítězka Jana Novotná (1968–2017), které Krejčíková podle vlastních slov vděčí za svůj dosavadní největší individuální sportovní úspěch – vítězství na French Open 2021. Od juniorských let si výborně vede také v ženské čtyřhře se svou partnerkou Kateřinou Siniakovou. Na žebříčku WTA byla nejvýše ve dvouhře klasifikována v únoru 2022 na druhém místě, ve čtyřhře byla na pozici světové jedničky ve třech obdobích celkově devatenáct týdnů. Na Letních olympijských hrách 2020 v Tokiu se dne 1. srpna 2021 stala s Kateřinou Siniakovou olympijskou vítězkou v ženské čtyřhře, čímž obě dámy získaly pro Českou republiku první zlatou medaili pod pěti kruhy v tenise. Na French Open 2021 ovládla Krejčíková dvouhru a s Kateřinou Siniakovou také čtyřhru, což se v jediném ročníku naposledy podařilo francouzské tenistce Mary Pierceové (*1975) v roce 2000. Obě dámy dále triumfovaly na grandslamech Australian Open 2022 a 2023, French Open 2018, ve Wimbledonu 2018 a 2022, na US Open 2022 a rovněž na Turnaji mistryň 2021. Titulem na US Open 2022 zkompletovaly kariérní grandslam, kariérní Zlatý Slam a jako první ženský pár v historii dovršily i kariérní Super Slam. Staly se tak pátou dvojicí otevřené éry s alespoň sedmi grandslamovými tituly. Grandslamové smíšené soutěže ovládla Krejčíková s Američanem Rajeevem Ramem (*1984) na Australian Open 2019 a 2021 a po boku Chorvata Nikoly Mektiće (*1988) triumfovala také na Australian Open 2020. Stala se tak po Australance Margaret Courtové (*1942) první ženou, která v „australském mixu“ zvítězila třikrát za sebou. V letech 2018, 2021 a 2022 vytvořila s Kateřinou Siniakovou deblový pár roku WTA a obě se staly také mistryněmi světa ITF. V roce 2021 ovládla Barbora Krejčíková hlavní kategorii české tenisové ankety Zlatý kanár.

Mucha, Alfons (24. 7. 1860, Ivančice – 14. 7. 1939, Praha), český malíř, grafik a návrhář; významný představitel evropské secese, tvůrce moderního plakátu. Ke studiu na pražské Akademii nebyl přijat, údajně pro nedostatek talentu. Přivydělával si potom malováním kulis na Moravě a ve Vídni. Ani ve Francii zprvu neuspěl jako ilustrátor a autor reklamních kreseb. Prosadil se až poté, co si u něho objednala slavná pařížská herečka Sarah Bernhardt divadelní plakát ke hře *Gismonda*. Zpočátku byl ovlivněn veristickou historickou malbou, v polovině 90. let dospěl k svébytnému projevu založenému na stylizaci, ornamentu a symbolu; vytvořil svá vrcholná díla, jimž často dominují ženské postavy, někdy typu *femme fatale* (plakáty *Dáma s kaméliemi*, 1896, *Médeia*, 1898 aj.). Zabýval se též užitou, dekorační a knižní grafikou, ilustrací, užitým uměním, návrhy nábytku a šperků. Po roce 1900 se vrátil k historizující popisné malbě (například cyklus *Slovanská epopej*, 1912–1928, jehož součástí je obraz *Bratrská škola v Ivančicích,* 1914, 610 × 810 cm), jeho někdejší zakladatelské přínosy znovu ožily v návrzích diplomů, známek a bankovek mladé Československé republiky.

Kukal

(Sběratel)

Tenisové umění
vyměnil za to výtvarné.
V obou disciplínách prokázal počínání tvárné.

Kukal, Jan (13. 9. 1942, Praha), český (československý) tenista, tenisový trenér, sportovní publicista; vystudoval obor zahradnictví na Vysoké škole zemědělské v Praze. V roce 1969 se stal československým mistrem ve dvouhře, mezinárodním mistrem republiky ve čtyřhře (1971, 1973) a ve smíšené čtyřhře v roce 1971. Podílel se na prvních úspěších československého družstva v Kings Cup, kde hrál tým finálovou skupinu v období 1966–1968, a celý turnaj pak vyhrál roku 1969. V letech 1968–1973 se stal členem daviscupového mužstva, za které v Davisově poháru absolvoval devět dvouher a patnáct čtyřher. Jeho spoluhráčem byl zejména Jan Kodeš (*1946), s nímž hrál i na mezinárodních turnajích. Dosáhli spolu semifinále čtyřhry na French Open 1972 a čtvrtfinále Wimbledonu 1973. Jan Kukal je sběratelem výtvarného umění, spolupořádal několik desítek výstav.

Kvitová

(Lvice)

Kvůli dlouhým světlým vlasům bývá přezdívána Lvice,
neb na kurtu jí krásný cop vlaje jak létavice.
Její wimbledonská vítězství ukázala,
že zápas dokáže vybrousit do ostré špice.

Kvitová, Petra (8. 3. 1990, Bílovec), česká tenistka; jedna z nejlepších hráček české tenisové historie. Na nejvyšší grandslamové úrovni získala dva tituly (Wimbledon 2011, 2014). V roce 2011 zvítězila na Turnaji mistryň a Ženská tenisová asociace ji na konci sezony vyhlásila hráčkou roku, Mezinárodní tenisová federace pak mistryní světa ve dvouhře. V roce 2007 debutovala v českém fedcupovém týmu, s nímž získala vítězný pohár pro rok 2011. Stala se hlavní oporou družstva, když vyhrála všech šest dvouher. Následně vybojovala dalších pět trofejí, čímž spolusdílí třetí místo historických statistik soutěže. S Tomášem Berdychem (1985) triumfovala na Hopmanově poháru 2012. Na žebříčku WTA byla v singlu nejvýše klasifikována 31. října 2011 na 2. místě. Kvůli své bojovnosti, nasazení, přemáhání obtížných situací (koncem roku 2016 se stala obětí loupežného přepadení, útočník ji těžce zranil na levé ruce, kterou hraje) a dlouhým světlým vlasům bývá nazývána „Lvice“; toto označení se objevilo i v názvu knihy, která popisuje její tenisovou kariéru. Petra Kvitová se 1. dubna 2023 stala první českou hráčkou, která ovládla prestižní turnaj v americkém Miami. Ve finále porazila Kazachstánku Jelenu Rybakinovou a ve třiatřiceti letech získala jubilejní 30. titul, devátý z akcí WTA 1000.

Kyrgios

(Nevyzpytatelný)

Kyrgios Nicholas Hilmy
kromě fines tenisového umění
rád na kurtu „režíruje“ i své „filmy“.

Diváci se většinou pobaví,
za vstupné dostanou navíc porci zábavy.

Soupeři a rozhodčí však jeho vystoupení
zpravidla vůbec kladně neocení.

Kyrgios, Nicholas Hilmy „Nick“ (27. 4. 1995, Canberra, Austrálie), australský tenista (otec je řeckého, matka malajsijského původu). Původně začínal s basketbalem, když v žákovských věkových kategoriích reprezentoval i australské národní družstvo; tenis hrál paralelně od šesti roků a rozhodnutí věnovat se mu naplno učinil ve čtrnácti letech. Vyhrál juniorskou dvouhru na Australian Open (2013) a tři deblové juniorky na French Open (2013) a ve Wimbledonu (2012, 2013). Na juniorském kombinovaném žebříčku ITF byl nejvýše klasifikován 23. ledna 2013, kdy mu patřila 1. příčka. Na okruhu ATP Tour vyhrál pět turnajů ve dvouhře. Na žebříčku ATP byl ve dvouhře nejvýše klasifikován v říjnu 2016 na 13. místě. Mívá problémy s „nesportovním chováním“, za něž bývá penalizován a negativně přijímán. Média či bývalí tenisté včetně Johna McEnroa (jenž míval podobné problémy s chováním na kurtu) jej obvinili z urážek, nekonstruktivního diskutování s rozhodčími a úmyslného vypouštění pasáží zápasů, jiní však oceňují jeho jedinečný styl, charakter a talent. Pokud je Kyrgios v dobrém rozmaru, dokážet porážet i světové jedničky (například ve Wimbledonu 2014 startoval na „divokou kartu“ a přesto v osmifinále vyřadil „úřadující jedničku“ Rafaela Nadala).

Lacoste

(Krokodýl)

René Lacoste,
věrný přezdívce Krokodýl,
zakousl se do všeho až na dřeň, na kost:
v tenise, jeho řízení, podnikání – všudybyl.

Lacoste [lakost], René (2. 7. 1904, Paříž, Francie – 12. 10. 1996, Saint-Jean-de-Luz, Francie), francouzský tenista, sportovní funkcionář a podnikatel. Spolu s Jeanem Borotrou (1898–1994), Jacquesem Brugnonem (1895–1978), Henri Cochetem (1901–1987) náležel Lacoste k takzvaným *Čtyřem mušketýrům*, čtyřem francouzským tenistům, kteří patřili k nejlepším hráčům dvacátých a třicátých let 20. století; společně úspěšně reprezentovali Francii v Davisově poháru a dalších soutěžích. René Lacoste (známý pod přezdívkou *Krokodýl* nebo *Aligátor*; odvozena podle jeho kufru z krokodýlí kůže, který mu věnoval kapitán daviscupového družstva za výhru v důležitém zápase) získal singlové grandslamové tituly na French Championships (1925, 1927, 1929), ve Wimbledonu (1925, 1928) a U.S. Championships (1926, 1927). V letech 1926–1927 byl světovou tenisovou jedničkou. Lacoste se celý život pohyboval ve vybrané společnosti, jeho manželkou byla aristokratka Simone Thion de la Chaumeová (1908–2001), francouzská amatérská šampionka v golfu a milovnice umění, nebylo proto divu, že se po ukončení sportovní kariéry rozhodl podnikat v oblasti módního a sportovního oblečení a obuvi: v roce 1933 založil společnost *Lacoste*; výtvarnou značkou se stal zelený krokodýl odvozený z jeho přezdívky. Firma je dodnes úspěšná a v partnerství s automobilkou Peugeot sponzoruje i přední tenisty (například Novaka Djokoviće, Jérémy Chardyho, Benoîta Paireho) nebo také olympijské hry. V období 1940–1943 působil Lacoste jako prezident národní tenisové federace Fédération Française de tennis. V roce 1976 byl uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Lambertová-Chambersová

(Lady)

She’s a perfect lady, předváděla tenisový um
na kurtu v dlouhé sukni až ke kotníkům,
na hlavě slušivý boater hat,
takovou ženu musel každý milovat.

---

klobouk boater (anglicky *boater hat* nebo *straw boater*, francouzsky *canotier*, italsky *la paglietta*; v češtině se výstižné jednoslovné pojmenování hledá těžko, většinou nacházíme „lodní slamák [boater]“ nebo „lodní slaměný klobouk“, někdy označovaný jako „retro“; výraz „loďáček“, hlavně v souvislosti s dětmi, ale protože se plete s malým příručným lodním báglem, příliš nezdomácněl), poměrně silný a tuhý klobouk upletený ze slámy nebo z usušené trávy, s rovnou střechou a krempou, poměrně nízkou korunou a ozdobený stuhou. Výborně chrání svého nositele nebo nositelku před horkem.

Lambertová-Chambersová, Dorothea Katherine (3. 9. 1878, Ealing, Middlesex, Anglie – 7. 1. 1960, Kensington, Londýn, Anglie), anglická tenistka a trenérka; jedna z nejvýznamnějších hráček tenisové historie. Narodila se jako Dorothea Katherine Douglassová, v roce 1907 se provdala za Roberta Lamberta Chamberse a přijala jeho příjmení. Zvítězila ve dvouhře na Letních olympijských hrách 1908 konaných v Londýně a stala se sedminásobnou vítězkou ve Wimbledonu. V roce 1911 zvítězila ve wimbledonském finále výsledkem 6:0, 6:0. Zůstává tak jednou ze dvou tenistek historie, které ve finále jakéhokoli Grand Slamu neztratily ani jednu hru. (Druhou hráčkou je Steffi Grafová, která porazila ve finále French Open 1988 Natalii Zverevovou stejným výsledkem.) V roce 1919 vytvořila další ženský wimbledonský rekord, který nebyl dosud překonán. Stalo se jím nejdelší wimbledonské ženské finále s Francouzkou Suzanne Lenglenovou (1899–1938), v němž bylo odehráno 44 gamů; přes dva mečboly Lambertové Chambersové za stavu 6:5 ve třetím setu nakonec triumfovala Lenglenová výsledkem 8:10, 6:4, 9:7. Aktivní kariéru ve dvouhře ukončila v roce 1921, ale poté stále hrála až do roku 1927 turnaje v ženské čtyřhře. V letech 1924–1926 byla kapitánkou britského družstva ve Wightman Cupu a v roce 1928 se vydala na dráhu profesionální trenérky. Je autorkou knihy *Tennis for Ladies* (1910, Tenis pro ženy) obsahující rady pro ženy, které by se chtěly věnovat tenisu, včetně vhodného oblečení, vybavení a obrazové dokumentace techniky hry. V roce 1981 byla *in memoriam* uvedena do Mezinárodní tenisové síně slávy.

she’s a perfect lady, (anglické úsloví) chová se jako lady (zdvořile o kterékoli ženě).

Laver

(Nadtenista)

Subtilní tenista, měřil jen pět stop a tři palce,
(sto třiasedmdesát centimetrů)
však svými výkony překonal i Jarryho Nadsamce.

Lis Johnsonová to svou uměleckou empatií vycítila,
a proto jeho postavu v bronzu o třetinu vyzvětšila,
čímž nejen tenisový „národ“ potěšila.

Johnsonová, Lis, australská sochařka; představitelka hyperrealismu. Proslula zejména jako autorka bronzových (často kolorovaných) plastik v životní i nadživotní velikosti zachycujících sportovce v jejich typických aktivitách. K nejvýznamnějším realizacím patří bronzové plastiky sportovních hrdinů na Avenue of Legends u Melbourne Cricket Ground (víceúčelový stadion, který pojme přes sto tisíc diváků, v roce 1956 posloužil jako hlavní dějiště Letních olympijských her) a bronzová skulptura legendárního tenisty Roda Lavera.

Laver, Rod (9. 8. 1938, Rockhampton, Queensland, Austrálie), australský tenista; považován za jednoho z nejlepších tenistů všech dob. Většinu svých ocenění a turnajových vítězství získal jako amatér před začátkem otevřené éry. Své mistrovství však dokázal obhájit i na turnajích s profesionály po roce 1968. Pověstným se stal jeho výsledek z roku 1969, kdy v jedné sezoně vyhrál všechny čtyři grandslamové turnaje – Australian Open, French Open, Wimbledon a US Open. Hrál před počátkem sestavování žebříčku ATP, takže jeho hodnocení jsou pouze „subjektivní“ – byl vyhlášen nejlepším světovým tenistou jako amatér v letech 1961 a 1962 a pak znovu na počátku otevřené éry již jako profesionál v letech 1968 a 1969. Vyhrál 39 singlových turnajů ATP a pět grandslamů v otevřené éře, dalších šesti grandslamových triumfů ve dvouhře dosáhl před otevřenou érou. Po Rodu Laverovi je pojmenován hlavní stadion Rod Laver Arena tenisového areálu Melbourne Park (zde je také umístěna jeho skulptura), kde se koná grandslamový turnaj Australian Open; dále je po něm pojmenován turnaj Laver Cup, ve kterém se utkává výběr Evropy a výběr Světa.

Nadsamec, český název románu *Le surmâle* (1902) francouzského dramatika, prozaika, mystifikátora a bohéma Alfreda Jarryho (1873–1907). „Nadsamcem“ je na první pohled neduživý, tajemný Ondřej Marcueil, jenž předvádí nadlidské výkony extrémně fyzicky a psychicky vyvinutého jedince, předchůdce dnešního supermana. Svou nadřazenost před okolím skrývá a nadlidských výkonů se dopouští inkognito. Marcueil se stává například iniciátorem sázky, která má rozhodnout, zda muž může „klasickým“ způsobem obšťastnit ženu více než sedmdesátkrát během čtyřiadvaceti hodin (což, pochopitelně, dokázal).

Lehečka

(Berdych II)

Kéž by, Jiří, nezůstalo jen u zbožného přání,
vyrovnat se Tomášovi vyžaduje mnoho vítězných klání.

Lehečka, Jiří (8. 11. 2001, Mladá Boleslav), český tenista. V juniorském tenise ovládl grandslamovou čtyřhru ve Wimbledonu 2019 po boku krajana Jonáše Forejtka (*2001). Na challengerech ATP a okruhu ITF získal šest titulů ve dvouhře a čtyři ve čtyřhře; v rámci ATP Tour zatím žádný turnaj nevyhrál. Jeho největším úspěchem je čtvrtfinále grandslamu na Australian Open 2023, v němž podlehl pozdějšímu finalistovi Stefanosi Tsitsipasovi (*1998). Na žebříčku ATP byl ve dvouhře nejvýše klasifikován v únoru 2023 na 37. místě a ve čtyřhře v březnu 2022 na 214. místě. Jeho tenisovým vzorem je Tomáš Berdych (*1985), na jehož éru by rád navázal.

Lendl

(Hrozný)

Muchu umělce, Navrátilovou a Lendla sportovce
„postavilo na nohy“ vstřícné přijetí v Americe.
Kvůli nepřejícnosti našich politických pohlavárů
netěšila se česká zem z jejich tenisových pohárů.
„Normální Češi“ je však za všech okolností ctili,
zvláště poté, co se dřív či později domů navrátili.

Lendl, Ivan (přezdíván *Ivan Hrozný*, 7. 3. 1960, Ostrava), tenista, golfista, tenisový trenér a sběratel výtvarného umění; jeden z nejlepších tenistů v otevřené éře. Reprezentoval Československo a po získání amerického občanství (1992) také Spojené státy americké. V 80. letech a na počátku 90. let 20. století patřil mezi nejdominantnější tenisty. Na pozici světové tenisové jedničky setrval celkem 270 týdnů ve čtvrtém nejdelším období za Novakem Djokovićem (1987), Petem Samprasem (1971) a Rogerem Federerem (1981). Počtem 1 071 vítězných utkání dvouhry na okruhu ATP se v celkovém pořadí zařadil na třetí místo za Američana Jimmyho Connorse (1952) a Rogera Federera. Ivan Lendl se zajímá o výtvarné umění, vytvořil velkou sbírku plakátů Alfonse Muchy; souborná výstava proběhla v Obecním domě v Praze v roce 2013 a stala se uměleckou událostí roku; v témže roce přešla sbírka (116 ze 119 plakátů z let 1894 až 1935) do Nadačního fondu Richarda Fuxy.

Lenglenová

(Božská)

Lenglenová, Destinnová,
Obě na svou dobu výstřední –
jedna na tenisových kurtech,
druhá v koncertních sálech,
podávaly výkony nevšední.

Davy fanoušků a ctitelů
jásaly při každém winneru –
Jak je výtečná!
Posluchači velebili královnu zpěvu –
Úžasná a statečná!

Obě „božské“ prošly síněmi slávy:
Slavobránou směrem do nekonečna
bohužel brzy, příliš brzy, ach,
obě vyprovodil osud nesmlouvavý.

Suzanne Rachel Flore má svůj stadion a park,
Emilie Pavlína Věnceslava pomníček u Nové řeky
a posmutnělý úsměv na českých bankovkách.

La Divine Emma, francouzský název českého životopisného filmu *Božská Ema* o světově proslulé a všestranně vzdělané české operní pěvkyni Emě (Emilie Pavlína Věnceslava) Destinnové (1878–1930), který v roce 1979 natočil režisér Jiří Krejčík (1918–2013). ED byla obdařena stejným epitetem ornans *La Divine* (Božská) jako její mladší současnice francouzská tenisová „megastar“ Suzanne Lenglenová.

Lenglenová, Suzanne Rachel Flore (24. 5. 1899, Compiègne, Oise, Francie – 4. 7. 1938, Paříž, Francie), francouzská tenistka; jedna z nejlepších hráček tenisové historie. Její taktika a koncepce hry předběhla dobu minimálně o deset let: vynikala přesnými údery od základní čáry, pohybem po dvorci a překvapivým náběhem na síť, kde přehrávala soupeřky skvělými voleji. Tímto pojetím dosáhla takového dominantního postavení nad svými soupeřkami, které dodnes nepřekonala žádná jiná tenistka. Stala se skutečnou první ženskou tenisovou celebritou a mezinárodní sportovní hvězdou, francouzským tiskem označovanou jako *La Divine* (Božská). Zemřela předčasně ve svých 39 letech, příčinou byla anémie. Do Mezinárodní tenisové síně slávy vstoupila *in memoriam* v roce 1978. Na kurtech Stade Roland-Garros v Paříži, kde je hrán French Open, je po ní pojmenován jeden ze dvou hlavních dvorců – Court Suzanne Lenglen; její jméno nese i veřejný pařížský park Parc omnisport Suzanne-Lenglen.

Li Na

(Vlaštovka)

Li Na vzlétla sama do světa přes Dlouhou zeď
jak vlaštovka osvobozená zpod kopyta
generálova „Koně v rozletu“.
Vlaštovko, leť!

Kůň v rozletu, název bronzové plastiky (2. století, období dynastie Východních [Pozdějších] Chan, bronz, výška 34,5 cm, Lej-taj, provincie Kan-su, Čínská lidová republika), která se nacházela mezi bohatými milodary v hrobě chanského generála. Jde o vrcholné dílo starověkého kovolitectví a sochařství: plastika koně, který se jedním z kopyt opírá o vlaštovku, má vyvážené proporce a je plná pohybu.

Li Na (čínsky李娜, v pchin-jinu Lǐ Nà, 26. 2. 1982, Wuchan, provincie Chu-pej, Čínská lidová republika), čínská tenistka; první asijská tenistka, jež získala grandslamový titul ve dvouhře. V šesti letech začala hrát badminton (otec byl profesionální badmintonista). Za necelé dva roky vyměnila tento sport za tenis. V roce 1997 se stala členkou čínské tenisové reprezentace a v sezoně 1999 vstoupila do profesionálního tenisu. V roce 2002 odešla z čínského národního týmu, aby se mohla věnovat dálkovému studiu na Chua-čungské univerzitě, kde v roce 2009 získala bakalářský titul v žurnalistice. Dalšími důvody odchodu z národního družstva mohly být nedobré vztahy mezi vedením týmu a tenistkou, která stála v opozici společně se spoluhráčem a budoucím manželem Šan Ťiangem. Do čínské reprezentace se vrátila v sezoně 2004. Sňatek s tenistou Šan Ťiangem proběhl v roce 2006, kdy se také stal jejím osobním trenérem. Li Na se vzdala členství v národním družstvu opět v roce 2008, ale počínala si v další kariéře v duchu nového státem řízeného proreformního sportovního systému, který se dotýkal tenisu. Tato změna byla nazvána *Vyleť sám* (单飞). V jejím důsledku si tenistka mohla samostatně zvolit realizační tým i ponechat si větší podíl z výher. Před reformou ji zůstávalo 8–12 % ze sportovních výdělků. Od zavedení nové státní reformy se tento podíl zvýšil na 65 %. Li Na se stala první asijskou tenistkou, která dokázala vyhrát dvouhru na Grand Slamu (French Open 2011). Druhý grandslamový triumf přidala na Australian Open 2014 (díky němu se vyhoupla na 3. příčku světové klasifikace; do finále tohoto turnaje se probojovala v roce 2011 a 2013). Na okruhu WTA Tour vyhrála devět turnajů ve dvouhře a dva ve čtyřhře. V rámci okruhu ITF získala devatenáct titulů ve dvouhře a šestnáct ve čtyřhře. Na žebříčku WTA byla ve dvouhře nejvýše klasifikována 17. února únoru 2014 na 2. místě; posunem na druhou příčku světové klasifikace se stala nejvýše postaveným asijským tenistou ve dvouhře v historii tenisu. V týž den téhož roku se pak její krajanka Pcheng Šuaj (1986) stala první čínskou světovou jedničkou v historii, když figurovala na čele deblového pořadí. Li Na se dále prosadila na Univerziádě 2001 v Pekingu, kde vybojovala tři zlaté medaile, když triumfovala ve dvouhře a ženské i smíšené čtyřhře; na Asijských hrách 2010 v Kantonu získala zlatou medaili ze soutěže družstev.

Vlaštovko leť!, název úchvatné písně Jaromíra Nohavici, která je součástí jeho čtvrtého alba s názvem *Mikymauzoleum* (1993): „Vlaštovko leť / přes Čínskou zeď / přes písek pouště Gobi / oblétni Zem / přileť až sem / (…) dnes v noci zdál se mi sen / že ti zrní nasypal / Ludwig van Beethoven / (…) až budeš unavená / pírka ti pofouká / Máří Magdaléna / (…)“ https://www.youtube.com/watch?v=MA-J82Y-vVrQ

Malloryová

(Molla)

Výchova v důstojnické rodině přinesla ovoce,
tvrdé tréninky, zkrocené emoce,
ale z forhendu létaly údery velké razance.
Ve vrcholovém tenise k nezaplacení,
pro Mollu M. se disciplína ve výhry mění.

Malloryová, Molla (rodným jménem *Anna Margrethe Bjurstedtová*, 6. 3. 1884, Mosvik, Norsko – 22. 11. 1959, Stockholm, Švédsko), norská tenistka; od roku 1915 žila ve Spojených státech amerických. Byla dcerou důstojníka Axela Johana Bjurstedta a vnučkou podnikatele a politika Benedicta Jenssena. Její hlavní předností byla bojovnost a trpělivá hra od základní čáry, opírající se o razantní forhend. Hrála za Oslo Tennisklub a stala se desetinásobnou mistryní Norska, na Letních olympijských hrách 1912 ve Stockholmu získala bronzovou medaili v ženské dvouhře. Na počátku první světové války odjela do Ameriky a živila se jako masérka; v roce 1920 se provdala za burzovního makléře Franklina Malloryho. Stala se nejúspěšnější hráčkou v historii US Open: osmkrát vyhrála dvouhru, z toho čtyřikrát v nepřetržité řadě (1915–1918, 1920–1922 a 1926, kdy se stala nejstarší vítězkou všech dob), dvakrát ženskou čtyřhru (1916 a 1917) a třikrát smíšenou čtyřhru (1917, 1922, 1923). Také se desetkrát zúčastnila Wimbledonu, nejlepším výsledkem byl postup do finále v roce 1922, kde podlehla francouzské tenistce Suzanne Lenglenové (1899–1938) v nejkratším finále historie, které trvalo pouze třiadvacet minut. V roce 1923 se podílela na výhře amerického týmu nad Velkou Británií v Poháru Wightmanové. V letech 1921 a 1922 byla světovou tenisovou dvojkou. Spolu se Sammuelem Crowtherem napsala knihu *Tennis for Women* (1916, Tenis pro ženy). V roce 1958 byla uvedena do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Mandlíková

(Mistra)

Byla první juniorskou mistryní světa v tenise –
tím však neskončila její slavná historická česká mise.
Získala čtyři grandslamy a JN pomohla k wimbledonské míse.

Mandlíková, Hana (19. 2. 1962, Praha), česká (československá), od roku 1988 také australská tenistka; dcera atleta-sprintéra a ligového fotbalisty Viléma Mandlíka (*1936), matka dvojčat Elizabethy Hany (dnes juniorské tenistky) a Marka Viléma (*2001). V roce 1978 se stala historicky vůbec první juniorskou mistryní světa v tenise. Patřila mezi nejlepší hráčky světa, nejlépe postavená na žebříčku WTA byla na 3. místě. Ve dvouhře získala čtyři grandslamové tituly (Australian Open 1980, 1987, French Open 1981, US Open 1985), byla dvakrát ve finále Wimbledonu (1981, 1985) a dvakrát ve finále US Open (1980, 1982). S Martinou Navrátilovou (*1956) vybojovala grandslamové vítězství ve čtyřhře na US Open 1989. Trénovala Janu Novotnou (1968–2017), kterou dovedla k vítězstvím na Turnaji mistryň 1997 a ve Wimbledonu 1998. V roce 1994 byla Hana Mandlíková uvedena do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Marbleová

(Žena z mramoru)

He had a heart of marble,
když mohl znásilnit malou Alici Marble.

Dál Alici před i za zrcadlem stíhala rána za ranou,
všechno však zvládla jak pohádková Alenka.
Na kurtu i v civilu byla silnou a tvrdohlavou ženou,
ztrátou dítěte zaplatila, a to pro ženu tou nejvyšší cenou...

Alice's Adventures in Wonderland (1865), název knihy anglického matematika, logika a spisovatele Lewise Carrolla (1832–1898); do češtiny bývá překládáno jako Alenka v říši divů. Hlavní postavou je neustále ohromená Alice / Alenka, tvrdohlavá dívka s rázným a důvtipným řešením fantazijních zápletek, způsobených obyvateli říše divů; přitom ochotná a přívětivá, ale i neústupná, až tvrdošíjná, stále dětsky sympatická…

He had a heart of marble. (z angličtiny), Měl srdce z mramoru.

Marbleová, Alice (28. 1913, Beckwourth, Kalifornie, USA – 13. 12. 1990, Palm Springs, Kalifornie, USA), americká tenistka. Narodila se v malém kalifornském městě Beckwourth. V mládí vynikala v řadě sportů, včetně baseballu, ale bratr ji přesvědčil, aby se zaměřila na sport vhodnější pro ženy. Rozhodla se pro tenis, v němž se zlepšovala na dvorcích Parku Golden Gate. Psychickou újmu utrpěla v patnácti letech, kdy byla znásilněna neznámým mužem. Následně však dokázala vyhrát několik juniorských turnajů na kalifornském okruhu. Na French Championships v roce 1934 ji během zápasu druhého kola postihl kolaps; diagnóza zněla zánět pohrudnice a tuberkulóza. Léčba a rekonvalescence trvaly dva roky a na grandslamový turnaj se vrátila až na US Championships 1936; návrat byl natolik úspěšný, že zde získala svůj první Grand Slam ve dvouhře. V období 1936–1940 získala osmnáct grandslamových titulů (pět ve dvouhře, šest v ženské a sedm ve smíšené čtyřhře. V období 1936–1939 byla klasifikována v první desítce ženského žebříčku, v roce 1939 pak na 1. místě (během druhé světové války nebyla klasifikace vytvářena). V letech 1939 a 1940 byla vyhlášena nejlepší sportovkyní Spojených států amerických. Během druhé světové války byla provdána za pilota Joea Crowleye, který byl zabit při náletu nad Německem. Jen několik dní předtím potratila očekávané dítě jako následek autonehody. Po následném pokusu o sebevraždu se brzy natolik psychicky zotavila, že od roku 1945 pracovala dokonce pro americkou výzvědnou službu. Jejím úkolem bylo navázat styk s bývalým milencem, švýcarským bankéřem, a získat od něj informace o nacistických kontech. Operace skončila nezdarem, když ji nacistický agent postřelil do zad. Byla odvolána a nastoupila rekonvalescenci. Celý příběh byl zveřejněn až po její smrti v druhé autobiografii *Courting Danger* (Námluvy s nebezpečím). Na její počest byl v San Francisku pojmenován tenisový areál *Alice Marble Tennis Courts*. V roce 1964 byla Alice Marbleová uvedena do Mezinárodní tenisové síně slávy.

McEnroe

(Bouřlivák)

Multitalent John McEnroe
zajedno byl s tenisovou raketou.
Jak se však u takových talentů stává,
nerad prohrával a byla to i „horká hlava“.
Raketu po prohraném zápase rozbít dokázal,
rozhodčího nevybíravým způsobem kamsi odkázal…
Vžil se do role „bouřliváka“, na něhož neplatí žádná páka.

McEnroe, John (16. 2. 1959, Wiesbaden, Německo), americký tenista. Za svou kariéru vyhrál 77 turnajů ATP, z toho 7 grandslamových turnajů (Wimbledon 1981, 1983, 1984, US Open 1979, 1980, 1981, 1984). Proslul svou bouřlivou povahou, často se dohadoval s rozhodčími o sporné míče, a to i velice nevybíravým způsobem („rozhodčí je na kurtu největší nepřítel“). Někdy slovně napadal i své soupeře a v jednom případě i jednoho z reportérů, kterému po prohraném finále rozbil jeho vybavení. Klení a výbuchů hněvu se nezbavil ani v pokročilém věku (bere to jako integrální součást své složité povahy); s tím možná souvisí i jeho umělecký talent: hrál v několika filmech, vesměs s tenisovou tematikou, a dobře ovládá hru na elektrickou kytaru. Věnuje se i komentátorské činnosti, pro americké televizní stanice CBS a NBC komentuje přímé přenosy z tenisových turnajů. V úvodních ročnících Laver Cupu (2017–2022) byl nehrajícím kapitánem týmu Světa.

Metreveli

(Finalista)

Oběma finalistům tehdejší režim velí:
„Vyhrát!“
Nedokázal to ale Metreveli.

Metreveli, Alexandr (2. 11. 1944, Tbilisi, Gruzie), sovětský tenista gruzínské národnosti; nejúspěšnější hráč celé sovětské éry. V roce 1961 se stal mistrem Sovětského svazu v kategorii dorostenců. Mezi dospělými triumfoval na sovětském mistrovství dvanáctkrát ve dvouhře, jedenáctkrát v mužské čtyřhře a šestkrát ve smíšené čtyřhře. V roce 1973, kdy došlo k bojkotu jedenaosmdesáti hráčů ATP ve Wimbledonu, se probojoval do finále mužské dvouhry, v níž podlehl Janu Kodešovi (*1946). Finále smíšené čtyřhry si na wimbledonském grandslamu zahrál spolu s Olgou Morozovou (*1949) v letech 1968 a 1970. Na žebříčku byl nejvýše ve dvouhře klasifikován v červnu 1974 na 9. místě.

Monfils

(Mušketýr)

Žili Dumasovi Mušketýři nebo vlastně nežili?
V každém případě dnes na francouzských kurtech zase ožili.
Tito nebojují sice už na kordy, ale výpletem svých tenisových raket,
mají však mušketýrského ducha jako Monfils, Simon, Tsonga
a Gasquet.
Kdybych měl z té čtveřice vybrat rtuťovitého d'Artagnana, zvolil
bych Gaëla,
kvůli jeho pohybům kočkovité šelmy, s níž ovládá svaly svého
šlachovitého těla.

Monfils, Gaël (1. 9. 1986, Paříž, Francie), francouzský tenista. Patřil k nejlepším juniorům světa: v roce 2004 získal juniorské tituly ve dvouhře na Australian Open, French Open a ve Wimbledonu; na juniorském kombinovaném žebříčku ITF byl nejvýše hodnocen v únoru 2004 na 1. místě a v závěru sezony 2004 jej Mezinárodní tenisová federace vyhlásila juniorským mistrem světa. Na okruhu ATP vyhrál sedm singlových turnajů, na challengerech ATP a okruhu Futures získal šest titulů. Na žebříčku WTA byl ve dvouhře nejvýše klasifikován v listopadu 2016 na 6. místě. Je řazen mezi takzvané „Nové mušketýry" francouzského tenisu.

Noví mušketýři (francouzsky *Nouveaux Mousquetaire*s nebo *néo-Mousquetaires*), metaforické označení skupiny čtyř francouzských tenistů nové éry, nástupců *Čtyř mušketýrů* (*Les Quatre Mousquetaires:* Jean Borotra, Jacques Brugnon, Henri Cochet, René Lacoste) z dvacátých let 20. století, kterou tvoří Richard Gasquet (1986), Gaël Monfils (1986), Gilles Simon (1984) a Jo-Wilfried Tsonga (1985). V roce 2008 se poprvé od zavedení žebříčku ATP (1973) dostali tito čtyři hráči najednou mezi nejlepších dvacet tenistů (TOP 20).

Moranová

(Morana I.)

Velmi krátkou sukýnkou vyvolala ve Wimbledonu skandál – bílá vrána!
Na pány z All England Lawn Tennis and Croquet Clubu působila
jak morová rána –
pro bílý sport prý zosobněná morana…

Puritánští sukničkáři narazili na „sukničkářku“,
která odhalila jejich viktoriánskou přetvářku…

Upjatí pánové zaspali dobu, vždyť už Bedřich Stefan sukni tenistek zkrátil, ušetřil i sochařský materiál, když ženskou tenisovou módu v mírně erotickou zvrátil.

---

morana (kmotřička, smrt, smrtka), personifikace smrti, postava vystupující v legendách, písních a pohádkách.
Moranová, Gertrude Augusta „Gussy“ (přezdívaná *Georgeous Gussie*, „Nádherná Gussie“, 8. 9. 1923, Santa Monica, California, USA – 16. 1. 2013, Los Angeles, California, USA), americká tenistka. V americkém tenisovém žebříčku byla v singlu nejvýše hodnocena na čtvrtém místě, v roce 1948 se na US Open probojovala do semifinále a ve Wimbledonu 1950 do čtvrtfinále. Úspěchů na těchto grandslamových turnajích dosáhla i v ženské a ve smíšené čtyřhře. Byla třikrát vdaná, ale zůstala bezdětná. Ve Wimbledonu v roce 1949 vyvolala svou sukní nad kolena skandál (do té doby sukně tenistek sahaly ke kolenům, zpravidla pod ně). Představitelé wimbledonského All England Lawn Tennis and Croquet Clubu Moranovou očernili, že do tenisu přinesla vulgárnost a hřích – „ta slečna upoutala pozornost fanoušků jen díky své sexuálnosti“. Většina mužského obecenstva však obdivně vzdychla pokaždé, když se při výskoku pod rozvlněnou sukýnkou objevily Gussiiny krajkové kalhotky. GM se stala průkopnicí moderní tenisové módy, kdy velmi krátké sukně (minisukně) začaly vytěsňovat někdejší maxisukně.
Stefan, Bedřich (9. 12. 1896, Praha – 31. 3. 1982, Praha), český sochař, medailér; profesor Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze (1946–1958). Zpočátku byl ovlivněn dobovým civilismem, poetikou Devětsilu (*Dívka s absintem, Harlekýn, Námořník, Tenistka)* i zájmem o moderní realitu (*Oprava pneumatiky*). Koncem 20. let se zaměřil na formální experiment; tvořil plastiky vycházející z přehodnocení kubistického tvarosloví (*Sedící*) nebo z abstrahovaného novotvaru (*Torzo*). V polovině 30. let přešel ke klasické formě moderní alegorie a k tradičnímu pojetí plastiky, zejména v ženských figurách, které uplatnil v architektuře a monumentálních realizacích. V poválečném období se věnoval též návrhům mincí, medailí a plaket. Vynikl také jako portrétista.
sukničkář (hovorově expresivně), záletník, svůdce žen.
sukničkářka (hovorově expresivně), (novotvar vytvořený kvůli genderovému vyvážení zavedeného „sukničkáře“), záletnice, svůdkyně mužů.

Muchová

(Koreanistka)

V zemi Kim Čong-una a jeho otce Kim Čong-ila
by Karolína Muchová stěží zvítězila.

Kim Čong-un (8. 1. 1983 nebo 1984), severokorejský politik a státník; od 29. 12. 2011 Nejvyšší vůdce Korejské lidově demokratické republiky, třetí v diktátorské generaci (děd Kim Ir-sen [1912–1994] a otec Kim Čong-il [1941 nebo 1942–2011]). **Muchová**, Karolína (21. 8. 1996, Olomouc), česká tenistka. Na okruhu WTA Tour získala jeden singlový titul vítězstvím na Korea Open 2019 v Soulu. V rámci okruhu ITF vybojovala dva tituly ve dvouhře a jeden ve čtyřhře. Na grandslamové úrovni postoupila do semifinále Australian Open 2021, kde podlehla americké tenistce Jennifer Bradyové (*1995); dostala se také do čtvrtfinále Wimbledonu 2019, kde po nejdelším utkání ročníku zdolala světovou trojku Karolínu Plíškovou (*1992). Na žebříčku WTA byla ve dvouhře nejvýše klasifikována v květnu 2021 na 19. místě a ve čtyřhře pak v témže měsíci na 263. místě.

Murray

(Cholerik)

Murraye a Perryho tři generace dělí –
a oba britští tenisté jsou naprosto skvělí…

Mladší však, na Brita a Bar(r)ona, možná trochu „neurrrvalý“ –
byť ho lidé znalí coby nositele OBE „sirem“ zvali,
ale spíše než chování schopnosti se cení,
i na uhlazených konzervativních ostrovech se časy mění…

---

baron (patrně z latinského [respektive franského/španělského] *baro*, „muž, svobodný muž, válečník“), šlechtický titul; 1. v anglosaském prostředí je na nejnižším stupni žebříčku, poté následují vikomt (*viscount*, z latinského *vicecomes*), hrabě (*earl*), markýz (*marquess*) a vévoda (*duke/duchess*, z latinského *dux*); 2. v kontinentální Evropě od 11. století příslušník skupiny nižší šlechty vlastnící buď menší svobodné statky nebo léna; později se pro ně vžil název „svobodní páni“; v žebříčku šlechtických titulů následovali po hrabatech. Až do roku 1879 se počítali v hierarchii šlechtických titulů v českých zemích k vyšší šlechtě. Pro jmenování bylo zapotřebí, aby zásluhy o veřejné blaho prokázal rod ve více generacích; poplatek činil 3 150 zlatých.

Barron, anglické křestní jméno; etymologicky *barron* znamená válečníka či vynikajícího vojenského velitele, udatného, vznešeného muže, jenž se vyznačuje vysokou inteligencí, miluje změnu, vzrušení a dobrodružství. Je prý pohledný a přitažlivý, všestranný a dynamický, nenechá se vázat pravidly a konvencemi. Je to optimista, vizionář, ale bývá neklidný a vzpurný. V americké kultuře bývá chápán jako „ušlechtilý bojovník“, což údajně chtěl dát do vínku svému nejmladšímu synovi současný americký exprezident Donald Trump.

Murray [Mari], sir Andrew Barron „Andy“ (15. 5. 1987, Glasgow, Skotsko), britský tenista; vedle Freda Perryho (1909–2005) nejlepší hráč dosavadní britské historie. Pochází ze sportovní rodiny: matka Judy Murrayová, jejímž otcem byl skotský fotbalový profesionál Roy Erskine, byla tenisovou trenérkou a později kapitánkou britského fedcupového družstva; Andyho přivedla k tenisu, když mu byly pouhé tři roky. Murray je trojnásobným grandslamovým vítězem (US Open 2012, Wimbledon 2013, 2016), jako první Brit ovládl Turnaj mistrů (2016), stal se šampionem ve dvouhře na Letních olympijských hrách v Londýně (2012) a v Rio de Janeiro (2016). V letech 2016–2017 byl po jedenačtyřicet týdnů světovou jedničkou. Na kurtu mnohdy nezvládá emoce a nevyhýbá se ani peprným výrazům, v čemž mu dobře sekunduje jeho přítelkyně a od roku 2015 manželka Kim Searsová. Na Australian Open 2015 to „odnesl“ Tomáš Berdych; Murrayho rebreak v urputném prvním setu komentovala: “*F**king have that you Czech flash f***!*” („Tady to ku*evsky máš, ty českej elegánskej zm**e!“); asi tímto výrokem narážela i na image českého elegána. V roce 2013 obdržel Murray za své zásluhy Řád britského impéria – *Officer of the British Empire* (OBE); představuje v pořadí čtvrtý z pěti stupňů Řádu britského impéria.

Nadal

(Rafa)

Ve stylu čínského kaligrafa v postmoderní éře,
s pomocí Nike i Níké odfajfkovává dalšího soupeře;
razantně, jak to umí jedině Nadal, řečený Rafa,
na úrovni luxusní exhibice plesu v opeře.

Nadal, Rafael (přezdívaný Rafa, 3. 6. 1986, Manacor, Španělsko), španělský tenista hrající levou rukou; olympijský vítěz. S dvaadvaceti grandslamy sdílí mužský historický rekord s Novakem Djokovićem, když kromě rekordních čtrnácti titulů na French Open čtyřikrát triumfoval na US OPEN, dvakrát ve Wimbledonu a dvakrát na Australian Open. Výhrou na US Open 2010 se stal po Rodu Laverovi, Andre Agassim a Rogeru Federerovi čtvrtým hráčem v otevřené éře tenisu a celkově sedmým v historii, jemuž se podařilo zkompletovat všechny čtyři grandslamové turnaje ve dvouhře. Spolu s Agassim je držitelem tzv. Golden Slamu, všech čtyř grandslamových titulů a olympijského zlata. Pro své úspěchy na antuce bývá nazýván The King of Clay („antukový král“).

Nike Inc., americká firma s celosvětovou působností, vyrábí sportovní potřeby; v roce 1964 ji pod názvem Blue Ribbon Sports (název Nike, Inc. od roku 1978) založili atlet Philip Knight a sportovní trenér na University of Oregon v Eugene Bill Bowerman. Sídlo firmy je v Beavertonu (Oregon, USA). Název a logo firmy, odvozené od řecké okřídlené bohyně vítězství Níké, navrhla v roce 1971 studentka grafického designu na Portland State University Carolyn Davidsonová; byla placena částkou 2 dolary za hodinu práce a její celková výplata za vytvoření loga činila 35 amerických dolarů. (Logo, představující stylizované křídlo bohyně, bývá též nazýváno expresivně „fajfka“ nebo „háček“.) V současnosti je cena značky Nike odhadována na 12 miliard amerických dolarů. Ve fiskálním roce 2011 dosáhla firma obratu téměř 21 miliard amerických dolarů.

Níké, řecká bohyně vítězství. Zobrazována zejména jako okřídlená mladá žena, zpravidla v dlouhém vlajícím šatu, s věncem či palmovým listem. U Římanů byla Níké ztotožněna s bohyní Victorií. Častý motiv výtvarného umění od antiky do současnosti (*Níké Samothrácká, Níké v Efesu, Níké Varšavská* aj.).

Năstase

(Terrible)

Světová tenisová jednička, generálmajor a málem i starosta Bukurešti, enfant terrible a rekordman na tenisovém i milostném kolbišti…
Kdo z nás, hoši, by nechtěl být jako ON? Na dvorci i na loži šampion!

---

enfant terrible [ãfã teríbl] (z francouzštiny), 1. strašlivé dítě, původně žvatlavé dítě, které naivně vyzvoní, co vidělo nebo slyšelo, netušíc, že uvádí přítomné osoby do rozpaků; 2. (přeneseně) člověk jednající bez ohledu na společenské zvyklosti, případně vůbec výstřední člověk, který ve společnosti působí trapné situace a vyvolává skandály. V současnosti se označení „enfant terrible“ často chápe téměř jako lichotka, poklona něčí originalitě, odvaze a upřímnosti.

Năstase, Ilie (19. 7. 1946, Bukurešť, Rumunsko), rumunský tenista; jeden z nejlepších hráčů tenisové historie. Profesionálnímu tenisu se věnoval od roku 1966, kdy se stal poprvé mistrem Rumunska, do roku 1985. Ovládl ATP World Tour Finals v letech 1971, 1972, 1973 a 1975. Za svou kariéru vyhrál 53 turnajů ATP ve dvouhře, z toho 2 grandslamové (US Open 1972, French Open 1973). V letech 1973–1974 byl na 1. místě žebříčku ATP. V Davis Cupu odehrál 146 zápasů, z toho 109 vítězných; spolu s Ionem Țiriacem (1939) dostali Rumunsko do finále v letech 1969, 1971 a 1972. Byl oblíbeným tenisovým *enfant terrible*, který rád bavil diváky různými výstředními kousky, často se na kurtu vztekal, provokoval soupeře a hádal se s rozhodčími. Například na turnaji ve Stockholmu v roce 1975 americký tenista Arthur Ashe (1943–1993) nevydržel jeho popichování a uprostřed zápasu opustil dvorec, utkání bylo nakonec kontumováno v jeho prospěch. Năstase, přitažlivý mužný typ s dlouhými havraními vlasy, proslul také svým bohémským stylem života, zejména milostnými avantýrami. Byl čtyřikrát ženatý, v roce 2013 si vzal o třicet let mladší modelku Brigitte Sfăt (1977). Po rozvodu v roce 2018 Brigitte o svém bývalém manželovi uvedla, že se rád miloval až třikrát denně, v noci někdy i sedmkrát. Năstase hrál za armádní klub Steaua Bukurešť, má hodnost generálmajora. V roce 1996 neúspěšně kandidoval na starostu Bukurešti. Vydal detektivní román z tenisového prostředí *Break Point* (New York, St. Martin’s Press, 1986). V roce 1991 byl Ilie Năstase uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Navrátilová

(Čechoameričanka)

Patří Martina do skupiny českých tenisových hráček?
Ano, patří, ale má to jeden malý háček.
Vrchol její kariéry se pod americkou vlajkou odehrál,
nepřející vidí v jejím životopise jakýsi mráček.

Navrátilová, Martina (18. 10. 1956, Praha), česká a později americká tenistka; bývá považována za jednu z nejlepších hráček všech dob. Narodila se jako Martina Šubertová; pochází z Řevnic. Rodiče se rozvedli, když jí byly tři roky. Matka Jana se v roce 1962 vdala za Miroslava Navrátila, který se stal jejím prvním tenisovým trenérem. Po svém nevlastním otci dostala příjmení Navrátilová. Od dětství hrála za tenisový oddíl LTC Řevnice (tenis zde zapustil kořeny již v roce 1902), v němž působila i její babička Anežka Semanská-Boučková. V roce 1975 emigrovala do USA a stala se americkou občankou (1981), české státní občanství obdržela znovu v roce 2008. Celkem vyhrála 59 grandslamových turnajů, 18 dvouher, 31 ženských a 10 smíšených čtyřher, což ji v rámci otevřené éry řadí na 1. místo. Mezi všemi tenisty drží absolutní rekord v počtu vyhraných turnajů, a to 167 ve dvouhře a 177 ve čtyřhře. Je jednou ze tří tenistek historie, které mají kompletní sadu grandslamových titulů ze všech soutěží všech čtyř Grand Slamů; zbývajícími hráčkami jsou Australanka Margaret Courtová (*1942) a Američanka Doris Hartová (1925–2015). V otevřené éře je však jedinou, která toho kdy dosáhla. V roce 2000 byla uvedena do Mezinárodní tenisové síně slávy. V současné době se podílí na řadě charitativních projektů v různých částech světa. Věnuje se také publicistické činnosti a komentuje významné tenisové turnaje.

Nejsvětější Trojice Tenisová

(fnd)

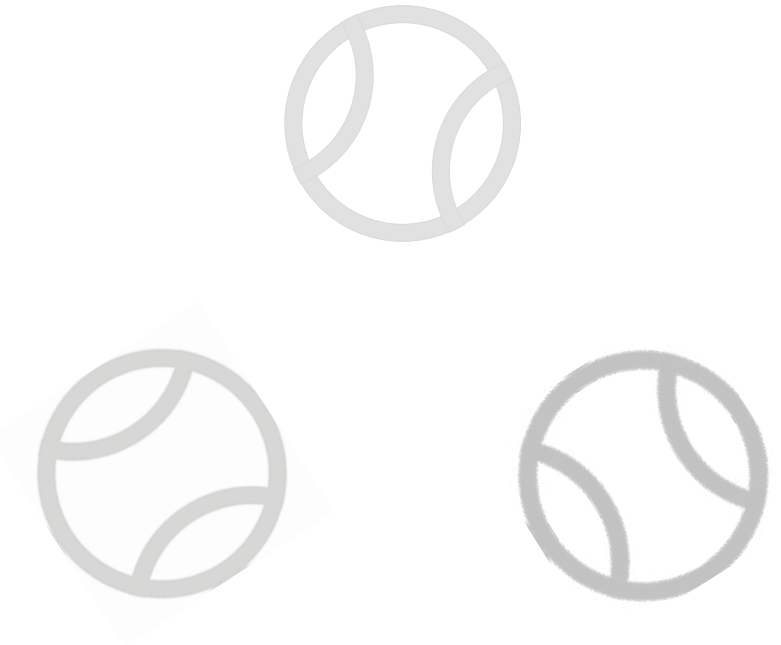
Nejsvětější Trojicí Tenisovou,
každý tenista v nábožné úctě chová,
i tenisolog nové superlativy stěží snová,
po W19 mu chybějí výstižná „Slova, slova, slova“,
na londýnském centrkurtu si připadá jak reinkarnace Hamletova…

Boží Trojice Tenisová (též Nejsvětější Trojice Tenisová, Svatá Trojice Tenisová, Trojjediný Bůh), pojem vycházející z označení Boha v křesťanském dogmatu o třech osobách: Bohu Otci (*Federer*), Bohu Synu (*Nadal*) a Bohu Duchu Svatému (*Djoković*), které sdílejí jediné božství.

fnd, trigram (z řeckého *treis*, „tři“ a *gramma*, „písmeno“), trojpísmenný znak sestavený z počátečních písmen příjmení tří zbožněných tenistů – Federera, Nadala, Djokoviće. Po Wimbledonu 2019 přestal být tento znak v tenisovém světě vyslovován, zřejmě z velké úcty k Nejsvětější Trojici Tenisové (NTT) a namísto něho se říká *adonaj* (doslova „mé panstvo“), popřípadě *ha-šem*, „jméno“, tedy svaté čili boží (podobně jako ve *Starém zákoně* vzhledem k Hospodinovi, Jahvemu). NTT novinářům z bulvárních médií na otázky typu „kdože vlastně jsou“, odpovídá: „Jsme, kteří jsme, ti, jež jsou a budou působivě přítomni, kteří se budou vždy znovu stávat jsoucími…“

„**Slova, slova, slova…**“, ironická (smutná?, vzteklá?, zasněná?) odpověď prince Hamleta na otázku nejvyššího královského komořího Polonia „Co to čtete princi?“, neboť má zřejmě na mysli nikoli knihu, kterou čte, nýbrž plané řeči komořího, směšného svou „psí oddaností“ a chorobnou snahou každému se zalíbit.

W19, akronym grandslamového turnaje ve Wimbledonu 2019 vzniklý spojením prvního písmene dějiště a dvou posledních číslic roku jeho konání. Tento turnaj v roce 2019 ovládla Nejsvětější Trojice Tenisová.

Nišikori

(Samuraj)

Aktivní, rtuťovitý, jak se na Japonce sluší,
žádný troglodyt, troglofil či hikikomori,
ale samuraj, elitní bojovník se ctí a s duší,
tak se chová japonský tenista Kei Nišikori.

---

hikikomori (z japonského ひきこもり nebo 引き籠もり), doslova „odtrhnutí se“), onemocnění, porucha standardního chování diagnostikovaná v případě, že jedinec neopouští svůj příbytek po dlouhé měsíce (někdy i roky) a práci i obživu řeší převážně pomocí počítače; dlouhou dobu spí (většinou ve dne, zatímco aktivní bývá v noci: sledování televize, počítačové hry apod.). Autorem termínu a také předním odborníkem na tento problém je japonský psycholog Tamaki Saitó (1961); podle něho postihuje hikikomori asi jeden milion Japonců, tedy zhruba jedno procento populace. Tento typ chování se ovšem nevyskytuje jen v Japonsku, ale zde je nejvíce rozšířen, nejlépe odborně popsán a také se odráží v populární kultuře a literatuře.

Nišikori,Kei (japonsky 錦織 圭 Nišikori Kei, 29. 12. 1989, Macue, prefektura Šimane, Japonsko), japonský tenista. Ve své dosavadní kariéře vyhrál na okruhu Atp World Tour dvanáct turnajů ve dvouhře. Na challengerech ATP a okruhu Futures získal šest titulů ve dvouhře a dva ve čtyřhře. Na žebříčku ATP byl ve dvouhře nejvýše klasifikován v březnu 2015 na 4. místě; představuje jediného mužského tenistu z Japonska, který se probojoval do první desítky žebříčku ATP. Na nejvyšší grandslamové úrovni se nejdále probojoval do finále mužské dvouhry US Open 2014, v němž nestačil na Chorvata Marina Čiliće (1988). Čtvrtfinále si zahrál na Australian Open 2012, kde jej zastavil britský tenista Andy Murray (1987), a ve Wimbledonu 2019, kde ho porazil Švýcar Roger Federer (1981).

samuraj (z japonského 侍 *samuraj*, „ten, kdo slouží“), původně japonské označení pro ozbrojený doprovodný personál císaře nebo šlechtice, později příslušník japonské vojenské šlechty; v Japonsku označován většinou termínem *buši*, což znamená „vojenský šlechtic“. Samurajové představovali nejvyšší třídu (zejména od 17. století), ze které se rekrutovali vojáci, úředníci, učitelé, lékaři a duchovní. Byli podřízeni zvláštním soudům a vázáni přísným kodexem cti a morálky (kodex *bušidó* definoval vztahy mezi vazaly a jejich pány, byl postaven na loajalitě vazala k pánovi). Posláním samurajů bylo udržovat se ve vysoké fyzické i morální kondici, aby mohli kdykoli dostát svým vazalským povinnostem.

troglodyt (z řeckého *trogle*, „otvor, jáma; myší díra“ a *dyein*, „jít dovnitř, ponořit se“), (pejorativně) zaostalý člověk žijící v jeskyních a podzemních příbytcích, jeskynní člověk; tímto termínem se ve starší antropologické a archeologické literatuře označovali *Homo neanderthalensis* nebo *Sinanthropus pekinensis*, kteří v některých oblastech užívali jeskyně jako obydlí.

troglofil (z řeckého *trogle*, „otvor, jáma; myší díra“ a *fília*, „láska, náklonnost, obliba“), organismus dávající přednost životu v jeskyních a temných prostorách, ale žijící i mimo ně.

Nosková

(Juniorka)

Vyrovnala se Haně Mandlíkové,
a to je co říci,
kéž ji následuje v další kariéře snové.

Nosková, Linda (17. 11. 2004, Vsetín), česká tenistka. V juniorském tenise triumfovala na grandslamovém French Open 2021 po výhře nad ruskou tenistkou Erikou Andrejevovou (*2004); turnaj ovládla jako čtvrtá Češka a první od vítězství Hany Mandlíkové (*1962) v roce 1978. V následné červnové klasifikaci kombinovaného žebříčku ITF juniorek dosáhla svého maxima, když obsadila pátou příčku. V rámci okruhu ITF získala šest titulů ve dvouhře a jeden ve čtyřhře. Na žebříčku WTA byla ve dvouhře nejvýše klasifikována v únoru 2023 na 50. místě a ve čtyřhře v říjnu 2022 na 160. místě. Patří k nastupující generaci českých tenistek, které mohou zazářit na mezinárodním poli i mezi dospělými.

Novák

(Pokořitel)

Získal skalp Federera i Nadala –
pochybuji, že by to tenisová historie v potaz nevzala.

Novák, Jiří (22. 3. 1975, Zlín), český tenista a tenisový trenér. Vyhrál sedm turnajů na okruhu ATP ve dvouhře a osmnáct ve čtyřhře. Šest let byl nejlépe postaveným českým hráčem na žebříčku ATP, nejvýše 21. října 2002 na 5. místě. V roce 1999 zdolal v prvním kole Wimbledonu začínajícího Rogera Federera (*1981). K únoru 2015 byl jediným tenistou na světě, který porazil ve dvouhře Davisova poháru mladičkého Rafaela Nadala (*1986), když nad ním zvítězil v prvním kole Světové skupiny roku 2004 v Brně, kde Česká republika podlehla Španělsku 2:3.

Novotná

(Sapfó)

– přeji si upřímně mrtva být!
Odcházela, a žalostně vzdychajíc,

v slzách takto mi pravila:
„Ach, jak těžký to pro nás los!
Sapfó, opouštím tebe tak nerada!“
(Sapfó)

Tenis i lesby měla JN ráda…
V ženském tenise nebyla s takovou náklonností sama,
ve starém Řecku a konečně už i dnes taková láska nestrádá.

---

lesba (též *lesbičanka*, *lesbička*), žena, kterou sexuálně přitahují ženy a která se sama ztotožňuje s touto identitou a sexuální orientací. Termín byl odvozen z názvu řeckého ostrova Lesbu, kde koncem 7. a na počátku 6. století př. n. l. žila lyrická básnířka Sapfó, údajně homosexuálního, případně bisexuálního zaměření, opěvující v básních ženy; jako synonymum se užívá též termínu *sapfismus*, odvozeného ze jména Sapfy.

Novotná, Jana (2. 10. 1968, Brno – 19. 11. 2017, Omice), česká tenistka; jedna z nejlepších hráček tenisové historie. Na profesionálním okruhu WTA hrála v letech 1987–1999. Praktikovala styl servis-volej (zejména na rychlých površích), který byl během její kariéry mezi ženami vzácným jevem. Díky tomuto pojetí dosáhla četných úspěchů. Vyhrála Turnaj mistryň v New Yorku ve dvouhře (1995) i ve čtyřhře (1995, 1997). V ženské čtyřhře získala celkově dvanáct grandslamových titulů (vyhrála všechny čtyři grandslamy), ve smíšené čtyřhře pak dosáhla na čtyři grandslamy. Se spoluhráčkou Helenou Sukovou (1965) vytvořily ve čtyřhře v sezoně 1990 sérii čtyřiačtyřiceti zápasů bez porážky, což představuje třetí nejdelší takovou „šňůru“ v ženském tenise. Na turnajích WTA vyhrála 24 turnajů ve dvouhře, 76 ve čtyřhře a 4 ve smíšené čtyřhře. Celkem vyhrála 100 turnajů WTA, čímž je jednou ze sedmi tenistek historie, jež dosáhly sta a více titulů WTA. V roce 1994 získala s Petrem Kordou (1968) pro Českou republiku Hopmanův pohár. V roce 1998, krátce před skončením aktivní tenisové kariiéry, dosáhla slavného vítězství ve Wimbledonu (1993 a 1997 byla ve finále) a stala se tak nejstarší vítězkou premiérového grandslamového turnaje ve dvouhře otevřené éry, když na wimbledonský titul dosáhla ve 29 letech a 9 měsících věku. Nejvýše na žebříčku WTA pro dvouhru byla klasifikována v červenci 1997 na 2. místě; jediný zápas ji dělil od pozice ženské světové jedničky ve dvouhře, a to vítězné semifinále na US Open 1998 s Martinou Hingisovou (1980), které však prohrála. Na žebříčku WTA pro čtyřhru byla nejvýše hodnocena v srpnu 1990 na 1. místě. V letech 1989, 1990, 1991, 1996 a 1998 byla vyhlášena nejlepší deblistkou ženského okruhu WTA. Po skončení kariéry se věnovala trenérství a televiznímu komentátorství tenisových turnajů. Byla bezdětná, žila v Brně a sídlo měla v Highland Beach na Floridě. Udržovala partnerský vztah s bývalou polskou tenistkou Iwonou Kuczyńskou (1961). Zemřela na následky rakoviny vaječníku. Jana Novotná byla v roce 2005 uvedena do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Sapfó (konec 7. až začátek 6. století př. n. l.), řecká básnířka; příslušnice aiolské aristokracie na Lesbu a hlavní představitelka řecké lyrické poezie. Sapfiny, většinou ve zlomcích zachované písně jsou ženský osobní a odrážejí její niterné prožitky. Je tvůrkyní vášnivé poezie hlubokých prožitků, obsahujících jak polohy štěstí a milostného opojení, tak bolesti a zklamání; Sapfó „první naučila mluvit milující duši“. Její údajná bisexualita a milostné vztahy k Alkáiovi a Faónovi jsou zřejmě pozdější legendou.

Olmedo

(Kondor)

Ve znamení Berana se narodil,
v tenisu od něj zdědil útočný herní styl,
odpaly měl drtivé jako rány z děla,
utkáním dodával poetiku žánru zarzuela.

Na tenisovém nebi létal jak andský kondor…
Byl klasa – *El cóndor pasa…*
Kečujský matador…

Kečuové, původní indiánské populace v Jižní Americe (v celkovém počtu kolem 12 milionů) žijící v Peru, Bolívii, severním Chile, jihozápadním Ekvádoru, malá část též v jižní Kolumbii a v severozápadní Argentině.
kondor andský (*Vultur gryphus*), jihoamerický dravý pták; jeden z největších létajících suchozemských ptáků, bývá velký 100 až 130 cm, dosahuje váhy 7 až 15 kg, křídla mají rozpětí v průměru 3,2 m. Vyskytuje se po celých Andách, nejvíce na jejich východní straně. Stabilní jsou populace v Peru, Bolívii a na severu Argentiny a Chile. Žije až do nadmořské výšky 5 000 m, jeho hlavním biotopem jsou místa s otevřenými loukami a pastvinami. Lze jej spatřit také na okrajích pouštních oblastí, na mořském pobřeží v Chile a okolo bukových lesů v Patagonii. Je vynikající letec, umí využívat teplých stoupavých proudů v blízkosti skal a plachtit při obhlídce svého lovného území ve velkých výškách téměř bez vynaložení námahy. Kvůli svým obdivuhodným schopnostem se stal uctívanou bytostí předkolumbovských andských kultur a národním ptákem i součástí státních znaků čtyř jihoamerických zemí (Bolívie, Ekvádoru, Chile, Kolumbie). Vstoupil i do dnešní světové populární kultury, zejména díky zarzuele (hudebně-dramatické dílo, v němž se střídá mluvené slovo a zpěv) *El cóndor pasa* („Kondor letí, Až vzlétne kondor“) peruánského skladatele Daniela Alomía Roblese z roku 1913 založené na tradičních andských lidových písních – s dovětkem *If I Could* („Kdybych jen mohl“) odkazujícím k anglickému textu. Tu skladbu v roce 1970 ve svém albu *Bridge Over Troubled Water* („Most přes rozbouřené vody“) proslavili američtí skladatelé a zpěváci Paul Simon (autor anglického textu) a Art Garfunkel – https://www.youtube.com/watch?v=QqJvqMeaDtU Originální kečujský text odkazující na slavnou inckou minulost se však od anglického dosti liší (kečujská verze by možná byla bližší i Alejandrovi Olmedovi, když čas od času toužil po návratu do vlasti): „Ó, vznešený kondore, vezmi mě domů do And. Chci se vrátit do milovaného domova za svými bratry Inky. Po ničem víc netoužím, ó, kondore. Počkej na mě na hlavním náměstí v Cuzku, vydáme se spolu k Machu Picchu a Huayna Picchu.“
Olmedo, Alejandro „Alex“ (24. 3. 1936, Arequipa, Peru – 9. 12. 2020, Los Angeles, California, USA), peruánský tenista reprezentující Spojené státy americké. Vynikal razantními voleji a výbornou hrou na síti. Nejúspěšnějším obdobím jeho kariéry byl rok 1959, kdy se stal šampionem Australian Open a Wimbledonu; na US Open se probojoval do finále a dosáhl na druhé místo, které bylo také jeho nejvyšším umístěním ve světovém amatérském žebříčku. V roce 1958 se stal vítězem mužské čtyřhry (spolu s Američanem Hamem Richardsonem) na US Open a s týmem Spojených států vyhrál Davis Cup. Spojené státy americké tehdy reprezentoval, přestože neměl americké občanství; stalo se tak díky tomu, že v USA žil déle než pět let a Peru nemělo vlastní daviscupový tým. V roce 1987 byl Olmedo uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Ósakaová

(Rezervovaná)

Prý uzavřená, rezervovaná, plachá,
servis přes dvě stě kilometrů,
kdo říká, že míň, ten tlachá…

Ósakaová, Naomi (16. 10. 1997, Ósaka, Japonsko), japonská tenistka multietnického původu (matka Japonka, otec Haiťan). V roce 2019 byla dvě období světovou jedničkou, když na čele žebříčku strávila pětadvacet týdnů. Historicky se stala první jedničkou z Asie bez rozdílu pohlaví a celkově dvacátou šestou od zavedení klasifikace v roce 1975. Poprvé na sebe upozornila v šestnácti letech, když při debutu v hlavní soutěži WTA na Bank of the West Classic 2014 porazila australskou tenistku Samanthu Stosurovou (*1984), bývalou šampionku US Open. O dva roky později se probojovala do premiérového finále na Toray Pan Pacific Open 2016. Zásadní průlom nastal v roce 2018: ve dvaceti letech nejdříve ovládla březnový Indian Wells Masters 2018 a na zářijovém US Open 2018 vyhrála grandslamovou dvouhru jako první japonský tenista v historii. Následně poprvé pronikla do elitní světové desítky. Druhý grandslam vybojovala na Australian Open 2019, když ve finále zdolala Petru Kvitovou (*1990). První dvě grandslamové trofeje v řadě naposledy před ní získala americká tenistka Jennifer Capriatiová (*1976) v roce 2001. Po titulu se stala první asijskou světovou jedničkou ve dvouhře a v jedenadvaceti letech nejmladší jedničkou od triumfu dánské tenistky Caroline Wozniacké (*1990) z října 2010. Třetí major ovládla po koronavirové pauze na US Open 2020 a jako třetí tenista otevřené éry vyhrála i čtvrté kariérní finále majoru na Australian Open 2021. V květnu 2021 získala cenu *Laureus* pro nejlepší sportovkyni světa za výkony v předchozím roce. V roce 2020 se podle časopisu *Forbes* stala nejvíce vydělávající světovou sportovkyní. Na zahajovacím ceremoniálu Letních olympijských her 2020 v Tokiu zažehla olympijský oheň; stala se tak prvním zástupcem tenisu s tímto posláním. Přes tyto úspěchy zůstává plachou, uzavřenou a rezervovanou osobností.

Osborneová-du Pontová

(Mistra)

Margaret Osborneová-du Pontová dovedla s přehledem
na kurtu tvrdě hrát,
dočkala se met nejvyšších, o těch se může leckterému tenistovi
jenom zdát.
Dožila se požehnaného věku čtyřiadevadesáti let a to jí může naše
generace jen tiše závidět.

Osborneová-du Pontová, Margaret (4. 3. 1918, Joseph, Oregon, USA – 24. 10. 2012, El Paso, Texas, USA), americká tenistka působící před otevřenou érou. Vynikala útočnou hrou podpořenou tvrdým servisem a výbornými voleji. Celkově získala v singlu, deblu a mixu sedmatřicet grandslamových titulů. Na US Championships získala pětadvacet titulů, což je rekord doby před otevřenou érou. Ve čtyřhře vytvořila s Američankou Louise Broughovou Clappovou (1923–2014) pár, který bývá hodnocen jako jeden z nejlepších v historii ženského tenisu: pětkrát vyhrály Wimbledon, dvanáctkrát Forest Hills a třikrát French Championships. V roce 1947 se provdala za amerického podnikatele a bankéře Williama duPonta, Jr. (1896–1965) a přerušila sportovní kariéru kvůli narození syna. Stala se jednou z mála tenistek, které získaly vítězství na grandslamu i po mateřství. První titul ve dvouhře získala v roce 1941 ve Forest Hills, poslední o dvaadvacet let později na Wimbledonu 1962. V roce 1967 byla uvedena do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Osuna

(Quetzalcóatl)

Vstoupil do Mezinárodní tenisové síně slávy jako dosud jediný
z Mexičanů,
snad potomek Aztéků, vždyť se narodil v jejich hlavním městě
Tenochtitlánu.
Možná byl i pozemské vtělení některého z aztéckých kulturních
hrdinů či bohů,
za nimiž se Rafael odebral ještě před Kristovými lety a dlí
v nebi u svých druhů.

Aztékové (nebo také *Mexikové* či *Tenochkové*), etnikum v Mexiku (asi 1 milion osob) patřící k juto-aztécké jazykové rodině, dnes většinou mluví i španělsky. Jejich předkové představovali významné předkolumbovské etnikum.
Osuna, Rafael (15. 9. 1938, Ciudad de México, Mexiko – 4. 6. 1969, Monterrey, Mexiko), mexický tenista. V roce 1963 zvítězil na US Open; tento turnaj vyhrál rok předtím ve čtyřhře, dvakrát vyhrál ve čtyřhře i na wimbledonské trávě (1960, 1963). Úspěchů ve čtyřhře dosahoval spolu se svým krajanem Antoniem Palafoxem (1936), s výjimkou Wimbledonu 1960, kde triumfoval po boku Američana Dennise Ralstona (1942). Vyhrál rovněž čtyřhru na Letních olympijských hrách v Mexiku (1968), avšak tam byl tenis ještě jen „ukázkovým sportem“. V roce 1969 tragicky zahynul spolu s osmasedmdesáti dalšími lidmi při pádu letounu společnosti Mexicana v horské oblasti u mexického města Monterrey. V roce 1979 byl uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy jako první a dosud jediný Mexičan.
Tenochtitlán, hlavní město aztécké říše, nacházelo se ve středním Mexiku na území dnešního hlavního města Ciudad de México. Bylo založeno kolem roku 1325 u jezera Texcoco jako ostrovní město protkané sítí kanálů a v době rozkvětu mělo až 100 000 obyvatel. Byly zde kamenné paláce, chrámy a pyramidy (Templo Mayor, výška 60 m, místo lidských obětí), které však byly spolu s městem zničeny v roce 1521 Hernánem Cortésem (1485–1547).

Paes

(Leandros)

Leander Paes je pro Indy tenisový héros,
nezdolný a vytrvalý, málem jak antický Leandros,
na rozdíl od monogamního Leandra však střídá partnerky –
epyllion by nestačil, stovky hexametrů musel by přidat Músaios.

Paes, Leander Adrian (17. 6. 1973, Kalkata, Indie), indický tenista; jeden z nejlepších deblových hráčů na okruhu ATP. Během své kariéry vyhrál na ATP World Tour jeden turnaj ve dvouhře a čtyřicet devět turnajů ve čtyřhře. V roce 2012 získal s Radkem Štěpánkem titul na Australian Open (porazili slavná deblová dvojčata Boba a Mika Bryanovy), a zkompletoval tak svoji grandslamovou sbírku titulů v mužské čtyřhře; v následujícím roce s Radkem Štěpánkem ovládli i US Open. Ve smíšené čtyřhře byly jeho partnerkami Cara Blacková, Martina Hingisová, Martina Navrátilová, Lisa Raymondová nebo Jelena Vesninová. S Martinou Navrátilovou zvítězil na Australian Open (2003) a ve Wimbledonu (2003). V roce 1999 byl Paes ve čtyřhře světovou jedničkou.
héros (z řeckého *hérós*, „silák, udatný bojovník, bohatýr"), 1. v řeckém náboženství a v mytologii se tak označovali význační zemřelí, kteří podle tehdejší víry mohli zasahovat do života lidí v místě, kde byli pohřbeni, tedy lokální patroni. Héroové představují nejstarší historické postavy (zakladatele rodů), o nichž se dozvídáme prostřednictvím mýtu. Pro svůj význam byli pokládáni také za potomky bohů se smrtelnými ženami; Héraklés, Théseus a jiní; 2. hrdina, bohatýr.
Músaios (2. polovina 5. století n. l.), řecký básník; autor romantického epyllia (malého eposu) *Ta kath Héró kaj Leandron* (Příběh Héry a Leandra). V 343 hexametrech líčí legendu o lásce mladého Leandra z Abýdu na maloasijském břehu Helléspontu a Héry, Afrodítiny kněžky v Séstu na evropském břehu dardanelské úžiny (její šířka kolísá mezi 1,2 až 6 km). Leandros každou noc plaval za svou milou přes tuto širokou úžinu. Jednou bouře zhasila světlo, jímž mu Héró dávala znamení, a Leandros utonul. Héró ze zoufalství skočila z věže a zabila se. Músaiovo epyllion, jakýsi předobraz Romea a Julie, vyniká svým působivým zpracováním nad soudobou produkcí podobných témat; mělo velký vliv nejen na současníky (za římského císařství obě města razila mince s obrazy milenců), ale i na pozdější evropskou literaturu, výtvarné a hudební umění. Baladu na Héru a Leandra složil německý básník Friedrich Schiller v roce 1801. Anglický básník lord Byron se o pověsti zmiňuje v eposu *The Bride of Abydos* (Nevěsta z Abýdu, 1813) a sám si ověřil realitu Leandrova plaveckého výkonu v květnu roku 1810 – dardanelskou úžinu přeplaval za 70 minut. Rakouský spisovatel a dramatik Franz Grillparzer v roce 1831 napsal divadelní hru *Des Meeres und der Liebe Wellen* (Moře a láska). Z hudebních skladatelů se tohoto tématu ujali například John Wilbye (1574–1638) nebo Georg Friedrich Händel (1685–1759). Mezi výtvarnými díly vyniká šestice gobelínů s vetkaným vývojem milostného příběhu, která se nachází na radnici v Bratislavě; byla vytvořena v 17. století v Anglii.

Perry

(Obojživelník)

Frederick John „Fred“ Perry nesnášel zahálku,
proto měnával tenisovou raketu za tabletennisovou pálku.
U obou vynikal – s důrazem na sportovní morálku.

Perry, Frederick John „Fred“ (18. 5. 1909, Stockport, Anglie – 2. 2. 1995, Melbourne, Austrálie), anglický tenista a stolní tenista; jeden z nejlepších hráčů tenisové i stolně-tenisové historie. Perry dominoval v obou sportovních disciplínách: ve stolním tenisu zejména v letech 1928–1929, tenisovým hráčem číslo jedna byl pět let, z toho čtyřikrát po sobě (1934–1938). Celkově získal osm grandslamových titulů. Stal se prvním tenistou v historii, který vyhrál všechny čtyři grandslamové turnaje; do roku 2013, kdy Wimbledon ovládl Andy Murray (1987), byl Perry posledním Britem, který zvítězil v tomto turnaji. Po ukončení aktivní kariéry založil úspěšnou firmu vyrábějící špičkové věci (se značkou „Fred Perry“) nejen pro hráče tenisu. Perry byl uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy (1975) a do Síně slávy evropského stolního tenisu (2016). Ve Velké Británii je považován za jednoho z největších sportovců; jeho bronzová plastika v životní velikosti z roku 1984 (ve forhendovém postavení) od slavného britského sochaře Davida Wynnea (1926–2014) zdobí All England Lawn Tennis and Croquet Club ve Wimbledonu.

Pcheng Šuaj

(Maršálka)

Vzhledem k osobnímu jménu Šuaj je snadné pronést premisu:
„Není divu, že jako první Číňan/Číňanka
stanula na čele světové klasifikace v historii tenisu.“

Pcheng Šuaj (čínsky tradičně 彭帥, zjednodušeně 彭帅, v pchin-jinu *Péng Shuài*, 8. 1. 1986, Siang-tchan, Chu-nan, Čínská lidová republika), čínská tenistka; *Pcheng* je příjmení, *Šuaj* osobní jméno, které může znamenat „vůdce, velitel“, v armádní terminologii i „maršál“. Praktikuje houževnatý tenis s forhendovými i bekhendovými údery hranými obouruč a minimální rotací míče. Stala se prvním čínským hráčem na čele světové klasifikace v historii tenisu – mezi 9. červnem až 7. červencem 2014 vedla žebříček ženské čtyřhry s tchajwanskou spoluhráčkou Sie Su-wej (1986). Ve své dosavadní kariéře na okruhu WTA Tour vyhrála jeden turnaj ve dvouhře a jedenadvacet ve čtyřhře. K tomu přidala jedno singlové vítězství v sérii WTA 125 K. Ze všech šesti singlových finále odešla jako poražená finalistka. V rámci okruhu ITF získala devět titulů ve dvouhře a tři ve čtyřhře. Na žebříčku WTA byla ve dvouhře nejvýše klasifikována v srpnu 2011 na 14. místě a ve čtyřhře pak v únoru 2014 na 1. místě. Na nejvyšší grandslamové úrovni vyhrála po boku Sie Su-wej ženskou čtyřhru ve Wimbledonu 2013. V závěru sezony pak triumfovala se stejnou spoluhráčkou na istanbulském Turnaji mistryň 2013. Obě pak ovládly antukové French Open 2014. Ve své kariéře porazila několik hráček, které v určitém období figurovaly na čele světové klasifikace.

premisa (z latinského *praemissum*, „předeslané“), složka úsudku, z níž se vyvozuje závěr.

Pietrangeli

(„Nicky“)

Založil totalitní stát, na velikost a slávu starého Říma chtěl navázat, Foro Mussolini mělo jeho touhu v mramoru zhmotnit a navěky symbolizovat.

Diktátor neuspěl, naštěstí!
Foro Italico se pyšní jménem tenisty s vynikající sportovní a morální pověstí.

Foro Italico (dříve *Foro Mussolini*), monumentální sportovní komplex v Římě vzniklý v letech 1928–1938; jeho architektura byla inspirována velkolepými fory římských měst císařské doby. Komplex, vyzdobený sochami sportovců z carrarského mramoru, byl vybudován z popudu italského diktátora Benita Mussoliniho (1883–1945) jako centrum určené zejména pro rozvoj tělesné kultury mládežnické organizace fašistické strany Opera Nazionale Balilla a k organizování monstrózních sportovních, kulturních a politických akcí. Po druhé světové válce byl přejmenován na *Foro Italico* a v několika etapách byl rekonstruován a přestavován. Slouží k pořádání významných sportovních událostí (Letní olympijské hry 1960, mistrovství světa ve fotbale 1990 apod.). Jeho součástí je také „mramorový tenisový amfiteátr“ (pokřtěný jménem Nicoly Pietrangeliho) pro 10 500 diváků, kde se konají turnaje elitní série Masters.

forum (z latinského *forum*, „soud; náměstí, dvůr; tržiště, trh“), náměstí v městech římské říše; mělo pravidelný čtvercový nebo obdélníkový půdorys, popřípadě s podloubím kolem dokola pro ochranu před deštěm a sluncem, a bylo zpravidla obklopené významnými budovami a sochami. Sloužilo jako veřejné místo, kde bylo možné jednat a hlásat své názory (tribuna veřejného mínění). Centrem hlavního města říše Říma bylo *Forum Romanum* rozkládající se mezi Kapitolem a Palatinem.

Pietrangeli, Nicola „Nicky“ (11. 9. 1933, Tunis, Tunisko), italský tenista a tenisový trenér. Je považován za nejlepšího evropského hráče na antuce druhé poloviny padesátých let 20. století. Svou hru založil zejména na tvrdých a přesně umísťovaných úderech od základní čáry. Absolvoval čtyři singlová finále na grandslamu, všechny na French Championship (v letech 1959 a 1960 získal titul, ve zbylých dvou v letech 1961 a 1964 byl poražen). Na Roland Garros získal v roce 1959 také titul s krajanem Orlandem Sirolou (1928–1995) v mužské čtyřhře a roku 1958 spolu s Britkou Shirley Bloomerovou (1934) zvítězil ve smíšené čtyřhře. Ve Wimbledonu se nejdále probojoval v roce 1960 do semifinále, kde podlehl Australanu Rodu Laverovi (1938) v pěti setech. V letech 1957 a 1961 získal tituly na mezinárodním mistrovství Itálie, v letech 1961, 1967 a 1968 triumfoval na antukovém turnaji Monte Carlo Open. Nejvýše ve dvouhře byl klasifikován v roce 1959 na 3. místě. V období 1954–1972 reprezentoval Itálii v Davisově poháru, kde je také držitelem několika historických rekordů celé soutěže: nejvíce odehraných zápasů (164), nejvíce celkových výher (120) a nejvíce vítězství ve dvouhře (78). Po skončení aktivní kariéry se stal nehrajícím kapitánem národního daviscupového mužstva, které dovedl k zisku prvního titulu v soutěži v roce 1976. V den 73. narozenin byl tenisový stadion na Rome Masters v římském Foro Italico pojmenován jeho jménem. V roce 1986 byl Nicola Pietrangeli uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Plíšková

(Jednička)

Asi přišla na svět o pár sekund dřív než dvojče Kristýna,
jinak by zřejmě byla jedničkou sestra, a nikoli ona.

Lepší varianta?:

Pro Plíškovic dvojčata byl šťastný první jarní den,
možná tím, že se v něm narodila,
splnil se jejich tenisový sen.
Kristýna přišla na svět o pár sekund později než Karolína,
proto jí asi v světovém tenise padly jen menší úspěchy do klína…

Plíšková, Karolína (úředním příjmením *Hrdličková*, 21. 3. 1992, Louny), česká tenistka; mezi červencem až zářím 2017 světová jednička ve dvouhře žen, jakožto první taková hráčka z České republiky a historicky dvacátá třetí od zavedení klasifikace v roce 1975. Na nejvyšší grandslamové úrovni hrála finále dvouhry na US Open 2016 a ve Wimbledonu 2021, kde jako třetí Češka po Haně Mandlíkové (*1962) a Janě Novotné (1968–2017) zkompletovala účasti v semifinále všech čtyř majorů. V rámci okruhu ITF získala deset titulů ve dvouhře a šest ve čtyřhře, na okruhu WTA Tour vyhrála šestnáct turnajů ve dvouhře a pět jich získala ve čtyřhře. Většinu deblových titulů vybojovala se svým dvojčetem Kristýnou Plíškovou, která je také profesionální tenistkou. Na žebříčku WTA byla ve dvouhře nejvýše klasifikována v červenci 2017 na 1. místě a ve čtyřhře pak v říjnu 2016 na 11. místě. V českém fedcupovém týmu debutovala v roce 2015 v utkání světové skupiny proti Kanadě a podílela se na postupu do semifinále. Ve finále Fed Cupu 2015 byla členkou týmu, který ve finále porazil Rusko. Druhou trofej přidala v roce 2016 po finálovém vítězství nad Francií, když celou sezonu plnila roli jedničky týmu, třetí fedcupový titul získala v roce 2018, když odehrála semifinále proti Německu. V roce 2017 vyhrála českou tenisovou anketu Zlatý kanár a obsadila třetí místo v anketě Sportovec roku, čímž vylepšila svoji pátou příčku z roku 2016.

Qiang

(Wang)

Kdybych byl Po Ťü-im, slavným básníkem dynastie Tchang,
šeptal bych každičkou noc Čchang-jü-ke
jedině černovlasé krásce Wang Qiang.

V Bráně nebeského klidu – na Tchien-an-men
v podvečer hráli bychom singl o fanty každý den.

Čchang-jü-ke (長慾歌), čínský název „nekonečné“ milostné poemy *Píseň o věčné touze*, kterou ve stylu Po Ťü-iho *Čchang-chen ke* (Píseň o věčném žalu) skládá Jaroslav Malina pro tenistku Wang Qiang; začíná verši: „Qiang jsi moje wang a já tvůj věrný vazal, / jenž se polyglotovi Janu Filipskému uvázal, / jako Šahrazád v *Tisíci a jedné noci*, leč v opačném gardu, / navyprávět ti po nocích milostných příběhů třeba miliardu.“

Po Ťü-i (772–846), čínský básník; patří k slavným básníkům dynastie Tchang (618–907). Pocházel z rodiny s literátským zázemím a byl vzdělán a vychován v duchu konfuciánské tradice, ke konci života se však přiklonil k buddhismu. Důraz kladl zejména na etické poslání básně. Za svého působení u císařského dvora psal hlavně sociálně laděné básně, soustředěné na strádání a těžký úděl prostých lidí. Po sesazení a neúspěchu v úřednické kariéře se stáhl k tématům osobní lyriky a epickým básním na motivy historických milostných příběhů. K nim patří i skladba *Čchang-chen* ke (Píseň o věčném žalu), zachycující příběh lásky tchangského císaře Süan-cunga a krásné Jang Kuej-fej.

wang (čínsky), král, královna; panovník v raném starověku Číny, jemuž byli podřízeni údělní vládcové.

Wang Qiang (*Wang Čchiang*, 14. 1. 1992, Tchien-ťin, Čínská lidová republika), čínská tenistka. Ve své dosavadní kariéře na okruhu WTA Tour vyhrála dva singlové turnaje a jeden singlový triumf v sérii WTA 125. V rámci okruhu ITF získala třináct titulů ve dvouhře a jeden ve čtyřhře. Na tzv. malém Turnaji mistryň WTA Elite Trophy 2018 v čínské Čchu-chaji skončila druhá v základní azalkové skupině, v níž zdolala Američanku Madison Keysovou (1995) a podlehla Rusce Darje Kasatkinové (1997). Vzhledem k odstoupení první Keysové pro zranění kolena ji nahradila v semifinále, kde deklasovala Španělku Garbiñe Muguruzaovou (1993). Ve finálovém duelu však podlehla australské tenistce Ashleigh Bartyové (1996), která byla od 24. června 2019 světovou jedničkou. Na žebříčku WTA byla ve dvouhře nejvýše klasifikována v dubnu 2019 na 16. místě a ve čtyřhře v červenci 2018 na 118. místě. Wang Qiang patří na okruhu WTA k nejpůvabnějším tenistkám.

Qureshi

(Kolektivista)

Qureshi Aisam
nebyl na tenis nikdy sám.
Smíšené čtyřhry hrával dokonce i s dívkou z Česka,
kdyby si byl vybral třeba Serenu nebo Venus W., kde by byl už dneska!

Qureshi, Aisam-ul-Haq (urdsky اعصام الحق قریشی; 17. 3. 1980, Láhaur, Paňdžáb, Pákistán), pákistánský tenista. Je jediným pákistánským tenistou, který pronikl do světové špičky ve dvouhře (v singlu se dostal v žebříčku ATP na 125. místo), a dokonce hrál grandslamové finále ve smíšené čtyřhře s českou tenistkou Květou Peschkeovou (1975) a v mužské čtyřhře s indickým tenistou Rohanem Bopannou (1980). Jako „pákistánská jednička“ byl i vůdčí postavou pákistánského daviscupového týmu.

Raducanuová

(Kvalifikantka)

Může kvalifikantka získat na US Open trofej nejvyšší ceny?
Výjimečně, musí se protnout čínské a rumunské geny.

Raducanuová, Emma (13. 11. 2002, Toronto, Kanada), britská tenistka multietnického původu (matka Číňanka, otec Rumun). Na US Open 2021 se stala prvním tenistou historie, který vyhrál grandslamovou dvouhru z pozice kvalifikanta, a prvním, jenž triumfoval již při druhé účasti na turnajích velké čtyřky. Na okruhu WTA Tour vyhrála jeden singlový turnaj, v rámci okruhu ITF získala tři singlové tituly. Na žebříčku WTA byla ve dvouhře nejvýše klasifikována v červenci 2022 na 10. místě.

Renshaw

(Hybatel)

Próton kinún ↔ První pohybující →
U Aristotela nutná příčina spjatá s pohybem,
ve scholastice ztotožněna s Bohem,
v tenise s Williamem Renshawem.

---

próton kinún (z řečtiny *próton kinún*, „první pohybující“), první pohybující, u Aristotela nutná příčina veškerého pohybu, ve scholastice ztotožněna s Bohem.
Renshaw, William (3. 1. 1861, Leamington, Warwickshire, Anglie – 12. 8. 1904, Swanage, Dorset, Anglie), anglický tenista; první z velkých postav tenisové historie. V letech 1881–1886 a 1889 sedmkrát vyhrál Wimbledon ve dvouhře. Sedm titulů byl rekordní počet až do roku 2017, kdy získal osmý titul Roger Federer. Renshaw však zůstává jediným, kterému se podařilo získat šest trofejí v řadě, přestože se amatérská etapa tenisu považuje za méně náročnou než současná profesionální. Výhodou vítězů v letech 1878–1921 byla existence systému turnaje tzv. *All Comers' Singles*, který obhájci titulu zajišťoval přímou účast ve finále následujícího ročníku proti vyzyvateli. S pěti vítězstvími v řadě za ním zaostávají Björn Borg a Roger Federer, kteří však museli odehrát všechna kola turnaje. William Renshaw získal dalších pět wimbledonských titulů ve čtyřhře (spolu se svým dvojčetem Ernestem Renshawem, 1861–1899). Praktikoval silový a technicky náročný tenis a spolu s bratrem Ernestem vnesli do hry celodvorcový pohyb a jako první rozšířili voleje a smeče. Oba podpořili oblibu tenisu ve společnosti a stali se hybateli v přeměně vnímání tenisu jako společenské zábavy ve skutečný závodní sport. Jejich éra bývá označována také jako *Renshaw Rush*. V roce 1983 byl William Renshaw posmrtně uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Rosenbaumová

(Charitka)

Naše první tenistka –
hrála s grácií a chovala se jako Charitka.

I v tenisovém sportu se Hedwiga plně osvědčila,
když svou hruď bronzovou olympijskou medailí ověnčila.

---

grácie (z latinského *grātia*, „půvab, milost; dík“), 1. (knižně) přirozená krása působící příjemným, až okouzlujícím dojmem, půvab, půvabnost, elegance; 2. (expresivně) půvabná dívka, žena.

Charitky (latinsky *Grātiae*, „Grácie, bohyně krásy a půvabu, počtem tři“), v řecké mytologii dcery vládce bohů Dia a Ókeanovny Eurynomy (podle jiných pověstí prý byl jejich otcem bůh slunce Hélios nebo bůh vína Dionýsos) – bohyně půvabu a krásy, průvodkyně bohyně krásy a smyslné lásky Afrodíty (latinsky *Venus*, „Venuše“). Podle tradice byly tři: Aglaia (Skvějící se), Eufrosyné (Utěšující srdce) a Thaleia (Kvetoucí). Jejich počet symbolizuje trojí podobu dobrodiní, které se má: „dát“, „přijmout“ a „vrátit“.

Rosenbaumová, Hedwiga (rodným jménem *Hedwig Austerlitzová*, též *Hedwig Raabeová*, 2. 7. 1864, Praha – 31. 7. 1939, Praha), česká tenistka a olympionička; pocházela (podobně jako Franz Kafka) z pražské židovské rodiny hovořící německy. Na Letních olympijských hrách v roce 1900 v Paříži získala bronzovou medaili v ženské dvouhře a ve smíšené čtyřhře (s britským tenistou Archibaldem Wardenem, 1869–1943). Za první světové války se věnovala charitativní činnosti.

Rosewall

(„Ken“)

Ken Rosewall, byť fešák, není žádný panák z umělé hmoty,
vždyť na tenisových kurtech prošoupal nejedny sportovní boty.

V Austrálii ho za živoucí národní poklad považují,
takže bumerang, koala či klokan jeho proslulost jen stěží vyvažují.

Carson, Kenneth Sean „Ken“, šarmantní přítel světově nejznámější a nejprodávanější panenky Barbie (poprvé stanul po jejím boku v roce 1961). V roce 2018 přišel výrobce (společnost Mattel, Inc.) s novou řadou panenek Barbie, které představují sedmnáct slavných žen současnosti i minulosti (mexickou malířku Fridu Kahlo, italskou fotbalistku Saru Gamaovou, matematičku Katherine Johnsonovou, španělskou módní návrhářku Vicky Martínovou, britskou černošskou boxerku Nicolu Adamsovou nebo olympijskou vítězku ve snowboardu Chloe Kimovou). Mezi těmito ženami chybí tenistka; která to bude – Martina Navrátilová, Serena Williamsová nebo Billie Jean Kingová? O Kenovi jako tenistovi máme ovšem jasno – nemůže jím být nikdo jiný než Ken Rosewall.

Rosewall, Kenneth Robert „Ken“ (2. 11. 1934, Sydney, Austrálie), australský tenista; jeden z nejlepších hráčů tenisové historie. Více než dvacet let se udržel v absolutní světové tenisové špičce – nejprve jako amatér v letech 1950–1957 (již v patnácti letech postoupil do semifinále mezinárodního turnaje v kategorii mužů), později (1957–1968) jako profesionál, a tedy mimo jiné bez možnosti účasti na grandslamových turnajích. Na počátku otevřené éry bylo Rosewallovi již čtyřiatřicet, přesto ještě čtyřikrát získal grandslamový titul ve dvouhře: French Open (1968), Australian Open (1970), US Open (1971), US Open (1972). Na kurtu i mimo něj byl vyhlášeným gentlemanem a elegánem, idolem ženských srdcí. V roce 1980 byl uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy; je uctíván jako *Australian National Living Treasure* (Australský národní žijící poklad).

Rosol

(Pokořitel)

Pokořit Nadala není stará vesta,
stěží to dokáže snad jen jeden ze sta.

Rosol, Lukáš (24. 7. 1985, Brno), český tenista. Na okruhu ATP World Tour získal dva tituly ve dvouhře a tři ve čtyřhře, na challengerech ATP a okruhu ITF získal třináct titulů ve dvouhře a jedenadvacet ve čtyřhře. V letech 2012 a 2013 se podílel na zisku Davisova poháru. V únoru 2013 odehrál nejdelší zápas tenisové čtyřhry na okruhu ATP, když se spoluhráčem Tomášem Berdychem (*1985) porazili švýcarské hráče Stanislase Wawrinku (*1985) a Marca Chiudinelliho (*1981) v prvním kole Světové skupiny Davisova poháru po sedmi hodinách a dvou minutách. Další historický zápis do tenisové historie Rosol učinil ve druhém kole Wimbledonu, kdy jako stý hráč žebříčku ATP překvapivě zdolal světovou dvojku a dvojnásobného vítěze turnaje Španěla Rafaela Nadala (*1986). Na žebříčku ATP byl Rosol ve dvouhře nejvýše klasifikován v září 2014 na 26. místě a ve čtyřhře pak v říjnu téhož roku na 37. pozici.

Sabalenková

(Triglavka)

Tři, nikoli však jednou ranou,
většinou tvrdě útočí,
nerozptyluje se obranou.

Sabalenková, Aryna (5. 5. 1998, Minsk, Bělorusko), běloruská tenistka. Na grandslamu zvítězila ve dvouhře Australian Open 2023 a s belgickou tenistkou Elise Mertensovou (*1995) ovládla čtyřhry na US Open 2019 a Australian Open 2021. Ve finále Turnaje mistryň 2022 podlehla francouzské tenistce Caroline Garciaové (*1993). V roce 2021 byla světovou jedničkou ve čtyřhře, kterou se stala jako čtyřicátá čtvrtá od zavedení klasifikace v roce 1984 a druhá Běloruska po Nataše Zverevové (*1971). Na okruhu WTA Tour vyhrála dvanáct turnajů ve dvouhře a šest ve čtyřhře včetně Sunshine double 2019. Po jedné singlové i deblové trofeji vybojovala na turnajích série WTA 125. Na okruhu ITF získala pět titulů ve dvouhře a jeden ve čtyřhře. Na žebříčku WTA byla ve dvouhře nejvýše klasifikována v srpnu 2021 na 2. místě (pozici si drží i zkraje roku 2023) a ve čtyřhře v únoru téhož roku na 1. místě. Během kariéry třikrát porazila úřadující světovou jedničku: dvakrát australskou tenistku Ashleigh Bartyovou (*1996) na Wuhan Open 2019 a Madrid Open 2021, dále polskou tenistku Igu Świątekovou (*2001) na Turnaji mistryň 2022, kde se po sestrách Williamsových stala třetí hráčkou ve 21. století, která na jediném turnaji zdolala všechny členky první světové trojky.

Sabatini

(Okouzlující)

Tvářička hezká, lepá postava,
do tenisového míčku ale umí „řezat“ hlava nehlava.
GS taky propaguje parfém, který milují hlavně ženy,
neb není nevhodnými parabeny zatížený.
I samotný geniální Grenouille
rád by na ní tu recepturu vyloudil.

Grenouille, Jean-Baptiste, hlavní postava světoznámého hororu *Das Parfum* (1985, česky *Parfém: Příběh vraha*) německého spisovatele a scenáristy Patricka Süskinda (narozen 1949) a filmu *Das Parfum – Die Geschichte eines Mörders*, který v roce 2006 podle Süskindova románu natočil německý režisér Tom Tykwer. Příběh je zasazen do Francie 18. století, kdy mělo voňavkářství „zlaté dno“. Jean-Baptiste Grenouille už jako novorozenec geniálně vnímal okolní svět skrze vůně a pachy. Čichové vjemy se mu staly vášní, zkoumal jejich účinky, analyzoval je a nakonec vytvářel skvělé parfémy. Jeho posedlost po vytvoření dokonalé substance ho však natolik pohltila, že se při získávání jednotlivých složek nezalekl ani série vražd…

paraben, konzervační látka svým účinkem podobná kyselině benzoové.

Sabatini, Gabriela (16. 5. 1970, Buenos Aires, Argentina), argentinská tenistka italského původu. Koncem osmdesátých a počátkem devadesátých let 20. století patřila mezi přední hráčky. Mezi její největší úspěchy patří vítězství ve dvouhře na US Open (1990), vítězství ve wimbledonské ženské čtyřhře (1988) a stříbrná medaile z dvouhry na Letních olympijských hrách (1988). V roce 2006 byla uvedena do Mezinárodní tenisové síně slávy. Gabriela Sabatini patřila mezi nejpůvabnější tenistky; propůjčila své jméno známé značce parfémů.

Sampras

(Nemesis)

Jeho oslavně jásavá autobiografie
vyzněla by nejspíš jako pochmurná elegie,
kdyby se věnovala pouze pařížské antuce –
na French Open totiž Sampras neměl šance.

Urazil snad něčím tenisovou Nemesis –
nevhodným slovem, nebo dokonce vis-à-vis!?

---

elegie (z řeckého *elegeía* a to od *élegos*, „žalozpěv“), dílo tklivého, truchlivého rázu, žalozpěv; podobu skladeb naplněných smutkem či nostalgií dostávají elegie až ve starořímské poezii, do té doby nebyla jejich náplň vyhraněná. Elegie se uplatňují v literatuře a hudbě, a to v různých dobách a různých zemích.
Nemesis, 1. řecká bohyně spravedlivé odplaty udílející lidem podle zásluhy štěstí nebo neštěstí a trestající zločin a zpupnost; 2. nevěrná milenka římského básníka Albia Tibulla (kolem 54–19. př. n. l.), mimo jiné autora deseti elegií, z nichž pět vyjadřuje jeho lásku k ženě.
Sampras, Pete (12. 8. 1971, Potomac, Maryland, USA), americký tenista; jeden z nejlepších hráčů tenisové historie. Mezi jeho nejsilnější stránky patřil servis, forhend a voleje. V letech 1993–2000 opakovaně ovládl první místo mezinárodního žebříčku ATP, v celkovém součtu šlo o 286 týdnů, což ho řadí na třetí místo za švýcarského tenistu Rogera Federera (302 týdnů) a srbského tenistu Novaka Djokoviće, který se v roce 2023 blíží 400 týdnům. Mezi nejčastější Samprasovy soupeře patřil jeho krajan Andre Agassi. Celkem se s ním utkal ve 34 zápasech, přičemž bilance vyznívá lépe pro Samprase v poměru 20 výher a 14 proher. Sampras vyhrál celkem 64 turnajů ATP ve dvouhře, z toho 14 grandslamových (sedmkrát triumfoval ve Wimbledonu); na antuce získal pouze tři tituly (na antukovém grandslamu French Open nikdy neuspěl), neboť jeho útočnému pojetí vyhovovaly spíše rychlejší povrchy. V roce 2007 byl uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy. Jeho úspěšnou kariéru zachycuje autobiografie *Pete Sampras: The Autobiography – A Champion’s Mind* (2009)
vis-à-vis (z francouzštiny), tváří tvář; z očí do očí; naproti.

Santana

(Antukář)

Vyhlášený antukář,
trávu považoval za dobrou leda pro krávu.
Nakonec však i jemu zachutnala –
wimbledonská dokonce šampionskou korunu přidala.

Santana, Manuel (10. 5. 1938, Madrid, Španělsko – 11. 12. 2021, Marbella, Španělsko), španělský tenista; jeden z nejlepších hráčů tenisové historie. Pocházel z chudé rodiny, na živobytí si přivydělával jako sběrač míčků. V roce 1956 začal hrát vrcholově v tenisovém oddíle Realu Madrid, v roce 1958 se poprvé zúčastnil Wimbledonu, byl však vyřazen v prvním kole. V témže roce ale získal na turnaji v Madridu svůj první titul. Vyhrál French Open v roce 1961, v dalších dvou letech hrál semifinále a v roce 1964 vyhrál znovu. V roce 1963 také vyhrál čtyřhru, jeho spoluhráčem byl Australan Roy Emerson (1936). Zvítězil rovněž na US Open 1965 (jako první Evropan od roku 1936). Byl vyhlášený antukář, je mu připisován výrok, že „tráva je pro krávy“, přesto dokázal v roce 1966 vyhrát ve Wimbledonu. Španělský daviscupový tým přivedl dvakrát do finále Davisova poháru (1965 a 1967; v obou případech prohrál s Austrálií 1:4). Santana je dosud španělským rekordmanem s 92 vyhranými daviscupovými zápasy. Kariéru ukončil v roce 1977, v roce 1984 byl uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Selešová

(Oběť)

Zdatná bekhendová obouruč i zručná levá ruka,
jaká smůla, že dvacetiletá Monika potkala „křížového kluka“…

Nebýt zákeřného útoku německého „spodka“
a tím vyvolané zničující mentální bulimie,
vládla by ženskému tenisu asi dál jako „královna-matka“
a mohla vejít co nejmladší rekordmanka do tenisové historie.

---

kluk, 1. (hovorově) dítě mužského pohlaví; mladý muž; přítel, partner v milostném vztahu; 2. (slangově) spodek v kartách (křížový kluk).
mentální bulimie (latinsky *bulimia nervosa*, termín pochází z řeckého *bulimis*, doslova „býčí hlad“; *bous*, „býk“, *limos*, „hlad“), nemoc náležející mezi tzv. poruchy příjmu potravy a spočívající v záchvatovitém přejídání s následným úmyslným vyvrhováním potravy, ale také vyvoláváním průjmu, užíváním anorektik či jiných látek k hubnutí.
Selešová, Monika (maďarsky *Szeles Mónika*, srbsky *Monika Seleš*, anglicky *Monica Seles*, 2. 12. 1973, Nový Sad, Jugoslávie, dnes Srbsko), americká tenistka (od roku 2007 má i maďarské občanství); jedna z nejlepších a nejúspěšnějších hráček tenisové historie. Narodila se maďarským rodičům v hlavním městě srbské Vojvodiny. Hrála levou rukou, jejím silným úderem byl zejména obouručný bekhend. Zvítězila na třiapadesáti turnajích okruhu WTA. Na nejvyšší grandslamové úrovni získala tituly na Australian Open (1991, 1992, 1993, 1996), French Open (1990, 1991, 1992) a US Open (1991, 1992). Světovou jedničkou ve dvouhře se stala 11. března 1991. Její oslnivou tenisovou kariéru přerušil a nakonec i zmařil atentát 30. dubna 1993 na turnaji v Hamburku. Tehdy Günter Parche (1954), pomatený německý příznivec Steffi Grafové (1969), neunesl skutečnost, že Selešová nahradila Grafovou na pozici světové jedničky a v průběhu tenisového zápasu Moniku Selešovou napadl a bodnutím nožem do zad jí způsobil zranění s chronickými následky fyzickými i psychickými (trpěla kromě jiného mentální bulimií, dále měla problémy přijímat potravu na veřejnosti aj.). Soud označil útočníka za psychicky narušeného a uložil mu dvouletou léčbu. Monika Selešová se po sedmadvacetiměsíční rekonvalescenci vrátila na kurty, ale na post světové jedničky se už nedostala. Triumfovala „jen“ na grandslamovém turnaji Australian Open (1996) a později na Letních olympijských hrách v Sydney (2000), kde získala bronzovou medaili. Od roku 2009 je jejím partnerem americký podnikatel a filantrop Tom Golisano (1941), kromě jiného spoluvlastník hokejových Buffalo Sabres a lakrosových Buffalo Bandits. V roce 2009 byla Monika Selešová uvedena do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Siniaková

(Zlatá)

Deblistka k pohledání,
ale i jako singlistka je těžko k překonání.

Siniaková, Kateřina (10. 5. 1996, Hradec Králové), česká tenistka. Řadu domácích i zahraničních úspěchů získala již v žákovské a juniorské kategorii; v letech 2010 a 2012 se stala dívčím talentem v české tenisové anketě Zlatý kanár. V prosinci 2012 figurovala na juniorském kombinovaném žebříčku ITF na druhém místě. Od září 2022 byla světovou jedničkou ve čtyřhře, když předtím na této pozici figurovala ve dvou obdobích dvaašedesát týdnů. Na Letních olympijských hrách 2020 v Tokiu se dne 1. srpna 2021 stala s Barborou Krejčíkovou olympijskou vítězkou v ženské čtyřhře, čímž obě dámy získaly pro Českou republiku první zlatou medaili pod pěti kruhy v tenise. Obě dále triumfovaly na grandslamech Australian Open 2022 a 2023, French Open 2018 a 2021, ve Wimbledonu 2018 a 2022 a na US Open 2022 a rovněž na Turnaji mistryň 2021. Titulem na US Open 2022 zkompletovaly kariérní grandslam, kariérní Zlatý Slam a jako první ženský pár v historii dovršily i kariérní Super Slam. Staly se tak pátou dvojicí otevřené éry s alespoň sedmi grandslamovými tituly. Na okruhu WTA Tour získala Siniaková tři singlové tituly (Shenzhen Open 2017, Swedish Open 2017, Zavarovalnica Sava Portorož 2022) a dvaadvacet deblových triumfů. Na okruhu ITF získala osm titulů ve dvouhře a čtyři ve čtyřhře.

Skrbková

(Olympionička)

Místo aby s Žemlou žemle pekla,
pustila se do tenisu a s domácností sekla.
O bronzové olympijské medaili se pak uřekla,
že ve smíšené čtyřhře měla „štěstí jak z pekla“…

Skrbková, Milada (provdaná *Žemlová*, 30. 5. 1897, Praha – 2. 10. 1935, Praha), česká tenistka; historicky první ženská olympionička Československé republiky vzniklé v roce 1918 (její jediná předchůdkyně Hedwiga Rosenbaumová startovala na olympijských hrách roku 1900 soukromě). Milada Skrbková se zúčastnila Letních olympijských her 1920 v Antverpách, kde vybojovala ve smíšené čtyřhře spolu s Ladislavem Žemlou (za něhož se později provdala) bronzovou medaili, když porazili vynikající dánský pár Amory Hansenovou (1887–1961) a Erika Tegnera (1896–1965) těsně 8:6 a 6:4. Na tyto olympijské hry vyslal Československý olympijský výbor 118 sportovců, mezi nimiž byla jediná žena.

Strýcová

(Včela)

Přezdívána Včela,
pracovitá, nomen omen:
Barbora – ora et labora.

Barbora (z řeckého *barbaros*, „cizinka“), ženské rodné jméno.
Barbora z Nikomédie (též svatá Barbora), panna a mučednice, jedna ze čtrnácti svatých pomocníků, vzývaných v těžkých chvílích (v minulosti například při moru); uctívána jako ochránkyně proti smrti bleskem, požáry a vůbec před rizikem náhlé či násilné smrti, je proto patronkou havířů, dělostřelců, architektů, antropologů, futurologů, prognostiků a dalších povolání, u nichž hrozí riziko. Katolická církev ji řadí mezi světce a mučedníky (její památku uvádí 4. prosince). Svatá Barbora byla pravděpodobně sťata mečem za vlády císaře Galeria během pronásledování křesťanů kolem roku 305. Podle legendistického podání byla svatá Barbora krásná dívka, jež se narodila jako jediná dcera v rodině bohatého kupce Dioskúra. Aby ji otec uchránil před tehdy zapovězeným křesťanstvím, uvěznil dceru v kamenné věži, kde ji obklopil přepychem. Jeden ze sloužících byl však tajným křesťanem a přivedl Barboru k víře. Jakmile se o tom otec dověděl, chtěl ji donutit, aby se křesťanství zřekla. Dcera odmítla, byla mučena, a nakonec ji otec vlastnoručně sťal. V tom okamžiku vyšlehl z jasného nebe blesk a krutého otce na místě zabil. Barboře je zasvěceno mnoho kostelů v křesťanském světě, k nejznámějším patří gotický chrám sv. Barbory v Kutné Hoře.
ora et labora (z latiny), modli se a pracuj.
Strýcová, Barbora (28. 3. 1986, Plzeň), česká tenistka. V juniorské kategorii se roku 2002 stala mistryní světa a triumfovala na dvou singlových a třech deblových grandslamech, v rámci okruhu ITF získala devět vítězství ve dvouhře a deset ve čtyřhře. Ve dvouhře nejvyšší grandslamové úrovně se nejdále probojovala do semifinále ve Wimbledonu 2019, kde ji vyřadila Serena Williamsová (*1981); ve třiatřiceti letech se tak stala nejstarší singlovou debutantkou v této fázi grandslamu. Skvělé výsledky zaznamenala v ženské čtyřhře: získala bronzovou olympijskou medaili na Letních olympijských hrách v Riu de Janeiru 2016 po boku s Lucií Šafářovou (*1987), zvítězila ve Wimbledonu 2019. V roce 2019 vyhrála českou tenisovou anketu Zlatý kanár. V letech 2019–2020 byla světovou jedničkou ve čtyřhře, kterou se stala jako sedmá Češka od zavedení klasifikace v roce 1984. Profesionální tenisovou kariéru ukončila v květnu 2021 jako deblová světová dvojka.

Suková

(Osobnost)

Fyzická zdatnost a psychická odolnost
v rovnováze na obou miskách vah…,
pak má člověk ve sportu i jinde ten správný tah –
jako Helena Suková, v tenise i v životě vyvážená osobnost.

Suková, Helena (23. 2. 1965, Praha), česká tenistka a psycholožka; narodila se do sportovní rodiny – matka Věra Pužejová Suková byla finalistkou Wimbledonu v roce 1962, otec Cyril Suk byl předsedou Československého tenisového svazu. Hrála útočný tenis s tvrdým podáním a kvalitními voleji. Na okruhu WTA získala deset titulů ve dvouhře a šedesát devět ve čtyřhře (vyhrála všechny čtyři grandslamové turnaje, z toho čtyřikrát ve Wimbledonu). Ve smíšené čtyřhře si připsala pět grandslamů, třikrát z toho vyhrála se svým bratrem Cyrilem Sukem (1967) na French Open (1991) a ve Wimbledonu (1996, 1997), dvakrát s Australanem Toddem Woodbridgem (1971) na US Open (1993) a ve Wimbledonu (1994). Nejvýše postavená na žebříčku WTA pro dvouhru byla na 4. místě (1985), pro čtyřhru na 1. místě (1990). V letech 1989 a 1990 byla vyhlášena nejlepší deblistkou ženského okruhu WTA. V roce 2018 byla uvedena do Mezinárodní tenisové síně slávy. Po skončení tenisové kariéry vystudovala obor psychologie na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci a získala titul PhDr. Sama by prý dosáhla ještě větších úspěchů, kdyby v době své vrcholné kariéry na konci 80. let minulého století měla své dnešní znalosti sportovní psycholožky: „Myslím si, že bych byla první na světě a že těch grandslamů bych vyhrála víc. Dnes vím, nač se má člověk zaměřit, nač má myslet, jak se má chovat…“ Stala se jednou ze zakladatelek Nadačního fondu dětského a juniorského tenisu v České republice, je čestnou velvyslankyní nadace Harvey Ball World Smile Foundation a od roku 2001 také čestnou členkou Professional Tennis Registry, asociace profesionálních tenisových trenérů, od roku 2007 je v předsednictvu Českého klubu fair play.

Šafářová

(Modrooká)

Tenistka, co má největší zářivě modré oči,
jež jí asi její patronka přičarovala,
dnes už se víc kolem potomků než kolem tenisu točí.

Lucie (z latinského *lux*, „světlo“; význam jména „světlá, zářící“), ženské rodné jméno.

svatá Lucie (284(?)–304), katolická svatá (oslavována 13. prosince) i pravoslavná svatá. Pocházela z dobře situované syrakuské rodiny, ale rozdala svůj majetek i plánované věno chudým. V době velkého pronásledování křesťanů se odmítla provdat za pohanského aristokrata, neboť si chtěla zachovat mravní čistotu pro Ducha svatého. Byla proto pohnána před místní úřady v Syrakusách na Sicílii. Od správce města se dozvěděla, že její nápadník na ní nejvíce miluje oči. Proto si je vyloupla a podala je úředníkovi se žádostí, aby je šlechtici předal. Do druhého dne se jí však zázrakem opět vrátil zrak – Panna Maria ji obdařila ještě krásnějšíma očima. Když pobouřený správce zjistil, že je prostoupena Duchem svatým, rozhodl se ji nechat zneuctít. Rozkázal, aby byla poslána do nevěstince. Přišli vojáci, aby Lucii odvedli, nedokázali s ní však pohnout. Stejně tak neúspěšný byl i pár volů. Zlomit její vůli nedokázala ani žhavá pryskyřice, kterou jí lili na kůži. Než jí nakonec prokláli krk mečem, předpověděla pád císaře Diokleciána a povolení křesťanské víry. Je patronkou slepců, optiků, kajících se nevěstek, pomáhá při očních nemocech, při epidemiích nebo pandemiích.

Šafářová, Lucie (úředním příjmením *Plekanec Šafářová*, 4. 2. 1987, Brno), česká tenistka, manželka hokejisty Tomáše Plekance (*1982), matka dcery Leontýny (*2019) a syna Olivera (*2022). Ve dvouhře dosáhla největšího úspěchu finálovou účastí na French Open 2015, kde podlehla Sereně Williamsové (*1981). Ve čtyřhře, po boku Barbory Strýcové, získala bronzovou olympijskou medaili na Letních olympijských hrách v Riu de Janeiru 2016, na grandslamu zvítězila s americkou tenistkou Bethanií Mattekovou-Sandsovou (*1985) ve všech pěti deblových finále, když dvakrát ovládly Australian Open i French Open a jednou US Open; jako sedmý pár otevřené éry vyhrály dva úvodní majory v jediné sezoně, a to dvakrát. Na žebříčku WTA byla ve dvouhře nejvýše klasifikována v září 2015 na 5. místě a ve čtyřhře pak v srpnu 2017 na 1. místě. S českým týmem pětkrát triumfovala ve Fed Cupu. Profesionální tenisovou kariéru ukončila květnovou čtyřhrou na French Open 2019. Ženská tenisová asociace jí čtyřikrát udělila Cenu Peachy Kellmeyerové.

Šarapovová

(Siréna)

Siréna a Serena –
v památném wimbledonském finále se obě Sirény utkaly…

Sedmnáctiletá plavovlasá Siréna zvítězila –
tenisovým i pěveckým uměním třiadvacetiletou černovlásku pokořila.

Sirény (řecky *Seirénes*), mytické bytosti, půl dívky, půl ptáci, jejichž sídlo se kladlo buď do nebeských výšin nebo do podsvětí. U Homéra sídlí Sirény na ostrově kdesi daleko na západě, lákají k sobě kouzelným zpěvem plavce a usmrcují je. Když Odysseus míjel jejich ostrov, zalil svým druhům uši voskem a sám se dal připoutat ke stěžni, aby nemohl být sveden jejich zpěvem. Podle jedné báje byly Sirény původně nymfy a družky mladičké bohyně Persefony. Když ji uloupil vládce podsvětí Hádés, Sirény naříkaly a mstily se za to na lidech tím, že je připravovaly o život.

Šarapovová, Maria (rusky Мария Юрьевна Шарапова, *Marija Jurjevna Šarapova,* 19. 4. 1987, Ňagaň, Ruská federace), ruská tenistka; jedna z nejlepších hráček tenisové historie. Na okruhu WTA Tour vyhrála tři turnaje ve čtyřhře a třicet šest ve dvouhře, včetně všech čtyř Grand Slamů (Wimbledon 2004 – ve svých sedmnácti letech ve finále porazila Serenu Williamsovou, US Open 2006, Australian Open 2008, French Open 2012, 2014). Triumfem na French Open se stala teprve desátou hráčkou historie a šestou v otevřené éře, která zkompletovala kariérní grandslam. Na prvním místě singlového světového žebříčku byla klasifikována v pěti oddělených obdobích (v celkovém součtu jedenadvacet týdnů). Rodiče pocházejí z běloruského města Gomel. Do sibiřské Naganě se přestěhovali krátce před jejím narozením z obav před následky havárie jaderné elektrárny v Černobylu (1986). Od dvou let žila s rodiči v Soči u Černého moře, kde se otec spřátelil s Alexandrem Kafelnikovem, jehož syn Jevgenij se stal historicky první ruskou světovou jedničkou v mužském tenisu. Ve čtyřech letech dostala Maria od Alexandra Kafelnikova první tenisovou raketu, s níž začala pravidelně trénovat v místním parku (od počátku vynikala výjimečnou „koordinací rukou a očí"). Ve svých sedmi letech navštívila moskevský kurz vedený českoamerickou tenistkou Martinou Navrátilovou, na jejíž doporučení se hodlala stát žačkou v tenisové akademii Nicka Bollettieriho v Bradentonu na Floridě. Po příchodu do Bradentonu měl Mariin otec u sebe na hotovosti pár set dolarů a neovládal angličtinu. Proto začal pracovat v málo placených zaměstnáních, včetně mytí nádobí, aby zaplatil tenisové hodiny dceři, než dosáhne minimální věkové hranice k přijetí do akademie. Díky tomu se z Marii Šarapovové stala vynikající tenistka a posléze i jedna z nejbohatších žen světa. Poutá totiž nejen svým tenisovým uměním, ale také svým čarokrásným zjevem plavovlásky a výrazným hlasovým projevem při odehrání míčku (intenzita výkřiků dosahuje až 105 decibelů, čímž se vyrovná zvuku sirény – odtud přízvisko „Sibiřská Siréna"). Kouzlu její osobnosti podlehli slovinský basketbalista Saša Vujačić nebo bulharský tenista Grigor Dimitrov a řada dalších mužů (o příznivcích a fanoušcích na celém světě nemluvě – v letech 2005 a 2008 se stala nejvyhledávanějším sportovcem na Yahoo!; pro mnohé je sexuálním symbolem jako kdysi Brigitte Bardotová nebo Marylin Monroeová). Svých přednosti využívá i v modelingu a reklamních aktivitách, ale i v charitě (působí v roli velvyslankyně dobré vůle podílející se na programu obnovy po černobylské havárii). V červnu 2011 ji časopis *Time* zařadil mezi „30 ženských legend tenisu: Minulosti, přítomnosti a budoucnosti".

Štěpánek

(Gladiátor)

Jako skvělý „síťař“ by se za starého Říma
postavil i po zuby ozbrojenému gladiátorovi
a třeba i divoké zvěři, možná i zvířecímu králi – lvovi.
Po s o u b o j i by mu šátkem zamával císař, aby ho viděl v dalším klání,
zatímco urozené římské paní „po tréninku“ propouštěly by ho nejraději
až za svítání.

---

gladiátor (z latinského *gladiator* [od *gladius*, „meč“], „gladiátor, zápasník v cirku; šermíř; rváč, úkladný vrah [jako nadávka]“), speciálně vycvičení římští bojovníci (žoldnéři), kteří bojovali proti sobě navzájem nebo proti divoké zvěři ve veřejných hrách pořádaných císařskými nebo městskými úřady; od 1. století př. n. l. se gladiátorské hry rozšířily po celé římské říši. Gladiátoři byli sice dobře placeni, avšak vzhledem k svému původu (otroci, odsouzení zločinci, váleční zajatci) jen málo společensky váženi. Vývojem a stoupající oblibou her se toto nazírání mírnilo a měnilo. Vítězní gladiátoři, pokud to nebyli zločinci, dostávali kromě hmotné odměny čestné dary a vyznamenání, dosahovali značného bohatství a slávy, dostávalo se jim přístupu do předních rodin i ke dvoru (obdobou římských gladiátorů jsou dnes profesionální sportovci – boxeři, fotbalisté, hokejisté nebo tenisté) a aristokraté i římské paní se dávali od nich učit šermu (dnešní obdobou jsou fitness centra).
síťař, 1. (ve starém Římě) gladiátor vyzbrojený sítí (latinsky *rete*), trojzubcem a dýkou; 2. (tenisový slang) hráč hrající v deblu na síti.
Štěpánek, Radek (27. 11. 1978, Karviná), český tenista a tenisový trenér; jeho hra se vyznačovala „pestrostí, chytrostí a zápalem“. V profesionálm tenise působil v letech 1996–2017. Na okruhu ATP World Tour vyhrál pět turnajů ve dvouhře a osmnáct ve čtyřhře. Na grandslamu získal dva tituly v mužské čtyřhře (díky svému postřehu vynikal zejména při hře na síti – „síťař“), když triumfoval na Australian Open 2012 a US Open 2013, v obou případech s indickým tenistou Leanderem Paesem. Na žebříčku byl nejvýše ve dvouhře klasifikován v červenci 2006 na 8. místě a ve čtyřhře pak v listopadu 2012 na 4. místě poté, co s Paesem postoupil do semifinále londýnského Turnaje mistrů. V českém daviscupovém týmu reprezentoval zemi mezi lety 2003–2016. Třikrát hrál finále soutěže, poprvé v roce 2009, kdy Česká republika podlehla v Barceloně Španělsku. V roce 2012 plnil roli české dvojky v pražském finále proti Španělsku, ve kterém získal rozhodující bod. Stejnou bilanci si připsal i v následujícím roce, když v rozhodující dvouhře finále Davis Cupu 2013 proti Srbsku v Bělehradě porazil Dušana Lajoviće. V soutěži celkově nastoupil k dvaceti šesti mezistátním zápasům s bilancí 15–13 ve dvouhře a 20–5 ve čtyřhře. V reprezentačním mužstvu vytvořil s Tomášem Berdychem (*1985) historicky nejlepší český deblový pár. Zaujetí pro reprezentaci země a sveřepá bojovnost, vyjadřované emotivními projevy a znakem českého lva na dresu, vynesly Štěpánkovi *epiteta ornans* „Český lev“ nebo „Gladiátor“, která se objevila i v názvech knih popisujících jeho kariéru.

Švedovová

(„Dárkyně“)

Zlatý set je danajský dar,
který posměšně příjemci říká:
„Jde o tvůj nezdar čili totální zmar!“

---

danajský dar, dar věnovaný od Danaů (řecké etnikum sídlící v Argu na Peloponnésu, u Homéra označení pro všechny Řeky), 1. původně jím byl dřevěný kůň, pomocí něhož Řekové dobyli Tróju v dlouho se vlekoucí trójské válce. Marně věštec Láokoón varoval Trójany: *„Quidquid id est, timeo Danaos et dona ferentes“* („Ať je to cokoli, bojím se Danaů, i když přinášejí dary“) (Vergilius, *Aeneis*, II, 49) a nabádal je, aby nevěřili zrádci Sinónovi, který je přesvědčoval, že se Řekové vzdali obléhání města, odpluli a za uloupené Palladium k usmíření bohyně Pallas Athény darují městu trójského koně. V kritické chvíli trójského rozhodování bůh Poseidón, ochránce Řeků, vyslal dva hady a ti zardousili Láokoónta i s jeho dvěma syny; Trójané z tohoto znamení usoudili, že mají Sinónovu radu poslechnout – proto rozbourali hradby, aby mohli obrovitého koně (skrývajícího uvnitř řecké vojáky) vtáhnout dovnitř, a tak přivodili konečný pád svého města; 2. dnes každý podezřelý dar, od něhož lze očekávat víc škody než užitku.

Švedovová, Jaroslava (rusky Ярослава Вячеславовна Шведова, *Jaroslava Vjačeslavovna Švedova*, 12. 9. 1987, Moskva, Ruská federace), kazašská tenistka ruského původu. Ve své dosavadní kariéře vyhrála na okruhu WTA Tour jeden turnaj ve dvouhře a třináct ve čtyřhře; v rámci okruhu ITF získala čtyři tituly ve dvouhře a čtyři ve čtyřhře. Na žebříčku WTA pro dvouhru byla nejvýše klasifikovaná v říjnu 2012 na 25. místě a pro čtyřhru pak v červnu 2011 na 4. místě. Jako první žena v otevřené éře tenisu dosáhla na takzvaný zlatý set: došlo k tomu v úvodní sadě třetího kola grandslamu ve Wimbledonu, kdy nedovolila italské turnajové desítce Saře Eraniové (1987) uhrát ani jeden míč a vyhrála ji poměrem 6:0; utkání pak dovedla do vítězného konce poměrem 6:4 ve druhém setu a postoupila do osmifinále.

Świąteková
(Pařížanka)

Podmanila si Paříž
jako kdysi Napoleon
polskou hraběnku Marii Walewskou.
Nebo to bylo naopak?

Świąteková, Iga (31. 5. 2001, Varšava, Polsko), polská tenistka. Od dubna 2022 je světovou tenisovou jedničkou, kterou se stala jako první Polka bez ohledu na pohlaví, první narozená ve 21. století bez rozdílu soutěže a ve dvaceti letech nejmladší po úspěchu dánské tenistky polského původu Caroline Wozniacké (*1990) v roce 2010. Titulem na French Open 2020 se stala prvním polským vítězem grandslamové dvouhry v historii a v devatenácti letech nejmladší pařížskou šampionkou od působení španělského tenisty Rafaela Nadala (*1986) v roce 2005, respektive mezi ženami od srbské, později americké tenistky Moniky Selešové (*1973) v roce 1992. Úspěch na French Open zopakovala v roce 2022, zvítězila na US Open 2022 a v dané sezoně vytvořila nejdelší šňůru výher (37 zápasů bez porážky) ve 21. století.

Tilden

(Básník)

Porážel soupeře v sedmém gemu
legendární velký hráč Big Bill,
který se nespokojoval s malým cílem.

Popularitu si ovšem jinak vydobyl
než dobrodruh a velký lovec,
postrach bizonů Buffalo Bill.

Big Bill s výborným parťákem Malým Billem
pro výhry v Davis Cupu nepotřebovali ostrý bodec,
ať hráli obranným či útočným stylem.

Bill (domácké slovo z anglického jména *William*), Vilda, Vilík; třeba uctívaný veledramatik William Shakespeare (1564–1616), když se vrátil po slavné premiéře *Hamleta* (1600) z londýnského divadla Globe domů, byl z něj obyčejný *Vilda Kopitřas*.

Buffalo Bill [bafelou bil] (vlastním jménem William Frederick Cody, 26. 2. 1846, Le Clair, Iowa, USA – 10. 1. 1917, Denver, USA), americký lovec bizonů, průzkumník, podnikatel; legendární postava „Divokého západu". V roce 1867 se nechal najmout jako zásobovatel a dodával bizoní maso pro dělníky pracující na stavbě kansaské pacifické dráhy; stal se jedním ze symbolů vybíjení bizonů (odtud jeho přezdívka *buffalo*, „buvol, [lidově] bizon [americký] zubr"; v slangu americké angličtiny jako sloveso „zastrašit; vývést z rovnováhy"). Později si založil vlastní cirkus. Bylo o něm napsáno několik set smyšlených próz (bufalobilek).

Mezinárodní tenisová síň slávy (anglicky *International Tennis Hall of Fame*), muzeum v Newportu na Rhode Islandu ve Spojených státech amerických; bylo založeno v roce 1954 a první osobnosti tenisu do ní byly uvedeny v roce 1955; obsahuje rovněž širokou kolekci předmětů, videa, fotografie, zvukové nahrávky, tenisovou výbavu, trofeje apod. Mezinárodní tenisová federace tuto instituci oficiálně uznala v roce 1986.

Tilden II, William Tatem „Bill" (10. 2. 1893, Filadelfie, Pensylvánie, USA – 5. 6. 1953, Los Angeles, Kalifornie, USA), americký tenista; jeden z nejlepších hráčů tenisové historie, zakladatel koncepce celodvorcového stylu, autor originální tenisové učebnice. Mezinárodnímu tenisu dominoval ve 20. letech 20. století, kdy byl sedm let na pozici světové jedničky. V letech 1920–1926 se spolupodílel na zisku po sobě jdoucích sedmi triumfů Spojených států amerických v Davisově poháru, kdy vyhrál třináct finálových zápasů v řadě. Pro svou velkou postavu (187 cm), tenisové výkony a propagaci tenisu byl přezdíván *Big Bill* (Velký Bill), na rozdíl od svého partnera v družstvu Williama „Billa" Johnstona (1894–1946), přezdívaného *Little Bill* (Malý Bill). Tilden je autorem knihy o teorii techniky a taktiky tenisového zápasu *The Art of Lawn Tennis* (1920, několikrát reprintováno: 2001 ad., Umění tenisu) a výroku „Tennis is at once an art and a science" (Tenis je zároveň umění a věda). Podal ucelený rozbor úderů s rotací, stejně jako návod na obranu před nimi (vše doloženo instruktivními fotografiemi). Rozebral i důležitost sedmé hry pro konečný výsledek utkání (byla po něm nazvána „Tildenův game"). Domníval se, že při zápasech přibližně rovnocenných soupeřů bývá pro vítězství v zápase rozhodující sedmý game posledního setu; důležitost se navíc zvyšuje při vyhraném podání soupeře za stavu 3:3. V moderní době, kdy je praktikován v daleko větší míře útočný tenis, je tato klasická poučka méně platná, rozhodující bývá vyhrané soupeřovo podání nezávisle na pořadí hry v setu. Tilden je také autorem povídek *The Phantom Drive and Other Tennis Stories* (1924), účinkoval v několika divadelních hrách a jednu z nich dokonce produkoval (*They All Want Something*, 1926). Do Mezinárodní tenisové síně slávy byl Tilden uveden v roce 1959. K jeho *epitetu ornans* „Big Bill" by možná bylo vhodné ještě přidat „Básník tenisu".

Țiriac

(Dracula)

V rumunských barvách vybojoval bezpočet vítězných her,
až byl do Mezinárodní tenisové síně slávy uveden,
není proto od Rumunů fér,
že upír je v jejich zemi více oceněn.

Țiriac, Ion (9. 5. 1939, Brašov, Rumunsko), rumunský tenista, tenisový trenér a podnikatel. Původně se věnoval stolnímu tenisu a lednímu hokeji, v němž jako obránce reprezentoval Rumunsko na Zimních olympijských hrách 1964. Od roku 1968 byl profesionálním tenistou. Jeho nejlepším umístěním na světovém žebříčku byla osmá příčka, vyhrál jeden turnaj ve dvouhře a dvaadvacet turnajů ve čtyřhře včetně jednoho grandslamového (Paříž 1970, spolu s Ilie Năstasem). Țiriac a Năstase také dostali Rumunsko do finále Davis Cupu v letech 1969, 1971 a 1972. Byl výraznou postavou světového tenisu; kvůli mohutnému kníru a rumunskému původu měl přezdívky „Hrabě Dracula“ nebo „Brašovský buldozer“. V roce 2013 byl uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy. Hráčskou kariéru ukončil v roce 1979 a věnoval se trenérství. Boris Becker (*1967) se pod jeho vedením stal světovou jedničkou, mezi jeho svěřence patřili Lucas Pouille (*1994), Guilermo Vilas (*1952) a řada dalších předních hráčů. Je majitelem turnaje Madrid Open a v Bukurešti založil BRD Năstase Țiriac Trophy. V letech 1998–2004 byl předsedou Rumunského olympijského výboru. Jeho Banca Țiriac se stala po pádu komunistického režimu prvním soukromým finančním ústavem v zemi. Vlastní rovněž leteckou společnost Țiriac Air. Proslulá je také jeho sbírka luxusních automobilů, která čítá okolo 350 exemplářů. Podle časopisu *Forbes* je Țiriac nejbohatším bývalým sportovcem na světě a nejmajetnějším rumunským občanem, jeho jmění se odhaduje na 1,2 miliardy dolarů. V televizní anketě 100 největších Rumunů obsadil 77. místo.

Vlad III. Dracula (řečený též *Napichovač* či *Naražeč*, 1431–1476), valašský kníže. Zatímco v Rumunsku je díky úspěšným bojům s osmanskou říší pokládán za hrdinu, jinde ve světě je vnímán jako krutovládce a archetyp upíra. O jeho krutosti a bezohlednosti se vypráví mnoho legend. Jisté je, že jeho oblíbeným způsobem popravy bylo kruté, pomalé a bolestivé narážení na kůl (odtud jeho *epiteton ornans*). Tímto způsobem usmrcoval válečné zajatce, své politické oponenty i obyčejné zločince. Jindy údajně sezval všechny chudáky v zemi na svůj hrad na velkou hostinu. Poté je všechny upálil a s uspokojením prohlásil, že tím snížil chudobu v zemi a ukončil jim trápení (návod na řešení důchodové problematiky v dnešních časech). V televizní anketě 100 největších Rumunů obsadil 12. místo.

Tsitsipas

(Achilleus)

V Řecku ho mají za Achillea, postrádajícího ovšem zranitelnou Achillovu patičku –
není divu, když má otcem Řeka a obětavě starostlivou ruskou matičku…

Na Turnaji mistrů zdolal řecký rek v semifinále Federera a ve finále Rakušana Thiema –
z jeho pohádkového vzestupu se 17. listopadu 2019 rázem stalo celosvětové téma.

Achilleus, syn Pélea, krále Myrmidonů v Thessalii, podle Homérovy *Íliady* nejudatnější z řeckých hrdinů v trójské válce. Jeho osud byl předurčen věštbou – žít buď dlouho a bez slávy, nebo slavně, ale krátce. Od své matky, mořské bohyně Thetis, dostal do vínku nezranitelnost, s výjimkou jediného místa na svém těle – paty, za niž ho matka přidržovala, když ho jako novorozence natírala ambrózií a zakalovala v ohni (podle jiné verze mýtu ho po narození koupala v řece Styx). V trójské válce zabil Hektora a zhanobil jeho mrtvolu. Záhy sám zemřel, zasažen šípem Paridovým, jejž uražený bůh Apollón nasměroval přímo do zranitelné „Achillovy paty".
Achillova pata, přirovnání založené na mýtu o Achilleovi, jež označuje zranitelné místo v různých oblastech (etice, morálce, psychice apod.). Vychází možná z reálné lékařské diagnózy závažného zranění „přetržení Achillovy šlachy" (*ruptura tendinis Achillis*). Přetržení Achillovy šlachy v boji znamenalo zpravidla smrt, protože postižený nebyl schopen chůze. Dnes toto zranění souvisí nejen s vrcholovým sportem a extrémním zatížením, ale naopak i se sedavým způsobem života, který způsobuje degenerativní změny ve šlaše trojhlavého lýtkového svalu (*musculus triceps surae*), který se upíná na patní hrbol.
Tsitsipas, Stefanos (12. 8. 1998, Athény, Řecko), řecký tenista; bývalá juniorská světová jednička. Pochází z etnicky smíšené sportovní rodiny: otcem je Řek Apostolos Tsitsipas, tenisový trenér, matkou Ruska Julie Apostoliová, rozená Salnikovová, která byla členkou ruského fedcupového týmu. Na okruhu ATP World Tour vyhrál devět singlových turnajů. Na challengerech ATP a okruhu Futures získal sedm titulů ve dvouhře a šest ve čtyřhře. Na žebříčku ATP byl ve dvouhře klasifikován v srpnu 2021 na 3. místě. Největší úspěch sklidil na Turnaji mistrů 2019, který ovládl. Ve skupině porazil Daniila Medveděva a Alexandra Zvereva a jen těsně prohrál s Rafaelem Nadalem. V semifinále zdolal hladce Rogera Federera a ve finále porazil Dominica Thiema. Finále se sice hraje až od 19 hodin, ale já jsem o výsledku informován. Stefanos mi výsledek prozradil za to, že jsem ho už v předstihu oslavil v detektivce *Vraždy v tiebreaku*: „Naposledy pohlédl do mladíkovy tváře a zakryl ji rouškou. Svým matně voskovým vzhledem mu připomněla mramorové skulptury antických hrdinů na athénské akropoli. Představa vzápětí vyvolala portrét Stefanose Tsitsipase, novodobého řeckého reka, který se prodral do první desítky žebříčku ATP. Vzápětí si přiznal, že se nechal unést medově žlutavou barvou pentelského mramoru; mladíkova tvář neměla s mužným Tsitsipasem nic společného. Spíše se podobala svou až zženštilou krásou Alexandru Zverevovi, mládenci, který prý bude příští tenisovou jedničkou. Zrovna však prožívá krizi, ale příčiny hledá všude, jenom ne u sebe. Eféb, narcis, nacházející přílišné zalíbení sám v sobě? Z toho, co o mrtvém muži věděl, možná podobný případ. Ve více než dvousetkilometrové rychlosti na přehledném úseku stočil stroj k železobetonovému mostu. Dolní polovina těla zůstala zaklíněna v mostní konstrukci, horní skončila ve Svratce. Hlava skrytá v motoristické přilbě byla bez škrábnutí. Představil si ten okamžik: jezdec z Apokalypsy, pekelná propast, anděl smrti. Zkrat, nebo promyšlený plán? Trápil se, měl problémy? Jaké? Zklamala ho milá nebo starší mohovitý efébofil, když si mohl dovolit polozávodní motorku *Ducati Panigale V4* za skoro tři miliony?" (Malina 2020, str. 7).

Ulihrach

(Očištěný)

Ač jménem Ulihrach, nepočíná si jako „valihrach“,
vyznamenal se totiž v mnoha grandslamových hrách.
Třeba v Indian Wells si vyšlápl i na samotného Peta Samprase,
na světovou jedničku!, a porazil ho v nezapomenutelném zápase.

Ulihrach, Bohdan (23. 2. 1975, Kolín), český tenista. Tenisovou kariéru na okruhu ATP zahájil v roce 1993. První titul získal v červenci 1995 na turnaji v Praze, když ve finále porazil španělského tenistu Javiera Sáncheze (1968), o tři měsíce později vyhrál druhý turnaj v Montevideu, když ve finále zvítězil nad dalším španělským tenistou Albertem Barasateguim (1973). Třetí titul na okruhu získal v roce 1998 v chorvatském Umagu, když ve finále přehrál švédského tenistu Magnuse Normana (1976). O rok později se probojoval do osmifinále na dvou grandslamech (Australian Open, French Open). Největší úspěch zaznamenal v roce 1997, kdy se dostal do svého jediného finále na turnajích kategorie ATP Masters v Indian Wells: v semifinále porazil tehdejšího prvního hráče světa Američana Peta Samprase (1971), aby ve finále podlehl americkému tenistovi Michaelu Changovi (1972). V roce 1996 byl součástí českého reprezentačního týmu, který se probojoval do finále Světového poháru družstev. Na žebříčku ATP byl pro dvouhru nejvýše postaven na 22. místě. V roce 2003 byl očištěn z dopingového obvinění: soud rozhodl, že léčiva obsahující zakázané látky mu mohl podat někdo z trenérů, že tedy nebyla prokázána vědomá účast hráče na užívání těchto přípravků.

valihrach, nářeční apelativum s významem „dítě silné, jež při chůzi se klátí z boku na bok“ (Josef Jungmann), i apelativum *kulihrášek* má význam „tlusté dítě“. Patrně tu sehrála roli představa zakulacené postavy (jako hrášek), která se „valí“ či „koulí“. Můžeme spekulovat o tom, že i příjmení *Ulihrach* bude mít asi obdobnou motivaci. *Valihrach (Humpty Dumpty)* vystupuje v knize Lewise Carolla *Through the Looking Glass and What Alice Found There* (1871, *Alenka za zrcadlem a s čím se tam Alenka setkala*); zde ovšem v roli rozumbrady, který se chlubí, že umí vysvětlit všechny básně, které kdy byly napsané, a dokonce i některé, co napsané nebyly. Poznámka osobně laděná: Jestlipak by Valihrach dokázal vysvětlit moje krkolomné skladbičky týkající se tenistů a tenistek Q, Ř, U, X, Y, Z, Ž? Pochybuji.

Vaidišová

(Stella)

Slavili sukces na kurtu i v sukcesivní monogamii,
překonali Elizabeth Taylorovou a Richarda Burtona,
z jejich druhého manželství vzešla totiž hvězda – Stella,
jistě i z ní vyroste tenistka skvělá…

Burton, Richard (10. 11. 1925, Pontrhydyfen, Velká Británie – 5. 8. 1984, Céligny, Švýcarsko), britský divadelní a filmový herec. Poprvé vynikl ve filmu *Kleopatra* (1963), v němž spolu s americkou herečkou Elizabeth Taylorovou (1932–2011) ztvárnili hlavní role. Proslavil se zejména jako „shakespearovský herec". Byl pětkrát ženat, z toho dvakrát s Elizabeth (1964–1974, 1975–1976); Elizabeth Taylorová tuto disciplínu „seriálové/sukcesivní monogamie" zvládla dokonce osmkrát.
sukces (z latinského *successus*, „zdar, úspěch, příznivý výsledek"), (hovorově expresivně) úspěch.
sukcesivní monogamie (z latinského *successīvus*, „po sobě jdoucí, následující, následný, posloupný, další" a z řeckého *monos*, „jediný", *gamos*, „svatba, sňatek"), manželská forma, sestávající ze série po sobě následujících manželství mezi dvěma partnery; předpokládá možnost uzavření dalšího manželství v případě ovdovění nebo rozvodu partnerů; nejběžnější manželská forma v západní společnosti.
Vaidišová, Nicole (23. 4. 1989, Norimberk, Německo), česká tenistka; do svých šesti let žila v Německu. S tenisem začala ve věku šesti let; byla talentovaná a předpovídala se jí zářivá tenisová budoucnost (trénovala mimo jiné v proslulé Tenisové akademii Nicka Bollettieriho v Bradentonu na Floridě). Vyznávala celodvorcovou hru, její největší zbraní byl forhend. Na okruhu WTA vyhrála šest turnajů ve dvouhře, když první titul si připsala v srpnu 2004 na jediném ročníku turnaje ve Vancoureru, kde se ziskem titulu stala šestou nejmladší (patnáctiletou) vítězkou singlového turnaje WTA v historii. Na žebříčku WTA byla ve dvouhře nejvýše klasifikována v květnu 2007 na 7. místě. V březnu 2010 ve dvaceti letech ukončila profesionální kariéru, avšak v září 2014 se po dlouhých čtyřech letech vrátila na tenisové kurty. O dva roky později (2016) kvůli opakujícím se zdravotním problémům definitivně ukončila tenisovou kariéru. V roce 2010 se provdala za českého tenistu Radka Štěpánka (*1978), s nímž se o tři roky později rozvedla; v roce 2018 se podruhé vzali a v témže roce se jim narodila dcera Stella („hvězda").

Veselý

(Novak)

Porazit Novaka Djokoviće,
dokonce dvakrát!
To musíte mít na prsou české lvíče.

Veselý, Jiří (10. 7. 1993, Příbram), český tenista, juniorský mistr světa. V roce 2011 se stal prvním Čechem, který vyhrál juniorské Australian Open ve dvouhře a spolu se slovenským tenistou Filipem Horanským (*1993) také ve čtyřhře. Na prvních Letních olympijských hrách mládeže 2010 v Singapuru získal zlatou medaili ve čtyřhře. V roce 2013 jej ATP vyhlásila „Hvězdou zítřka“, do roku 2012 kategorie známé jako „Nováček roku“. Na okruhu ATP Tour získal dva turnajové tituly ve dvouhře a dva ve čtyřhře, na challengerech ATP a okruhu ITF vybojoval patnáct titulů ve dvouhře a šest ve čtyřhře. Na žebříčku ATP byl ve dvouhře nejvýše klasifikován v dubnu 2015 na 35. místě a ve čtyřhře pak v červnu téhož roku na 94. místě. K jeho velkým úspěchům patří dvě vítězství (Monte-Carlo Rolex Masters 2016, Dubai Tennis Championships 2022) nad srbským tenistou Novakem Djokovićem (*1987).

Vilas

(Rekordman)

Vilas, velký milovník tenisových rekordů a míčků,
na žebříčku však nikdy nezdolal nejvyšší ATP příčku.

Vilas, Guillermo (17. 8. 1952, Buenos Aires, Argentina), argentinský tenista; jeden z nejlepších hráčů tenisové historie. Ve dvouhře vyhrál všechny grandslamové turnaje kromě Wimbledonu. Byl druhým hráčem z Jižní Ameriky v historii, který vyhrál grandslam. Stále drží několik světových rekordů okruhu ATP, v roce 1977 vyhrál celkem 16 turnajů, 134 zápasů a z toho 46 zápasů v řadě. Tyto rekordy dodnes nikdo nepřekonal. Je nejlepším hráčem historie ATP v počtu vyhraných zápasů na antuce (644) a na venkovních kurtech (805). Vilas odehrál na okruhu ATP ve dvouhře celkem 1 215 zápasů (4. místo v historii), vyhrál 929 zápasů (4. místo), na antuce má bilanci 644 výher – 163 proher (79,8 % a 4. místo v historii). Guilermo Vilas vyhrál za svou kariéru 62 turnajů ATP ve dvouhře (8. místo v historii), z toho 4 grandslamové turnaje a celkem 49 antukových turnajů, což činí dosavadní světový rekord (blíží se mu Rafael Nadal, aktuálně 45 antukových titulů). Hrál 104 finále turnajů (5. místo) a byl 154krát v semifinále (5. místo). V roce 1974 byl na 2. místě mezinárodního žebříčku ATP, nikdy se mu však nepodařilo propracovat se na 1. místo (ani v roce 1977, kdy vyhrál 16 turnajů včetně dvou grandslamových). V roce 1991 byl uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Watsonová

(První)

První Miss Wimbledon –
slečna Maud Watsonová,
první tenisová supernova,
zazářila jako kometa
a žasl stadion.

---

kometa (z latinského *cometa*, z řeckého *kometes*, „mající dlouhé vlasy“, od *kome*, „[dlouhé] vlasy“; odtud starší název *vlasatice*), těleso (se světelným chvostem) obíhající kolem Slunce po protáhlé elipse s periodou několika až tisíce roků, jehož jádro vypařuje při přiblížení k slunci plyny. Případná srážka komety se Zemí by mohla mít katastrofické následky; připouští se, že k srážce mohlo dojít před 28 miliony let v severovýchodní Africe.

Watsonová, Maud (9. 10. 1864, Harrow, Londýn, Anglie – 5. 6. 1946, Charmouth, Dorset, Anglie), anglická tenistka; první vítězka dvouhry ve Wimbledonu. Byla dcerou protestantského duchovního Henryho Williama a Emily Frances Watsonové. Tenis hrála spolu se svou starší sestrou Lilian Watsonovou (1857–1918). V roce 1884 zvítězila ve dvouhře 1. ročníku turnaje ve Wimbledonu, kterého se zúčastnilo třináct hráček. Ve finále porazila svou sestru Lilian. Následujícího roku 1885 titul z Wimbledonu zopakovala, když ve finále porazila Blanche Bingleyovou (1863–1946), která se později stala šestinásobnou wimbledonskou vítězkou.

Wawrinka

(Mr. Bekhend)

Souboj nejlepšího bekhendu s razantním forhendem –
Australian Open 2014, semifinále;
oba hráči sní o svém prvním grandslamovém titulu,
prohrál forhend, ale bekhend měl namále.

Wawrinka, Stanislas „Stan“ (28. 3. 1985, Lausanne, Švýcarsko), švýcarský tenista. Na okruhu ATP Tour vyhrál šestnáct turnajů ve dvouhře a dva ve čtyřhře, na challengerech ATP získal šest titulů ve dvouhře a v rámci okruhu ITF vybojoval jeden titul ve čtyřhře. Na nejvyšší grandslamové úrovni vyhrál tři turnaje a vždy v jiné destinaci: nejdříve ve finále Australian Open 2014 porazil světovou jedničku Rafaela Nadala, když v semifinále vyřadil Tomáše Berdycha (3–6, 7–6, 6–7, 6–7), na French Open 2015 přehrál také prvního muže žebříčku Novaka Djokoviće a stejného hráče opět zdolal na US Open 2016. K zisku kariérního grandslamu mu tak chybí trofej z Wimbledonu. Na Letních olympijských hrách v Pekingu 2008 se stal po boku Rogera Federera olympijským vítězem ve čtyřhře. Bývalý první hráč světa John McEnroe v roce 2009 popsal Wawrinkův mimořádný úder jako „nejlepší jednoručný bekhend v dnešní hře“. Na žebříčku ATP byl Wawrinka ve dvouhře nejvýše klasifikován v lednu 2014 na 3. místě a ve čtyřhře pak v únoru 2015 na 88. místě.

Wilander

(Optimista)

Přesedlat z tenisu k mikrofonu,
dostat se vlastně na opačnou zónu,
musí být pro Wilandera převeliký stres,
protože ještě dnes by byl schopen hrát tenis „na úrovni“.

Jak by asi nyní dopadl zápas dvou „starých rivalů“ – komu by „sedl“? Stále optimismem hýřícímu Wilanderovi, nebo by zvítězil zachmuřený Lendl?

Wilander, Mats (22. 8. 1964, Växjö, Švédsko), švédský tenista, jeden z nejlepších hráčů tenisové historie. Za svou kariéru vyhrál 33 turnajů ATP ve dvouhře, z toho 7 grandslamových (Australian Open 1983, 1984, 1988, French Open 1982, 1985, 1988, US Open 1988). V době od září 1988 do ledna 1989 byl na prvním místě mezinárodního žebříčku ATP. Velkou pozornost sportovní veřejnosti poutaly Wilanderovy zápasy s Ivanem Lendlem (1960); do tenisových análů se zapsala jejich finálová pětisetová bitva na US Open 1988, v níž zvítězil Wilander 6:4, 4:6, 6:3, 5:7, 6:4. Wilander se nyní věnuje komentátorské činnosti z vrcholných tenisových podniků; jeho promluvy vynikají brilantními rozbory a postřehy.

Williamsová S.

(Serenissima)

Ad genua serenissimae reginae –
dav tenisových fanoušků Sereně leccos promine.
Sesterská Venuše z jasných nebes v nesnázi zasáhne,
Serena pak na kdejakou trofej lehce dosáhne.

---

ad genua serenissimae reginae (latinsky), ke kolenům nejjasnější královny (český pedagog, humanistický filozof, polyhistor a politik Jan Amos Komenský 1592–1670).

Williamsová, Serena (26. 9. 1981, Saginaw, Michigan, USA), americká tenistka; jedna z nejlepších hráček tenisové historie. Na žebříčku WTA byla světovou jedničkou v ženské dvouhře i čtyřhře a jako jediná získala singlový i deblový Zlatý Grand Slam výhrou všech čtyř grandslamových turnajů a olympijských her v obou soutěžích. Poprvé se nejlepší tenistkou dvouhry stala 8. července 2002. Sedmkrát se na tuto pozici vrátila, jakožto nejstarší světová jednička v historii WTA, naposledy 24. dubna 2017 ve věku 35 let, 6 měsíců a 29 dní. V pondělí 5. září 2016 pak vyrovnala rekord Steffi Grafové (1969) v počtu 186 týdnů na čele klasifikace bez přerušení. S celkovým počtem více než 319 týdnů jí patří třetí místo. Ve dvouhře získala 23 grandslamových titulů, což ji v rámci otevřené éry řadí na 1. příčku před Steffi Grafovou a druhou ve statistikách všech dob za Margaret Courtovou (1942). Je jednou z šesti tenistek otevřené éry, kterým se podařilo zkompletovat Grand Slam ve dvouhře. Celkově vyhrála 39 grandslamových turnajů, z toho 23 ve dvouhře, 14 ve čtyřhře a 2 ve smíšené čtyřhře, což ji v rámci otevřené éry řadí na 2. místo za Martinu Navrátilovou. Se svou starší sestrou Venus Williamsovou (1980), bývalou světovou jedničkou ve dvouhře i čtyřhře, odehrála v singlu 31 vzájemných zápasů, z nichž devatenáct vyhrála Serena. Devětkrát se utkaly ve finále Grand Slamu, z toho sedmkrát triumfovala Serena. Mezi French Open 2002 a Australian Open 2003 vzájemně odehrály všechny čtyři grandslamová finále, poprvé se tak v otevřené éře tenisu probojovali do čtyř za sebou jdoucích finále grandslamu dva stejní tenisté. Příchod sester Williamsových je spojován s nástupem nové éry ženského tenisu, která nastolila větší sílu a usilovnost.

Williamsová V.

(Venuše)

Venuše ebenově černá,
jejíž kolébkou nebyla botticelliovská mořská pěna,
ani nebyla Baudelairem v jeho *Klenotech* vybájena.
Snad byla, jako kdysi dávno Věstonická venuše,
do podoby excelentní tenistky uhnětena…

Baudelaire, Charles Pierre (9. 4. 1821, Paříž, Francie – 31. 8. 1867, Paříž, Francie), francouzský básník, kritik, esejista, překladatel; patří k takzvaným prokletým básníkům. Skutečnost, že ve své tvorbě zaměňoval tradiční hodnoty dobra a zla, měla své historické důvody: byla výrazem krize měšťácké společnosti a jejích hodnotových orientací. Baudelaire byl značně provokativní, nevázaný a nevybíravý také v oblasti sexu. V jeho milostném životě však sehrály hlavní roli pouze dvě ženy – Apolonie Savatierová, plavovlasá kurtizána zaměřená na klientelu z vyšší společnosti, a holka z ulice, mulatka Jeanne Duvalová. Této černé Venuši a osudové ženě Baudelaire věnoval báseň *Klenoty* (ze sbírky *Květy zla*).

Botticelli, Sandro, *Zrození Venuše*, 1484–1486, tempera, plátno, 172,5 × 278,5 cm, Galleria degli Uffizi, Florencie, Itálie.

ebony [ebəni] (z angličtiny), 1. eben, ebenové dřevo; ebenový; 2. (americká angličtina) černoch; ebenově černý.

Věstonická venuše, plastika ženské postavy černé barvy, kolem roku 30 000 př. n. l., mladý paleolit, černá terakota, výška 11,5 cm, naleziště: Dolní Věstonice u Mikulova. Byla vymodelována z keramické hmoty, jejíž užití jako sochařského materiálu na lokalitách pod Pavlovskými vrchy je prioritním objevem tamějších lovců z hlediska celosvětového. Jinak ovšem podobné zobrazení ženy patří stylově k nejrozšířenějšímu typu paleolitických „venuší“ v celém tehdejším prostoru Euroasie: hlava ani rysy tváře nebo oči nebyly podstatné, stejně jako ruce; naopak byla zdůrazněna velká povislá prsa, široké boky a silná stehna, jakoby formovaná opakovaným mateřstvím – tedy znaky snad stylizující ženskou plodnost, jejímuž kultu mohly takové plastiky sloužit.

Williamsová, Venus Ebony Starr (17. 6. 1980, Lynwood, Kalifornie, USA), americká tenistka a výtvarnice; s mladší sestrou Serenou Williamsovou (1981) patří mezi nejlepší hráčky současnosti. Tenisovou kariéru zahájila pod trenérským vedením svých rodičů Richarda Williamse a Oracene Priceové v roce 1994. Dosud vyhrála třiadvacet grandslamových titulů, z toho sedm ve dvouhře. Zvítězila také v obou ženských tenisových soutěžích na Letních olympijských hrách 2000 v Sydney a ve čtyřhře žen na Letních olympijských hrách 2008 v Pekingu. Ve dvouhře se stala světovou jedničkou 25. února 2002. V ženském tenise vydělala historicky druhou nejvyšší finanční částku za první Serenou Williamsovou. Venus Williamsová si zdatně počíná také v podnikání. Vede vlastní společnost *V Starr Interiors* navrhující interiéry. V roce 2001 vyhlásil časopis *Ladies' Home Journal* Venus Williamsovou jednou z 25 nejmocnějších žen v Americe.

Willsová Moodyová

(Císařovna)

„Neporazitelná“ Francouzka Suzanne Lenglen si musela loknout brandy, jinak by asi Císařskou Helen neporazila, a pro přelétavé francouzské fandy skončila by jak „neporazitelný“ císař Napoleon na Svaté Heleně bez své gardy.

Newingtonová Willsová Roarková, Helen (známá pod jménem *Helen Willsová Moodyová*, 6. 10. 1905, Centerville, Kalifornie, USA – 1. 1. 1998, Carmel, Kalifornie, USA), americká tenistka; jedna z nejlepších hráček tenisové historie. V letech 1921 a 1922 se stala juniorskou přebornicí USA, mistryní USA mezi ženami se stala již roku 1923 v sedmnácti letech, což z ní udělalo do té doby nejmladší vítězku národního mistrovství. Jako dvacetiletá se utkala poprvé a naposledy s tehdy již šestinásobnou wimbledonskou vítězkou Francouzkou Suzanne Lenglenovou (1899–1938). Utkání získalo značnou pozornost; Lenglenová dokonce po jedné neúspěšné výměně pro uklidnění pila brandy s vodou a zápas vyhrála výsledkem 6:3, 8:6. Od roku 1927 Moodyová neztratila ve dvouhře ani jeden set žádného závodního utkání až do Wimbledonu 1933.V období 1919 až 1938 dosáhla řady nejméně 158 vítězství bez jediné porážky a ztráty setu. Z 31 grandslamových titulů triumfovala sedmkrát ve dvouhře na US Championships, osmkrát ve dvouhře Wimbledonu a čtyřikrát ve dvouhře French Championships. Světovou jedničkou pak byla devět let v letech 1927 až 1933 a znovu od roku 1935 do roku 1938. Na tenisovém dvorci se chovala uzavřeně, málokdy projevila emoce; anglická tenistka Kathleen McKaneová Godfreeová (1896–1992), která jí jako jediná porazila ve Wimbledonu, o ní řekla: „Helen byla velmi uzavřená osoba, která si nikdy nevytvořila mnoho přátelství.“ Kvůli jejímu neměnnému výrazu v obličeji byla nazývána „Little Miss Poker Face“ (Slečinka s pokerovou tváří). Přestože dosáhla významných úspěchů, byla mezi fanoušky díky svému chování nepopulární. Proto ji začali ironicky přezdívat „Královna Helen“ či „Císařská Helen“. K tomu se později vyjádřila ve svém životopise: „Mým jediným zájmem byla snaha odehrát míček přes síť. Byla jsem prostě svá, velmi koncentrovaná na hru bez jakýchkoli dalších myšlenek.“ Charlie Chaplin, když byl jednou tázán, co považuje za nejkrásnější pohled, který kdy viděl, řekl: „Byl to pohyb Helen Willsové během hry.“ Po absolvování střední školy nastoupila na Kalifornskou univerzitu v Berkeley, kterou však nedokončila. Své alma mater odkázala 10 milionů dolarů na rozvojový fond Institutu neurověd. V důsledku toho se pak pracoviště v roce 1999 přejmenovalo na Institut neurověd Heleny Willsové Kalifornské univerzity v Berkeley, aby tím vyjádřilo úctu své filantropce. Byla dvakrát vdaná, zůstala však bezdětná. Vynikla i literárně: je autorkou knihy pro tenisové trenéry *Tennis* (1928), dále svého životopisu *Fifteen-Thirty: The Story of a Tennis Player* (Patnáct-třicet: Příběh tenistky, 1937) a také detektivky *Death Serves an Ace* (1939, Smrt dává eso, spolu s Robertem Murphym); psala články pro noviny *Saturday Evening Post* a další časopisy. Roku 1935 se stala nejlepší sportovkyní Spojených států amerických; v roce 1959 byla uvedena do Mezinárodní tenisové síně slávy.

Wozniacká

(Maratonka)

Pro dceru špičkového fotbalisty a volejbalistky
je tenisový kurt příliš malý,
proto si někdy odskočí a zaběhne newyorský maraton.
V rodinných kořenech má své sportovní „pojistky“.

Wozniacká, Caroline (11. 7. 1990, Odense, Dánsko), dánská tenistka polského původu. V juniorské kategorii zvítězila ve Wimbledonu 2006. Mezi lety 2010–2018 byla ve třech obdobích světovou jedničkou ve dvouhře, na čele strávila jedenasedmdesát týdnů. První grandslamovou trofej získala na lednovém Australian Open 2018 po výhře nad světovou jedničkou Rumunkou Simonou Halepovou (*1991). Na okruhu WTA Tour vyhrála třicet turnajů ve dvouhře a dva ve čtyřhře, z toho šest singlových v sezoně 2011. V rámci ITF získala čtyři tituly ve dvouhře. V listopadu 2014 absolvovala Newyorský maraton za 3:26:33 hodiny; naplnila tak svá očekávání času pod tři a půl hodiny. Díky svému tenisovému umu, ženskému půvabu a inteligenci se stala jednou z nejvíce vydělávajících sportovkyň světa.

Xavier

(Svatost)

S tenistou na X jsem si dlouho nevěděl rady,
až mi kreativně pomohl Svatý Xaverius
a má víra v gödelovské rajské zahrady,
jež poodhalila Xavierovy spády.

Gödel, Kurt (28. 4. 1906, Brno – 14. 1. 1978, Princeton, USA), americký matematik, logik a fyzik rakouského původu narozený v Brně. V roce 1931 dokázal neúplnost každého formálního systému obsahujícího aritmetiku a nedokazatelnost bezespornosti takového systému jeho vlastními prostředky. Axiomatický systém aritmetiky je neúplný, a co horšího, takový musí být každý i jen trochu složitější systém. Z toho tedy vyplývá fakt neúplnosti myšlení a konec usilování, zahájeného už ve starověku, vytvoření algoritmů pro „správné a kreativní" myšlení. Myšlení se nepodřizuje systémům myšlení, vždy nás překvapí něco, s čím jsme nepočítali, co z našich závěrů nevyplývá (metaforicky označováno jak „rajská zahrada"). Gödel se též zabýval relativistickou kosmologií a filozofickými problémy. Podle jeho současníků Alberta Einsteina a Johna von Neumanna je Gödel největším logikem všech dob a Einstein si považoval, že s ním mohl pravidelně rozmlouvat v době, kdy oba badatelé působili na univerzitě v Princetonu.

Malisse, Xavier (19. 7. 1980, Kortrijk, Belgie), belgický tenista. Ve své dosavadní tenisové kariéře vyhrál tři turnaje ATP World Tour ve dvouhře a čtyři turnaje ve čtyřhře. Jeho nejvyšším umístěním v singlovém žebříčku ATP bylo 19. místo (4. srpna 2002).

Svatý Xaverius, nejznámější a nejslavnější romaneto českého spisovatele Jakuba Arbese (1840–1914), vydané poprvé v roce 1873. Jedná se o „vědecko-detektivní dílo" s fantastickými prvky; pro děj je typické nastolení neuvěřitelné záhady vyvrácené nějakým logickým vysvětlením, které je jednoduché a celou věc banalizuje. Děj se točí okolo obrazu *Smrt svatého Xaveria* v chrámu sv. Mikuláše na Malé Straně v Praze. Hlavními postavami příběhu jsou Xaverius, záhadný člověk (podobný sv. Xaveriovi na obraze) a vypravěč (Arbes).

Yannick
(Noe)

Výborný tenista Noah Yannick,
taky skvělý popový hudebník
a vůbec divnej a oblíbenej chlap:
Nosil dredy, miloval regge i marihuanu,
naznak položil nejednu francouzskou pannu,
kapitán vítězné francouzské daviscupové družiny,
a taky, jako kdysi praotec Noe, uchránil klan Noahovic rodiny.

Douška osobně laděná:

Chtěl bych být věhlasný a úspěšný jako Yannick,
zatím to vypadá, že skončím jak Shakespearův bědný Yorick.
Však taky etnolog František Vrhel („TifFany“) mě věrozvěstně přezdívá „Jarik“.

Noah, Yannick (18. 5. 1960, Sedan, Francie), francouzský tenista a zpěvák (s kamerunskými kořeny; otec Zacharie pocházel z Kamerunu a byl profesionálním fotbalistou, francouzská matka Marie-Claire byla učitelkou); jeden z nejlepších hráčů tenisové historie. Nejlepšího umístění na žebříčku ATP dosáhl v roce 1986 (3. místo) a zůstává nejvýše postaveným francouzským tenistou od zavedení žebříčku v roce 1973. Za svou kariéru vyhrál 23 turnajů ATP ve dvouhře; za jeho největší úspěch je považováno vítězství ve dvouhře (1983) a ve čtyřhře (1984) na French Open. Jako nehrající kapitán přivedl francouzský tým dvakrát k vítězství v Davisově poháru. V roce 1997 byl kapitánem fedcupového týmu, který získal první vítězství pro Francii v historii soutěže. V roce 2005 byl uveden do Mezinárodní tenisové síně slávy; stal se rytířem Čestné legie. Vynikl nejen na kurtu, ale také jako popová hvězda: s šansonem *Aux arbres citoyens* kraloval francouzské hitparádě, za album *Charango* získal „zlatou desku“. Věnoval se též charitě, v jeho bohatém životě však nechyběly ani drogy. Jako biblický Noe (*Noah*, „Noe“) se postaral, aby lidstvo nevyhynulo: z prvního manželství se švédskou fotomodelkou (miss Švédsko 1978) Cecilií Rodheovou pocházejí dvě nejstarší děti – Joakim (profesionální basketbalista v americké NBA a zpěvák) a dcera Yéléna (fotomodelka). Noah je přitažlivou, vícerozměrnou osobností, v anketách byl několikrát zvolen jako jeden z nejoblíbenějších Francouzů.

Noe (anglicky *Noah*), podle Starého zákona (Gn 6–9) praotec, který prožil potopu. Jméno znamená „odpočinutí“ (z hebrejského *nvh*). Když se podle Gn 6 Bůh rozhodl potrestat hříšné stvoření potopou, byl tehdy Noe jediný spravedlivý na zemi. Proto mu Bůh poradil, aby si postavil koráb a v něm zachránil sebe, svou rodinu i zvířata. Noe uposlechl, postavil koráb a byl zachráněn. Příběh o potopě se vyskytuje v řadě náboženských okruhů.

Yorick, postava královského šaška z tragédie Williama Shakespeara *Hamlet* (1600); nad jeho exhumovanou lebkou se rozvinou úvahy o smyslu a pomíjivosti lidského života.

Zverev

(Olympionik)

Dvoumetrový čahoun s tváří antických héroů na athénské akropoli, kdyby měl jejich psychickou odolnost, pak na kurtu snadno soupeře zdolá, žel „Hvězda zítřka“ se svou nevyrovnanou psychikou často zápolí.

Zverev, Alexander (20. 4. 1997, Hamburk, Německo), německý tenista ruského původu. Na juniorském kombinovaném žebříčku ITF byl nejvýše klasifikován mezi říjnem 2013 až červnem 2014, kdy mu patřila 1. příčka. V roce 2015 jej Asociace tenisových profesionálů vyhlásila „Hvězdou zítřka“, do roku 2012 kategorie známé jako „Nováček roku“. Na okruhu ATP vyhrál devatenáct turnajů ve dvouhře, včetně Turnaje mistrů 2018 a 2021, na challengerech ATP a okruhu ITF získal dva tituly ve dvouhře. Na Letních olympijských hrách v Tokiu (2021) ovládl mužskou dvouhru. Na žebříčku ATP byl ve dvouhře nejvýše klasifikován v červnu 2022 na 2. místě a ve čtyřhře pak v březnu 2019 na 58. místě.

Zvonarevová

(Kolokol)

Zvon, samo slovo rozezvučí všechno kol,
rusky je zvon *kolokol*, velký kremelský je Car Kolokol,
možná se moskevské rodačce Věře Igorevně Zvonarevové
nedaří, protože si někdy na kurtu připadá jak puklý zvon v jámě lvové
že její servisy, returny, loby a čopy nejsou ty „pravé ořechové“…

Car Kolokol (rusky *Царь-колокол*), obrovitý bronzový zvon (váha 201,924, výška 6,14 m) vystavený v Moskevském Kremlu. Po jeho dokončení v roce 1737 shořela dřevěná konstrukce podpírající zvon usazený v odlévací jámě; při hašení došlo k příliš prudkému ochlazení zvonu a ten praskl, odlomila se od něho část vážící 11,5 tuny.

Zvonarevová, Věra Igorevna (rusky *Вера Игоревна Звонарёва*, 7. 9. 1984, Moskva, Ruská federace), ruská tenistka. S tenisem začala v šesti letech, profesionálkou se stala v roce 2000. Nejvyššího umístění na žebříčku WTA ve dvouhře dosáhla 25. října 2010, kdy byla klasifikována na 2. místě. Přes nesporné tenisové umění jí k douhodobému prosazení se ve světové špičce brání nevyrovnaná psychika, což je v tenise, i v jakékoli činnosti zásadní součást úspěchu.

Žemla

(Rázný)

Rázný, Jasný, krásný, krásná,
metafory zdobící počátky českého tenisu,
věru, skladba úžasná…

Žemla, Ladislav (pseudonym *Rázný*, 6. 11. 1887, Kladruby – 18. 6. 1955, Praha), český tenista a olympionik; nejlepší český tenista v první třetině 20. století. S bratrem Zdeňkem Žemlou (užíval studentský pseudonym *Jasný*) se stali předním evropským deblovým párem. Za studentských let na turnajích startoval Ladislav Žemla pod pseudonymem „Rázný“, neboť podle tehdejších c. a k. školních řádů jako student nesměl sportovat; teprve koncem prvního desetiletí 20. století se názory úřadů na studentský sport začaly liberalizovat. Osmkrát získal mistrovský titul zemí Koruny české ve dvouhře a jedenáctkrát ve čtyřhře. Po vzniku Československé republiky vyhrál další čtyři mistrovské tituly ve dvouhře a čtyři ve čtyřhře. V letech 1921–1927 reprezentoval Československo v Davisově poháru, celkově odehrál 23 utkání (13:10), z toho jedenáct ve dvouhře (6:5) a dvanáct ve čtyřhře (7:5). Na Olympijských mezihrách 1906 v Athénách získal bronzovou medaili ve čtyřhře. Na Letních olympijských hrách 1912 ve Stockholmu obsadil 4. místo ve dvouhře; jeho způsob hry tehdy upoutal příznivce a hráče tenisu švédského krále Gustava V. (1858–1950), který mu udělil pohár za krásný styl. Na Letních olympijských hrách 1920 v Antverpách vybojoval po boku své pozdější ženy Milady Skrbkové (1897–1935) další bronzovou medaili.

Epilog

„Výběr hvězd a hvězdiček reprezentuje výhradně (alespoň podle mého dojmu) profesionální scénu. Amatérský tenis, který považuji za neméně důležitý pro zdravý vývoj společnosti, není zastoupen jedinou osobností. Navrhuji proto, abys v této kategorii umístil do knihy i svůj tenisový medailon a ‚cimrmanovsky' prolomil nepatřičnou skromnost, která provází příslušníky našeho národa."

RNDr. Petr Duchoň, fyzik, exprimátor Brna, amatérský tenista
V Brně 1. dubna 2023

Malina

(Amatér)

V Železných horách jsou jeho kořeny,
ty si vždy připomněl, úporným tréninkem zmořený.
Poté se zvedl a znovu a znovu kupředu šel...
Teď už se blíží spíš hradu Lichnice, jsa nadobro zřícený.

Malina, Jaroslav (11. 4. 1945, Dolní Bučice), podle slov PhDr. Jana Filipského: „Celostního antropologa prof. Jaroslava Malinu čtenářská obec zná jako špičkového učence, ale i zarytého tenisového nadšence, jenž celoživotně zdárně praktikuje „bílý sport králů" jako umění i vědní obor, pro nějž se začíná prosazovat označení tenisologie. O tenisu publikoval kromě přítomné knížky *Portréty Dvanáctera tenisových hvězd / Portraits of Twelvesome Tennis Stars (Berdych, Djoković, Federer, Kodeš, Krejčíková, Kvitová, Lendl, Lenglen, Nadal, Navrátilová, Štěpánek, Tilden),* 2021, *Tenisová raketa ve výtvarných a básnických variacích,* 2022, k vydání připravuje *Tenis humorně i vážně aneb z Česka do Wimbledonu a zase zpátky.*"
Železné hory, pohoří a geomorfologický celek ve východních Čechách, součást Českomoravské vrchoviny; od roku 1991 Chráněná krajinná oblast. Je tvořen zejména granodiority, rulami a migmatity. Spadá výrazným zlomovým svahem, až 200 m vysokým, do Čáslavské kotliny, v jejímž srdci se nachází víska Dolní Bučice, rodiště JM. Hlavní kulturní dominantou pohoří je zřícenina Lichnice, gotického hradu s bohatou historií a mytologií. Jde tedy o reálnou entitu, nikoli o vybájené Železné hory (*Ered Engrin*) ve fiktivní Středozemi z románové epopeje *The Lord of the Rings* („Pán prstenů", 1954) anglického univerzitního profesora a spisovatele Johna Ronalda Reuela Tolkiena (1892–1973).

TENIS VĚDCE V KOSTCE

Lehká *předehra na zdi* za kuropění
lichotivou atmosféru navozuje
a promítá se i do vzezření.
Copak prozrazuje???

Odhodlanost nadšence,
soustředěnost učence,
oddanost tenissnoubence,
bojechtivost mládence
i přičinlivost mravence.

Odhodlání nadšence.

Soustředěnost učence.

Oddanost tenisové snoubence.

Bojechtivost mládence.

Pracovitost mravence.

TENNIS STARS AND STARLETS

(small encyclopedia of tennis men and women players in original poetry and portraits)

(Summary)

Jaroslav Malina (text)
Jiří Eliška (typography, typesetting, artwork)

Tennis literature, including encyclopaedic overviews with biographies of star players, is almost in excess on the book market and on library shelves. Moreover, these are mostly by well-established authors, professional practitioners of the "white sport", sports correspondents with intimate knowledge of the tennis scene or enthusiasts exploring tennis as a science and an art.

The question therefore arises: what does the proposed book title offer that is new and novel, what added value will win it new readers and a place in their libraries and hearts?

At first glance, the little encyclopedia *in spe* appears to be just another of the many brief encyclopedic overviews of the tennis men and women who have shone in the world tennis sky as bright stars or twinkling starlets, enriched by poetic characterization and artistic portraits. What, then, justifies her *raison d'etre*, so that even a cursory glance through the text does not seem like a waste of time, but time well spent?

In order to give an impartial answer to the questions raised, it is sufficient for the assessor to consider the content and scope (137 enteries of tennis men and women of different provenience, 147 CVs, almost 300 pages), the method of processing, the personality of the author as a guarantor of quality and innovative approach.

It is enough to delve deeper into the content and even an unkind reader will see that the scholar and amateur practitioner in the field of tennisology, Prof. Jaroslav Malina, in the creation of the present work, pursued a much higher goal than simply recapitulating the life and professional career of thoughtfully chosen subjects, but to gain a holistic understanding of the personality, playing technique, weaknesses and strengths of each of the characters described. As we will be pleased to find, J. Malina, affectionately nicknamed Yaryk by his friends, has, like Hamlet's Yorick, infused his encyclopedic-poetic text with "infinite jest and most excellent fancy". His point, however, is not just witticism as an end in itself, but a witty poetic shorthand that, along with perhaps sometimes frivolous-sounding but mostly insightful nicknames, offers revelatory insight beneath the surface of the colourful iconic appearances of stars or starlets, presented in effect as human beings.

In the reviewer's judgement, the present writing excellently meets the established criteria – reliably enlightening, literarily enriching, ethically and aesthetically uplifting. The aesthetic experience was also greatly enhanced by the illustrator doc. Jiří Eliška, who managed to distil a distinctive gallery of unforgettable images from portrait photographs of varying quality.

Prague, April 19, 2023 Jan Filipský, Ph.D.

